

Congresbundel

NVC congres

9 en 10 juni 2016

Kamerlingh Onnes Gebouw (KOG)

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Universiteit Leiden

De foto op de omslag

De foto op de omslag is genomen op Esenler, het grootste busstation van Istanbul, op 15 september 2015. Op dit busstation hadden zich een paar duizend vluchtelingen-onder wie het meest Syriërs- verzameld, die richting Edirne, een Turkse stad op ongeveer dertig kilometer van de grens met Griekenland, wilden vertrekken. Deze 'Balkan route', van Edirne naar Griekenland, en vervolgens naar Macedonië en Servië om vanaf daar de EU te bereiken. Omdat de Turkse busmaatschappijen van hogerop bevel hadden gekregen om geen buskaartjes voor de reis naar Edirne meer te verkopen aan migranten, besloten veel migranten niet weg te gaan van het busstation totdat zij toestemming zouden krijgen om te vertrekken richting de grens. Zij eisten een veilige reis richting Europe over land in plaats van de riskante oversteek via de zee. In en rondom de moskee bij het busstation was een tijdelijk kamp ontstaan, bewaakt door de politie, waar duizenden mensen in de open lucht of in tenten verbleven. Bijna niemand werd binnengelaten, maar samen met een groep activisten lukte het toch om binnen te raken en enkele mensen op het terrein te interviewen. In een *sit-in* protest laten de migranten van zich horen en zeggen zij geen voorzieningen, zoals toiletten of water nodig te hebben, omdat zij niet van plan zijn te blijven. 'Europa is het enige wat we willen' zeggen ze. Niet lang nadat ik daar was, is het terrein rondom de moskee door de autoriteiten ontruimd.

Karin Schuitema, fotograaf en onderzoeker

VOORWOORD

Van harte welkom op het jaarlijks congres van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie (NVC). Net als voorgaande jaren en naar model van de grote internationale criminologiecongressen presenteren vele wetenschappers en professionals uit de criminologie en aanverwante disciplines de resultaten van lopend en recent afgesloten onderzoek. Er zijn meer dan 100 bijdragen aan dit congres! U vindt ze allemaal beschreven in dit congresboekje. U zult daarmee zelf ervaren hoe de Nederlands(talig)e criminologie zich blijft verbreden en verdiepen.

Het vakgebied is dan ook volop in beweging. Er zijn de laatste jaren diverse nieuwe onderwijsprogramma's bijgekomen en afgestudeerde criminologen vinden hun weg naar steeds nieuwe plekken op de arbeidsmarkt. Om de overstap naar de beroepspraktijk te vergemakkelijken en de aansluiting met het vakgebied te behouden, hebben enkele alumni criminologie het initiatief genomen tot de oprichting van het Criminologisch Netwerk Nederland. Enkele honderden jonge criminologen hebben zich aangesloten. CNN en NVC onderhouden goede contacten.

Ook de vereniging is volop in beweging. Het afgelopen jaar hebben verschillende bestuursleden plaatsgemaakt voor nieuwe bestuursleden, inclusief de voorzitter. Ik wil bij deze mijn voorganger, René van Swaaningen, hartelijk danken voor de bevlogen wijze waarop hij de vereniging de afgelopen jaren heeft geleid. Er zijn diverse nieuwe divisies binnen de vereniging opgericht die themamiddagen en congressessies op hun expertisegebied zullen organiseren. Bijzondere vermelding verdient het initiatief van een divisie 'Jong NVC' om de goede aansluiting met de jonge wetenschappers op het vakgebied te behouden, zoals CNN dat voor de in de 'praktijk' werkende criminologen

zal doen. Ook ten aanzien van het lidmaatschap van NVC zullen er komend jaar veranderingen zijn. Op dit congres zal ik U daar meer over vertellen.

De steeds groeiende belangstelling voor de criminologie lijkt misschien verassend nu criminaliteitscijfers dalen en er grotere problemen in binnen- en buitenland lijken te zijn dan die van criminaliteit. Ik doel daarbij natuurlijk op de conflicten langs de randen van Europa en de migratiestromen, terroristische aanslagen en andere menselijke ellende die hiermee samenhangen. Als criminoloog voel ik me daarbij soms wat hulpeloos, al is de maatschappelijke impact van bijvoorbeeld de fraude die ik bestudeer ook niet gering. Maar het is goed om te zien dat ook de criminologie een bijdrage kan leveren aan het bestuderen en beheersen van deze actuele maatschappelijke problemen. Bestaand onderzoek naar mensenhandel, crimmigratie en grensoverschrijdende rechtshandhaving zijn actueler dan ooit. En criminologen doen nu ook onderzoek naar terrorisme en radicalisering, naast andere relevante wetenschapsgebieden. Hoewel het nieuwe onderwerpen zijn voor de criminologie, is het niet verassend dat criminologisch onderzoek een bijdrage kan leveren.

Naast het genoemde brede palet van onderwerpen, heeft het bestuur voor dit congres weer één thema gekozen dat centraal staat tijdens de plenaire bijeenkomsten en in minstens één deelsessie bij elk programmaonderdeel. Gezien het voorgaande zal het u niet verbazen het NVC-bestuur gekozen heeft voor "Crossing borders. Migratie, terrorisme en grensoverschrijdende criminaliteit". Anders dan andere jaren dit jaar geen plenaire spreker uit het buitenland. Van ver is niet altijd beter. Zeker rond dit centrale thema zijn er juist in Nederland internationaal toonaangevende wetenschappers. Het NVC-bestuur is dan ook erg blij er enkele te hebben kunnen strikken. Als het gaat om grensoverschrijdende politiesamenwerking en om internationale

vraagstukken van criminaliteit en veiligheid, kunnen we natuurlijk niet om Cyrille Fijnaut heen, emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg en de Katholieke Universiteit Leuven en wereldwijd één van de belangrijkste experts op het terrein van politiewerk en misdaadbestrijding. In zijn lezing plaatst Cyrille de Europese samenwerking in het kader van terrorismebestrijding en van het (internationale) handelingsperspectief van politie en justitie. De belangstelling voor het thema migratie en de relaties met criminaliteit – inclusief het begrip ‘cimmigratie’ – heeft de Nederlandse criminologie voor een belangrijk deel te danken aan Joanne van der Leun, hoogleraar criminologie aan de Universiteit Leiden. Bijzonder aardig is dat zij met haar plenaire lezing ons dit jaar ook als aankomend decaan van de faculteit der Rechtsgeleerdheid welkom kan heten in Leiden. Dat de criminologie ten aanzien van het onderwerp radicalisering kan leren van onderzoek in verwante disciplines, zal worden geïllustreerd door de lezing van sociaal psycholoog Bertjan Doosje. Bertjan is hoogleraar radicaliseringsstudies aan de Universiteit van Amsterdam en schreef onder meer 'In iedereen schuilt een terrorist'. Hij zal vanuit een sociaal psychologische invalshoek vertellen over radicalisering en de daarmee samenhangende groepsprocessen.

Minstens zo belangrijk als deze inhoudelijke programmaonderdelen zijn natuurlijk de vele gelegenheden elkaar te ontmoeten, kennis te maken of bij te praten. Uiteraard onder het genot van een hapje en drankje. Ik hoop U dan ook te treffen tijdens de koffiepauzes, lunches en natuurlijk de receptie en het diner in Leidse Faculty Club.

Namens het NVC-bestuur wens ik U een bijzonder leerzaam en aangenaam congres toe.

Wim Huisman

Voorzitter NVC

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
KENNISMAKING MET DE NVC	7
TWITTER / @CRIMINOLOGIENL / #NVC2016	9
OVERZICHT PROGRAMMA NVC-CONGRES 2016	10
ZAALOVERZICHT DONDERDAG	12
ZAALOVERZICHT VRIJDAG	13
PLATTEGROND KOG – BEGANE GROND	14
PLATTEGROND KOG – 1E VERDIEPING	15
STADSPATTEGROND LEIDEN	16
KEYNOTE: BERTJAN DOOSJE	17
KEYNOTE: JOANNE VAN DER LEUN	18
KEYNOTE: CYRILLE FIJNAUT	19
BENT U INGEBURGERD IN NEDERLAND?	20
PechaKucha	21
GENOMINEERDEN VOOR DE NVC-SCRIPTIEPRIJS 2015/2016	22
ABSTRACTS	23

KENNISMAKING MET DE NVC

Op 17 juni 1974 werd de Nederlandse Vereniging voor Criminologie opgericht. De NVC wil de belangen behartigen van de Nederlandse criminologie en van alle (aankomende) Nederlandse criminologen. Zij richt zich hierbij nadrukkelijk op mensen uit verschillende disciplines, die werkzaam zijn op het terrein van de criminologie.

Voor haar leden belegt de NVC regelmatig gratis themabijeenkomsten over actuele onderwerpen. Voorts wordt ieder jaar een congres georganiseerd dat een beeld geeft van recent Nederlands onderzoek op het terrein van de criminologie. NVC leden krijgen korting op de congresprijs.

Vier keer per jaar ontvangen de leden het Tijdschrift voor Criminologie. Daarnaast ontvangen zij de nieuwsbrief De Criminoloog, waarin de lezer op de hoogte wordt gehouden van recente ontwikkelingen op het terrein van onderwijs, onderzoek en het werkveld van criminologen. Ook worden hierin signalementen van in het oog springende boeken en masterscripties geboden. De nieuwsbrief biedt tevens een discussieplatform over actuele onderwerpen. De NVC is ook te volgen op twitter via @criminologieNL.

Voor studenten criminologie die voor hun afstudeeronderzoek data willen verzamelen in het buitenland is er nog altijd het NVC fonds waar een tegemoetkoming in de reis en verblijfkosten kan worden aangevraagd. Nadere gegevens hierover vindt u op de website: <http://www.criminologie.nl/nvc/fonds.php>

De NVC kan deze activiteiten alleen ontplooiën wanneer zij voldoende leden heeft. U kunt lid worden door zich aan te melden op de website.

Nadere informatie over de NVC is te verkrijgen bij:
Marie Lindegaard
Netherlands Institute for the Study of Crime and Law Enforcement
(NSCR)

De Boelelaan 1105, 1081 HV, Amsterdam
Postbus 71304, NL 1008 BH, Amsterdam
Telefoon: 020 59 82862
E-mail: mlindegaard@nscr.nl

Het bestuur van de NVC bestaat uit de volgende personen:

Wim Huisman (voorzitter)
Marie Lindegaard (secretaris)
Vere van Koppen (penningmeester)

Martina Althoff
Barbra van Gestel
Nicole Haas
Joni Reef
Daan van Uhm

TWITTER / @CRIMINOLOGIENL / #NVC2016

U bent van harte uitgenodigd ons te volgen via @criminologieNL. Ook via dit kanaal willen we u op de hoogte houden van criminologisch interessante onderzoeks- en nieuwsberichten. Naar aanloop van en tijdens het congres zullen we twitter inzetten om eenieder te informeren over het programma, eventuele wijzigingen en de inhoud van de sessies. Er is gedurende het congres een twitterwall in de borrel/koffie/ lunchruimte, waar 'live' te zien is wat er zoal over het congres wordt getwitterd. Wij gebruiken daarbij de #nvc2016, en iedereen is van harte uitgenodigd zich te mengen in zowel online als offline discussies tijdens het congres!

Foto's

Tevens willen we iedereen uitnodigen om tijdens het congres foto's te maken en die via twitter te delen, zodat er een mooi beeldverslag van het congres beschikbaar zal zijn.

OVERZICHT PROGRAMMA NVC-CONGRES 2016

Donderdag 9 juni 2016

9.00 - 9.30	Inschrijving / Koffie
9.30 - 11.00	Sessies 1
11.00-11.30	Koffiepauze
11.30-13.00	Sessies 2
13.00-14.00	Lunchpauze
14.00-14.15	Welkomstwoord door de voorzitter van NVC, Wim Huisman
14.15-15.15	Keynote: Prof. Bertjan Doosje
15.15-15.45	Theepauze
15.45-17.15	Sessies 3
vanaf 17.15	Borrel, buffet en feest (Faculty Club, Rapenburg 73 te Leiden)

Vrijdag 10 juni 2016

- 9.00 - 9.30 nagekomen inschrijving / Koffie
- 9.30 - 11.00 Sessies 4
- 11.00-11.30 Koffiepauze
- 11.30-12.30 Keynote: Prof. Joanne van der Leun
- 12.30-12.45 Inburgeringsquiz, met quizmaster Joris van Wijk
- 12.45-13.45 Lunchpauze
(inclusief posterpresentatie van de genomineerden scriptieprijs)
- 13.45-14.45 keynote: Prof. Cyrille Fijnaut
- 14.45-15.05 Uitreiking scriptieprijs 2016
(aansluitend korte presentatie 'Criminologisch Netwerk Nederland')
- 15.05-15.30 Theepauze
- 15.30-17.00 Sessies 5
- 17.00 Afsluitende borrel met hapjes

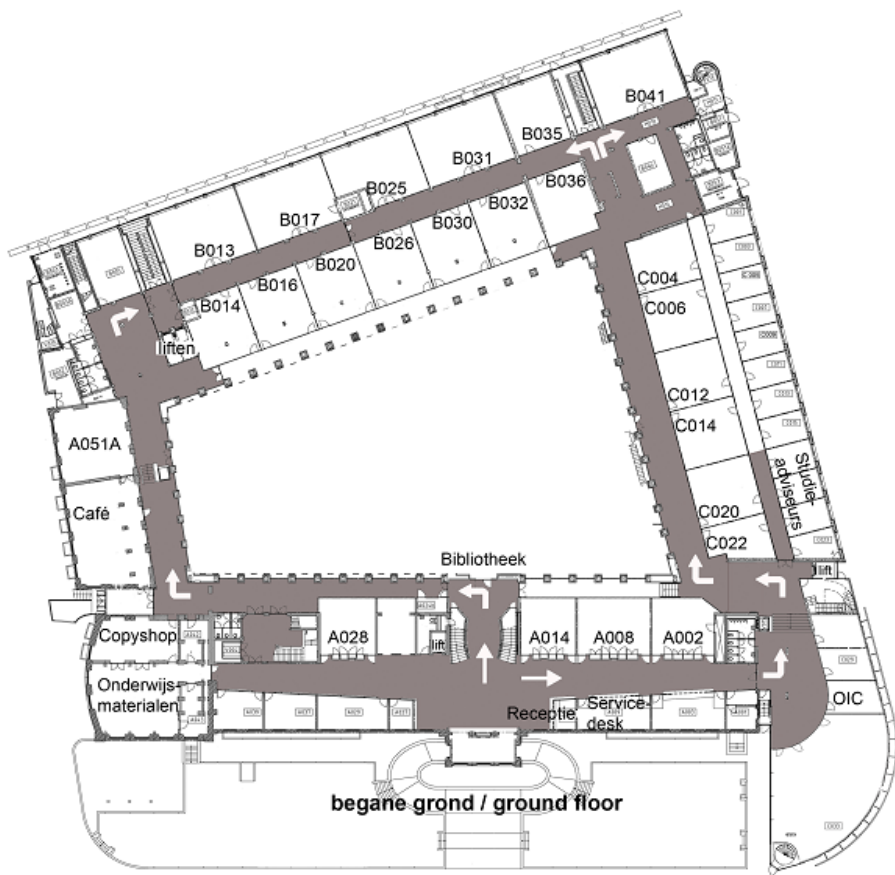
ZAALOVERZICHT DONDERDAG

Donderdag 09:30-11:00	Zaal	Blz.
1 Migratie: Vreemdelingentoezicht- en detentie	B041	35
2 International and domestic policies to counter international crimes	B013	38
3 Detentie & daarna	B030	43
4 Cybercrime - onderzoek met nieuwe type data	B025	46
5 Victimologie - recente ontwikkelingen	B032	49
6 Biosociale criminologie - the young generation	B031	53
Donderdag 11:30-13:00		
7 Terrorisme, radicalisering en maatschappelijke reacties	B041	56
8 Dutch Caribbean crimes and criminal careers	B030	59
9 Criminaliteit in intergenerationeel perspectief	B013	62
10 Culturele criminologie, ooggetuigen en motorgangs	B025	66
11 Discretionaire ruimte van publieke en private toezichthouders en handhavers	B032	70
12 Forensische psychiatrie	B031	73
Donderdag 14:00-14:15		
Welkomswoord Voorzitter NVC	A144	
Donderdag 14:15-15:15		
Keynote: Prof. Bertjan Doosje	A144	17
Donderdag 15:45-17:15		
13 Migratie: Terugkeer en detentie	B041	77
14 Wildlife crime: The role of rangers, smugglers and rebels	B025	81
15 Methoden en technieken van criminologisch onderzoek	B013	84
16 Slachtofferschap	B032	88
17 Buurten, publieke ruimten en interventies	B016	91
18 PECHAKUCHA sessie	B031	94

ZAALOVERZICHT VRIJDAG

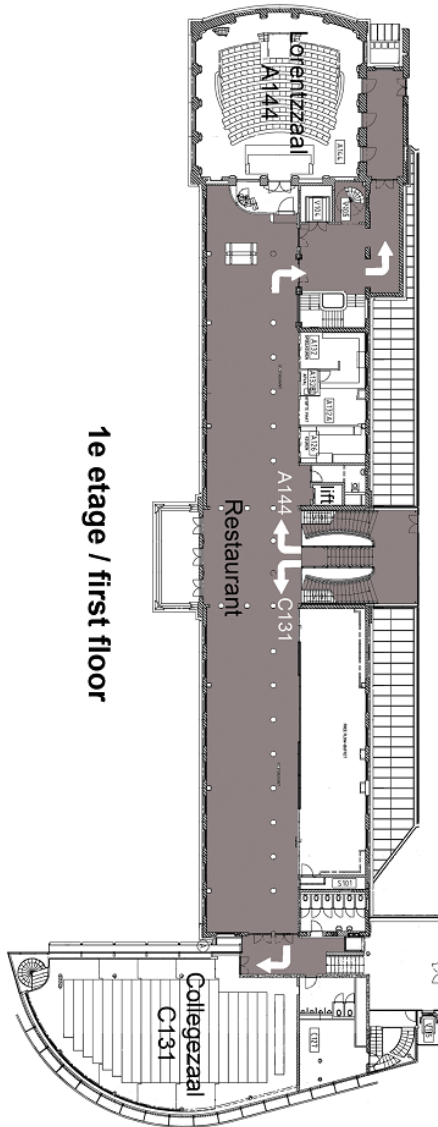
vrijdag 09:30-11:00	Zaal	Blz.
19 Migratie: Asielmigratie, terreurdreiging en criminaliteit	B041	99
20 Betrokkenheid van bedrijven bij internationale misdrijven	B031	102
21 Innovatieve methoden in kwantitatief levensloop criminologisch onderzoek	B013	105
22 High risk daders: beleid, sanctionering en interventies	B025	108
23 Barrières tegen cybercrime gericht op het betalingsverkeer	B016	111
24 PRAKTIJKSESSIE: een opsporingsonderzoek naar internationale mensenhandel van a tot z.	B032	114
Vrijdag 11:30-12:30		
Keynote: Prof. Joanne van der Leun	A144	18
Vrijdag 12:30-12:45		
Inburgeringsquiz o.l.v. Joris van Wijk	A144	20
vrijdag 13:45-14:45		
Keynote: Cyrille Fijnaut	A144	19
vrijdag 14:45-15:05		
Uitreiking scriptieprijs Aansluitend: korte presentatie Criminologisch Netwerk Nederland	A144	22
vrijdag 15:30-17:00		
25 Migratie: Mensenhandel en mensensmokkel	B041	115
26 Vrouwelijke daders: risicotaxatie, behandeling en desistance	B030	118
27 Opsporing, vervolging en rechtspraak	B031	121
28 Studentenpanel; aard, omvang en handhaving van leefomgevingscriminaliteit	B016	125
29 Criminaliteit in de levensloop van jong volwassenen	B032	127
30 Cybercrime / PECHAKUCHA 2.0	B025	131

PLATTEGROND KOG - BEGANE GROND

Kamerlingh Onnes Gebouw

PLATTEGROND KOG - 1E VERDIEPING

KEYNOTE: BERTJAN DOOSJE

Donderdag 14.15 - 15.15 uur, zaal A144

"Terroristen zijn gek!" Een sociaal-psychologische analyse van radicalisering & terrorisme

Radicalisering en terrorisme vinden mensen moeilijk te plaatsen. Daarom trachten ze dat hanteerbaar te maken door het gedrag als "gek" weg te zetten. Maar zijn radicalisering en terrorisme wel zo abnormaal? Vanuit een sociaal psychologische invalshoek wordt radicalisering en terrorisme eerder gezien als een uitkomst van "normale" groepsprocessen, en wordt zelfs beweerd dat er "In iedereen een terrorist schuilt" (Meertens, Prins & Doosje, 2006). Wat zegt onderzoek hierover?

Binnen de sociale psychologie wordt de verklaring voor radicalisering gezocht in de 3 I's: Identiteit ("wie ben ik?"), Ideologie ("ik strijd voor rechtvaardigheid!") en Instrumentele motieven ("het geeft me status en aanzien"). Gedeeltelijk in aansluiting hierop wordt een indeling met 4 typen radicaliserende mensen voorgesteld: identiteitszoekers, rechtvaardigheidszoekers, sensatiezoekers en zingevingzoekers. Is dit een nuttige en handzame typologie?

Om de stap tot een terroristische daad te kunnen zetten, moeten mensen worden klaargestoomd. Dit gebeurt vaak via propaganda (on-line en off-line). Hoe werkt dat? Spelen emoties daarbij ook een rol? Ten slotte, is het mogelijk dat mensen de-radicaliseren? Zo ja, hoe verloopt een dergelijk proces? Is het mogelijk voor mensen om met de radicale groep te breken? Laten ze dan ook de ideologie van de groep achter zich?

KEYNOTE: JOANNE VAN DER LEUN

Vrijdag 11.30 - 12.30 uur, zaal A144

Migratie, veiligheid en criminaliteit

De wereld wordt steeds kleiner. Mensen communiceren makkelijker met elkaar en reizen de wereld over. Internationale migratie is daar een belangrijk onderdeel van. Samenlevingen worden diverser en staan ook op het punt van veiligheid voor nieuwe of gewijzigde uitdagingen gesteld. Dat heeft ook consequenties voor de criminologie. In deze lezing komt aan de orde hoe relaties met migratie in het vakgebied van de criminologie zijn benaderd door de jaren heen, zowel in de VS als in Europa. Dit loopt van discussies over oververtegenwoordiging tot debatten over selectiviteit. Aan de hand van het voorbeeld van de recente verhoogde instroom van vluchtelingen wordt ingegaan op wat voor soort vragen zich voordoen, in hoeverre daar onderzoek naar is of gedaan kan worden en welke rol de politieke gevoeligheid van de thematiek speelt.

KEYNOTE: CYRILLE FIJNAUT

Vrijdag 13.45 - 14.45 uur, zaal A144

Europese samenwerking bij de bestrijding van (islamistisch) terrorisme

Politiek geweld, en in het bijzonder terrorisme, is van oudsher een drijvende kracht achter zowel de politieke en justitiële samenwerking tussen Europese staten als achter de samenwerking tussen hun inlichtingendiensten. Dit was zo in de negentiende eeuw. En dit was zo in de twintigste eeuw: de oprichting van het TREVI-samenwerkingsverband tussen de Lidstaten van de Europese Gemeenschap in 1975 en de gedeeltelijke voortzetting hiervan in (de oprichting van) Europol in de Europese Unie in 1992 vormen hiervan het beste bewijs. De "catastrofale" aanslagen die op 9/11 en later in Madrid (2004) en Londen (2005) door islamisten werden gepleegd, leidden weliswaar op diverse terreinen tot verdere versterking van de contra-terroristische samenwerking tussen de Lidstaten maar de recente aanslagen in Frankrijk en België hebben aangetoond dat deze samenwerking verder moet worden versterkt om het islamistisch terrorisme doeltreffender te kunnen pareren. Deze vaststelling leidt tot de vraag in hoeverre de maatregelen die sedert de aanslagen in Frankrijk in januari 2015 in de Europese Unie werden getroffen, voldoende (geschikt) zijn om dit doel dichterbij te brengen. En, als het antwoord op deze vraag niet positief is, tot de vervolgvraag in hoeverre binnen de constitutionele verhoudingen in de Europese Unie meer ingrijpende maatregelen mogelijk zijn. Hierbij moet met name worden gedacht aan de oprichting van een Europese tegenhanger van de FBI. Is het denkbaar en doenbaar om in de huidige Europese Unie een dergelijke dienst op te richten? Of moeten er voorlopig andere maatregelen worden overwogen?

BENT U INGEBURGERD IN NEDERLAND?

Mensen tussen de 18 en 65 jaar met een verblijfsvergunning die van plan zijn om voor lange tijd in Nederland te blijven, en buiten Europa zijn geboren, moeten in Nederland verplicht binnen 3 jaar inburgeren. Binnen deze termijn moet het inburgeringsexamen worden gehaald. Het inburgeringsexamen bestaat sinds januari 2016 uit de volgende zes onderdelen: 1) lezen; 2) luisteren; 3) schrijven; 4) spreken; 5) kennis Nederlandse maatschappij; en 6) oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Eind oktober 2015 werd bekend dat duizenden migranten die in 2013 zijn ingestroomd, hun inburgeringsexamen niet op tijd zullen halen. Zou u zelf het inburgeringsexamen halen? Hoe goed bent u eigenlijk ingeburgerd?

Op vrijdagmiddag, na de keynote van Prof. dr. Joanne van der Leun, zult u flink aan de tand worden gevoeld. Quizmaster Joris van Wijk gaat toetsen hoeveel u eigenlijk weet van de Nederlandse maatschappij...

PechaKucha 20 images x 20 seconds

Wat is PechaKucha 20x20? PechaKucha 20x20 is een concept voor het houden van korte, creatieve presentaties. Bij een Pecha Kucha-evenement presenteren deelnemers een diavoorstelling van 20 afbeeldingen, in een totale tijd van 6 minuten en 40 seconden. Elke afbeelding wordt daarbij precies 20 seconden getoond. De beelden verschijnen automatisch en de presentator praat het publiek door de beelden heen.

Wie heeft het uitgevonden? Het concept werd in 2003 bedacht door Astrid Klein en Mark Dytham, twee architecten uit Tokio. De naam stamt af van een Japans woord voor 'prietpraat' (ぺちやくちや). Het woord moet als een enkel woord worden uitgesproken (petsja-kutsja).

Waarom is dit concept bedacht? De 20x20 eisen dwingen de deelnemers creatief en *to the point* te zijn. De bedenkers hebben als doel om te voorkomen dat presentatoren eindeloos blijven praten over hun favoriete onderwerp.

Waar gebeurt het? PechaKucha Nights zijn informele avonden waarbij 14 deelnemers een diavoorstelling van 20 afbeeldingen presenteren. Deze avonden worden inmiddels in meer dan 800 steden in de wereld georganiseerd. De deelnemers en het publiek van een Pecha Kucha Night komen doorgaans uit de wereld van design, architectuur, fotografie, kunst, wetenschap en andere creatieve gebieden.

We denken dat **PechaKucha op het NVC congres** een fris, goed en vernieuwend format is om ons creatieve wetenschappelijke werk te presenteren.

Bron: www.pechakucha.org | www.wikipedia.org

GENOMINEERDEN VOOR DE NVC-SCRIPTIEPRIJS 2015/2016

(in willekeurige volgorde)

C. C. Lankhaar, Erasmus Universiteit Rotterdam

De Eritrese migratiegolf: Een onderzoek naar de verklaring voor de ontwikkelingen van Eritrese asielaanvragen in Nederland in 2013 en 2014

Begeleider: R.H.J.M. Staring

Sylvia R. Alberts, VU University Amsterdam

The Child Effect, The impact of motherhood on subsequent pathways to incarceration among female prisoners in the Netherlands

Begeleiders: Katharina J. Joosen en Anne-Marie Slotboom

Léa Massé, University Utrecht

Suburban underdogs: Exploring the marginalization of youth from deprived urban neighborhoods in France

Begeleider: Brenda Oude Breuil

Eline Knoester, Universiteit Leiden

Delinquentie, Delinquente Vrienden en *Multiproblem* Jongvolwassenen: Een *mixed methods* benadering naar de rol van delinquente vrienden bij het delinquente gedrag van jongvolwassenen met multiproblematiek

Begeleider: J.M.H. Palmen

Op vrijdag 10 juni presenteren de genomineerden tijdens de lunch (12.45-13.45) een poster over hun scriptieonderzoek. Loop vooral even langs bij deze veelbelovende jonge onderzoekers!

ABSTRACTS

KEYNOTE: BERTJAN DOOSJE	17
"Terroristen zijn gek!" Een sociaal-psychologische analyse van radicalisering & terrorisme	17
KEYNOTE: JOANNE VAN DER LEUN.....	18
Migratie, veiligheid en criminaliteit	18
KEYNOTE: CYRILLE FIJNAUT	19
Europese samenwerking bij de bestrijding van (islamistisch) terrorismes	19
1 Migratie: Vreemdelingentoezicht- en detentie	35
Vreemdelingentoezicht via (nood)opvangorganisaties.....	35
<i>Mieke Kox, Richard Staring</i>	
Street-level bureaucrats op de grens van het vreemdelingentoezicht: discretionaire beslissingen binnen het Mobiel Toezicht Veiligheid	36
<i>Jelmer Brouwer, Maartje van der Woude, Joanne van der Leun</i>	
Gedetineerde vreemdelingen en hun toegang tot rechtshulpverlening	36
<i>Anke van der Hoeven, Joanne van der Leun, Fayola Antonius, Anneke Koning</i>	
2 International and domestic policies to counter international crimes	38
International: the responsibility to protect and military intervention	39
<i>Maartje Weerdesteijn</i>	
international: punishing international crimes under the icc's principle of complementarity - the case of colombia	40
<i>Lily Rueda</i>	
domestic: CRIMINAL "JUSTICE" IN THE AFTERMATH OF ATROCITIES - CASE STUDY OF RWANDA	40
<i>Barbora Hola (presenter: Claire Boost)</i>	
domestic: NO SAFE HAVEN for criminal refugees?	41
<i>Maarten Bolhuis</i>	

3 Detentie & daarna	43
Gezondheidsproblemen en Zorggebruik in Nederlandse Penitentiaire Inrichtingen	43
<i>Pascalie Spaan, Anja Dirkwager, Paul Nieuwbeerta,</i>	
De effectiviteit van het programma Terugdringen Recidive	44
<i>Anouk Bosma, Maarten Kunst, Anja Dirkwager, Paul Nieuwbeerta</i>	
Effectiviteit van interventie: Detentieduur en recidive	44
<i>Hilde Wermink, Paul Nieuwbeerta, Anke A. T. Ramakers, Jan W. de Keijser, Anja J. E. Dirkwager</i>	
Wit en zwart werk na vrijlating	45
<i>Anke Ramakers, Pedro Nobbe, Paul Nieuwbeerta, Anja Dirkwager</i>	
 4 Cybercrime - onderzoek met nieuwe type data.....	46
Je geld of je data! Het verdienmodel achter ransomware(-as-a-service)	46
<i>Rolf van Wegberg</i>	
Hosting cybercrime: Misbruik van kwetsbaarheden op servers	47
<i>Anneke Schwedersky</i>	
Wat gebeurt daar in het donker?.....	47
Systematische gedragsobservatie van gebruikers op het Darkweb	47
<i>Johan van Wilsem, Tommy van Remunt</i>	
 5 Victimologie - recente ontwikkelingen.....	49
Levensloop victimologie: Een nieuwe 'Big Five' benadering.....	49
<i>Pauline Aarten, Irma Cleven, Eva Mulder, Antony Pemberton</i>	
Eindrapportage onderzoek pilots herstelbemiddeling.....	49
<i>Irma Cleven, Kim Lens, Antony Pemberton</i>	
Slachtoffers en de politie: Een kwalitatieve studie naar de ervaringen van slachtoffers met agenten en hun bereidheid om medewerking te verlenen aan de politie in de toekomst.....	50
<i>Nathalie-Sharon Koster, Maarten Kunst, Joanne van der Leun</i>	

Agressie onder forensische patiënten: Een exploratieve studie naar de rol van vernederende ervaringen en wraakbehoefte51
Maarten Kunst, Herman Veerbeek

6 Biosociale criminologie - the young generation..... 53

Is de invloed van delinquente vrienden op de mate van gedragsproblematiek afhankelijk van individuele variatie in beloningsgevoeligheid? Toetsing van een brein X omgevingsinteractie.53
Jorim Tielbeek

Executieve functies bij gedetineerden: de relatie met recidive, groepsverschillen, en de invloed van detentie.....54
Jesse Meijers

Het effect van een justitiële gedragsinterventie op hartslag en hersenfuncties.....55
Liza Cornet

7 Terrorisme, radicalisering en maatschappelijke reacties 56

Terroristische "organisaties"? Een sociale netwerkanalyse van jihadistische netwerken in Nederland.....56
Jasper L. de Bie, Christianne J. de Poot

Wereldbeelden en weerbaarheid van Turks-Nederlandse jongeren ..56
Fiore Geelhoed, Richard Staring

Nederlandse moslimgemeenschappen onder antiterrorisme beleid en discours57
Linda van Oostendorp

De mogelijkheden en knelpunten van social media in de opsporing van jihadgangers58
Miguel Pruijssers

8 Dutch Caribbean crimes and criminal careers 59

Trouble in Paradise: Pathways into Prison for Caribbean Women in the Netherlands.....	59
<i>Katharina J. Joosen</i>	
Honour, Gender and Violence in the Caribbean	59
<i>Janine Janssen</i>	
Caribbean criminal careers in The Netherlands: delinquent trajectories of Dutch Caribbean in the Netherlands.....	60
<i>Arjan A. J. Blokland, Wim Bernasco, Jessica Hill</i>	
9 Criminaliteit in intergeneratieel perspectief	62
De invloed van geografische afstand tussen ouder en kind op intergeneratieel overdracht van criminaliteit	62
<i>Steve van de Weijer, Stephanie Haarhuis</i>	
De lange termijn gevolgen voor kinderen met een ouder in de gevangenis.....	62
<i>Iris Meyer, Valery Bouwman, Holly Smallbone, Steve van de Weijer</i>	
Kinderen van beroepsdelinquenten: Valt de appel ver van de boom? ...	63
<i>Meintje van Dijk</i>	
Transmission of violence in Burundi: A generational perspective on family and childrearing in everyday spaces affected by war.....	64
<i>Lidewyde H. Berckmoes</i>	
10 Culturele criminologie, ooggetuigen en motorgangs	66
De verborgen en illegale handel in lifestyle medicijnen	66
<i>Rosa Koenraad</i>	
Outlaw Motorcycle Gangs in de Euregio Maas-Rijn	67
<i>Kim Geurtjens</i>	
Narratief en/in Biografie	67
<i>Frank van Gemert</i>	
De voordelen van overleg tussen ooggetuigen	68
<i>Annelies Vredevelde, Peter J. van Koppen</i>	

11 Discretionaire ruimte van publieke en private toezichthouders en handhavers.....	70
De discretionaire ruimte van particuliere onderzoekers	70
<i>Clarissa Meerts</i>	
Forensisch onderzoekers en medewerkers over de naleving van richtlijnen voor fotografie op de plaats delict en de afwegingen daarbij	71
<i>Gabry Vanderveen, Karin van Wingerde</i>	
Regisseurs in een nachtwakersstaat? Een empirisch onderzoek naar hoe ISZW inspecteurs hun discretionaire ruimte invullen bij de handhaving van arbeidsomstandighedenwetgeving.....	71
<i>Karin van Wingerde</i>	
12 Forensische psychiatrie.....	73
Interventie in de vorm van een E-learning module Gedetineerden met een verstandelijke beperking	73
<i>Ankie van Esch, Erik Masthoff</i>	
Verlof en tbs: Een kwalitatief onderzoek naar de programmatheorie van begeleid verlof	74
<i>Ingrid van Houwelingen, Joke Harte, Erik Bulten</i>	
De Landelijke Databank PPC's: een onderzoek naar psychiatrie in detentie	75
<i>Anneke van Bekkum</i>	
Etniciteit en psychotisch stoornissen in het Nederlandse gevangeniswezen: Prevalentie en symptoomverschillen nader bekeken	75
<i>Dorina Denzel, Joke Harte, Mattis van den Bergh, Erik Scherder</i>	
13 Migratie: Terugkeer en detentie	77
Identificatie van gedetineerden zonder verblijfsrecht in Belgische gevangnissen.	77
<i>Steven De Ridder</i>	
In Limbo; onuitzetbare (vermeende) criminelen en terroristen	78

Joris van Wijk

Criminatie en strafonderbreking voor vreemdelingen zonder
rechtmatig verblijf78

Jelmer Brouwer

Terugkeerintenties van irreguliere migranten79

Masja van Meeteren, Willem de Koster

14 Wildlife crime: The role of rangers, smugglers and rebels 81

Refining Models of Ranger Movement to Improve Patrol Strategies .81

Andrew Lemieux, Nick van Doormaal

Crime to Cure: the illegal trade in traditional Chinese medicine82

Daan van Uhm

Rebels and Ivory: Are Elephant Tusks Fuelling Conflict?82

*Celline Cole, Aurora Jeanroy, Marie Steinbrecher, Barbora Hola, AM Lemieux,
Catrien Bijleveld*

15 Methoden en technieken van criminologisch onderzoek..... 84

Het meten van slachtofferschap op het werk op basis van de
gerapporteerde frequentie en ernst84

Lisa van Reemst

Jeugdige daders van online-criminaliteit (cyber- en gedigitaliseerde
criminaliteit)84

André van der Laan, Marinus Beerthuisen, Gijs Weijters

Virtual Reality Scenarios: From imagination towards full immersion .85

*Jean-Louis van Gelder, Iris van Sintemaartensdijk, Andrew Demetrious,
Reinout de Vries*

Het Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden86

Heike Goudriaan

16 Slachtofferschap 88

Afrekenen met geweld88

Tom van Ham

Slachtoffers over de grens.....	88
<i>Manon Hardeman</i>	
Virtuele Overvaltraining	89
<i>Charlotte Gerritsen, Tibor Bosse</i>	
Verder na de moord: ‘de gevolgen van moord voor de nabestaanden van de slachtoffers’	90
<i>Anton van Wijk, Ilse van Leiden, Henk Ferwerda</i>	
17 Buurten, publieke ruimten en interventies	91
Politieaanpakken van intimiderende (jeugd)groepen vergeleken	91
<i>Anne van Uden, Politieacademie</i>	
‘Resilience’ als theoretisch model voor zowel industriële als publieke veiligheid	92
<i>Juul Gooren</i>	
Effect van WhatsApp-groepen op woninginbraak: een natuurlijk experiment in Tilburg	92
<i>Ben Vollaard, Martijn Akkermans</i>	
18 PECHAKUCHA sessie	94
Het gezin van de gedetineerde vader	94
<i>Joni Reef</i>	
Vingersporen, de bron en verder	94
<i>Elmarije van Straalen, Christianne de Poot</i>	
Risico's en gevaren van kunstmatige intelligentie. Een criminologische interpretatie	95
<i>Gerald Hopster</i>	
Geweld tegen hulpverleners in de psychiatrie;	96
<i>Joke Harte, Mirjam van Leeuwen</i>	
In de h200d	97
<i>Robby Roks</i>	
Over landsgrenzen op dievenpad.....	97
<i>Barbra van Gestel, Ruud Kouwenberg</i>	

19 Migratie: Asielmigratie, terreurdreiging en criminaliteit	99
Geregistreerde criminaliteit onder asielmigranten.....	99
<i>Wahideh Achbari</i>	
Asielmigratie en de terreurdreiging	100
<i>Marnix Croes</i>	
Publieke Zorgen rond migranten.....	100
<i>Marnix Eysink Smeets, Anoek Boot</i>	
20 Betrokkenheid van bedrijven bij internationale misdrijven	102
Betrokkenheid van Shell bij apartheid in Zuid Afrika	102
<i>Annika van Baar</i>	
Betrokkenheid van multinationals bij misdrijven tegen de menschelijkheid.	103
<i>Willem de Haan</i>	
Corporate agents and individual criminal liability under the Rome Statute	104
<i>Lydia de Leeuw</i>	
21 Innovatieve methoden in kwantitatief levensloop criminologisch onderzoek	105
In welke mate kan het op zich nemen van volwassen sociale rollen een verklaring bieden voor het ‘stoppen’ met criminaliteit? Resultaten voor een groep voorheen geïnstitutionaliseerde jeugd.	105
<i>Victor R. van der Geest, Alexandra de Raadt, Arjan Blokland</i>	
Leeftijdsgebonden effecten in levensloop criminologisch onderzoek	106
<i>Evgenia Prikhodko, Arjan Blokland</i>	
Comorbide ontwikkelingspaden in verschillende typen crimineel gedrag: een multi-groep multi-traject benadering	106
<i>Arjan Blokland</i>	
Intermittency: Delict-vrije periodes in criminele carrières	107
<i>Vere van Koppen, Elanie Rodermond, Arjan Blokland</i>	

22 High risk daders: beleid, sanctionering en interventies	108
Verandering beleidsdefinitie zeer actieve veelpleger	108
<i>Marinus G.C.J. Beerthuizen, Nikolaj Tollenaar, André M. van der Laan</i>	
De toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen: kenmerken van de doelgroep, hun strafzaken en de tenuitvoerlegging	108
<i>Lise J.C. Prop, Charlotte S. Barendregt, André M. van der Laan, Chijs van Nieuwenhuizen</i>	
Vergelijkend recidiveonderzoek naar het effect van cognitieve vaardigheidstrainingen.....	109
<i>Suzan Verweij, Nikolaj Tollenaar, Bouke Wartna</i>	
23 Barrières tegen cybercrime gericht op het betalingsverkeer	111
Cybercriminele netwerken: structuur, crime scripts en criminele mogelijkheden.....	111
<i>Rutger Leukfeldt, Edward Kleemans, Wouter Stol</i>	
Publiek of privaat? Over de bijdrage van banken aan strafvordering	112
<i>Sanne Boes</i>	
Barrières tegen cybercrime gericht op het betalingsverkeer. Praktische aanbevelingen op basis van vier promotieonderzoeken	112
<i>Wouter Stol</i>	
24 PRAKTIJKSESSIE: een opsporingsonderzoek naar internationale mensenhandel van a tot z.	114
<i>Door Henri Schel (Koninklijke Marechaussee)</i>	
<i>Voorzitter en discussieleider: Henk van de Bunt</i>	
25 Migratie: Mensenhandel en mensensmokkel.....	115
"The missing link": Transnationale structuren van arbeidsuitbuiting	115
<i>Sanne Bannink, Masja van Meeteren</i>	

Corruptie als voedingsbodem voor commerciële kansen of precariteit? De impact van corruptie op arbeidsrelaties in Chinese migrantenondernemingen in postsocialistisch Boekarest.	116
<i>Jing Hiah</i>	
Gefragmenteerde reizen; mensensmokkel en de komst van Syrische en Eritrese vluchtelingen.....	117
<i>Richard Staring</i>	
26 Vrouwelijke daders: risicotaxatie, behandeling en desistance.....	118
Female desistance door een kwalitatieve lens: de invloed van romantische relaties en moederschap.....	118
<i>Elanie Rodermond</i>	
Recidive en risicovoorspellers voor (zeden) recidive van veroordeelde vrouwelijke zedendelinquenten.....	119
<i>Miriam Wijkman</i>	
Vrouwen in de forensische psychiatrie: Resultaten uit een multicenter onderzoek naar genderverschillen	119
<i>Vivienne de Vogel</i>	
27 Opsporing, vervolging en rechtspraak.....	121
Beschuldigingen van seksueel kindermisbruik tijdens of na een (echt)scheiding: een beschrijvende studie.....	121
<i>Anne Smit, Catrien Bijleveld, Masha Antokolskaia</i>	
De inschatting van recidive voor verdachten van witwassen	122
<i>Puk Brandenburg</i>	
Elektronische controle in een internationale context.....	122
<i>Miranda Boone, Matthijs van der Kooi, Stephanie Rap</i>	
Gedragskundige koppeling van delicten. Een internationale onderzoeksproject (C-Link) naar de gedragsmatige consistentie en mate van onderscheid in ernstige seksuele misdrijven.....	123
<i>J.J. van der Kemp</i>	

28 Studentenpanel; aard, omvang en handhaving van leefomgevingscriminaliteit	125
29 Criminaliteit in de levensloop van jong volwassenen	127
Ontwikkelingstrajecten van Delinquent Gedrag van Kindertijd tot Jongvolwassenheid. Longitudinaal Onderzoek binnen een Hoog Risico Populatie	127
<i>Babette C. M. van Hazebroek, Lieke van Domburgh, Arjan A. J. Blokland, Jan W. de Keijser, Arne Popma</i>	
Leaving the Bank of Mom and Dad: Financial Independence and Delinquency Desistance in Emerging Adulthood	128
<i>Jessica M. Hill, Victor R. van der Geest, Arjan A. J. Blokland</i>	
Jong geleerd...oud gedaan? Ontwikkelingspatronen van antisociaal gedrag en relatiekwaliteit in de adolescentie als voorspellers van romantische relaties in de vroege volwassenheid	128
<i>Veroni Eichelsheim, Arjan A. J. Blokland</i>	
Delinquente vrienden en delinquent gedrag tijdens de jongvolwassenheid	129
<i>Frank Weerman, Arjan A. J. Blokland</i>	
30 Cybercrime / PECHAKUCHA 2.0.....	131
The cyborgian hacker: a criminological study on how hackers interact with, through and against technology	131
<i>Wytske van der Wagen</i>	
Hoe vang je een cybercrimineel? De opsporing van georganiseerde cybercriminaliteit	131
<i>Geralda Odinot, Ronald Pool, Maite Verhoeven en Christianne de Poot</i>	
Nieuwe spelers, nieuwe mogelijkheden: Facilitering van georganiseerde cybercrime en gevolgen voor de opsporing	132
<i>Maite Verhoeven, Christianne de Poot, Ronald Pool, Geralda Odinot</i>	
Het gebruik van digitale ontmoetingsplaatsen op het Dark Web door cybercriminelen.....	133
<i>Rutger Leukfeldt, Edward Kleemans, Wouter Stol</i>	

Homogeniteit in sociale netwerken: Een vergelijking voor
cybercriminaliteit en traditionele criminaliteit134
Marleen Weulen Kranenbarg, Stijn Ruiters, Jean-Louis van Gelder

Dynamiek en stabiliteit in online risicopercepties134
Jelle Brands, Johan van Wilsem

1 MIGRATIE: VREEMDELINGENTOEZICHT- EN DETENTIE

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B041

Voorzitter: Jelmer Brouwer

Vreemdelingentoezicht via (nood)opvangorganisaties

Mieke Kox, Richard Staring

Achtergrond Uitgeprocedeerde asielzoekers beschouwen (nood)opvangorganisaties als zogenaamde ‘safe havens’ waar ze ongestoord kunnen verblijven, zich beschermd voelen en op uiteenlopende wijzen geholpen worden. Deze (nood)opvangorganisaties staan in de context van de bed-bad-brood-regeling echter onder druk hun hulp aan uitgeprocedeerde asielzoekers te beëindigen.

Doel In deze bijdrage willen we de positieve rol van dit soort organisaties uiteenzetten en de consequenties van de toegenomen druk om de hulp te beëindigen belichten.

Methode We maken hierbij gebruik van verschillende (oudere en recente) kwalitatieve onderzoeksprojecten over illegaal verblijf waarbinnen we etnografisch onderzoek in de leefwerelden van illegale vreemdelingen hebben uitgevoerd en interviews met deze vreemdelingen, mensen in hun sociale netwerk en vertegenwoordigers van verschillende toezichthoudende instanties hebben afgenomen.

Resultaten en Conclusies Deze onderzoeken laten zien dat de (nood)opvangorganisaties een belangrijke rol spelen voor de veiligheid van uitgeprocedeerde asielzoekers en samenleving. De toegenomen druk om hun hulp te beëindigen of te koppelen aan terugkeer in de context van de bed-bad-brood-regeling, maakt echter dat de (nood)opvangorganisaties uitgeprocedeerde asielzoekers moeten uitsluiten van hun hulp en dat deze organisaties druk uitoefenen op uitgeprocedeerde asielzoekers om terug te keren. Zo oefent de overheid op afstand door de (nood)opvangorganisaties controle uit over uitgeprocedeerde asielzoekers en onrechtmatig verblijvende vreemdelingen. De (nood)opvangorganisaties lijken hiermee hun belangrijke functie als safe haven voor deze asielzoekers te verliezen. Dit brengt het gevaar met zich mee dat deze asielzoekers zich verder terugtrekken en zich van de hulp afkeren met als gevolg dat de positieve bijdrage die dergelijke organisaties leveren in het kader van de veiligheid van de samenleving teniet wordt gedaan.

Street-level bureaucrats op de grens van het vreemdelingtoezicht: discretionaire beslissingen binnen het Mobiel Toezicht Veiligheid

Jelmer Brouwer, Maartje van der Woude, Joanne van der Leun

Achtergrond Binnen haar taak als ‘grens (vreemdelingen) politie’ voert de KMar onder andere het Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) uit. Dit zijn mobiele identiteitscontroles die sinds de inwerkingtreding van het verdrag van Schengen worden uitgevoerd in de grensgebieden met België en Duitsland. Waar deze vorm van toezicht oorspronkelijk enkel was gericht op het tegengaan van illegaal verblijf, omvat de officiële doelstelling inmiddels ook het bestrijden van mensensmokkel en identiteitsfraude.

Doel In deze bijdrage staat de manier waarop ambtenaren van de marechaussee belast met de uitvoering van het MTV invulling geven aan hun discretionaire bevoegdheden centraal. We richten ons daarbij specifiek op de menselijke beslissingen die gemaakt worden.

Methode Ruim 800 manuur aan observaties, veertien focusgroep gesprekken met telkens acht tot tien marechaussees betrokken bij de operationele uitvoering van het MTV en negentien diepte-interviews met stafleden, beleidsmedewerkers en ambtenaren werkzaam bij de KMar, het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Resultaten en conclusie De wettelijke kaders zijn enigszins ambigu met betrekking tot de vraag of het MTV puur een instrument in het kader van het vreemdelingtoezicht is, of dat er ook breder op aan veiligheid gerelateerde zaken gecontroleerd mag worden. Doordat ook beleidsmakers hier maar weinig sturing in geven komt de beslissing over wat nu wel en niet past binnen de doelstelling van het MTV bij de individuele ambtenaren te liggen. Dit heeft een zeer uiteenlopende aanpak van identieke gevallen als gevolg.

Gedetineerde vreemdelingen en hun toegang tot rechtshulpverlening

Anke van der Hoeven, Joanne van der Leun, Fayola Antonius, Anneke Koning

Achtergrond Vreemdelingendetentie wordt op grote schaal toegepast binnen en buiten Europa als instrument van migratiecontrole. Vreemdelingen die in detentie wachten op terugkeer hebben recht op rechtshulpverlening. In de literatuur over immigranten die op de nominatie staan om uitgezet te worden, wordt echter stelselmatig beschreven dat zij geen of beperkte toegang hebben tot rechtsbijstand of -hulpverlening. Hoewel in Nederland de situatie verhoudingsgewijs gunstiger lijkt, blijft de vraag hoe de toegankelijkheid en

competentie van de rechtshulpverlening in de praktijk wordt gepercipieerd door vreemdelingen.

Doel De voorliggende studie onderzocht de beleving en ervaringen van ingesloten vreemdelingen in één van de drie vreemdelingendetentiecentra in Nederland, Detentiecentrum (DC) Zeist, ten opzichte van het daar gevestigde Juridisch Loket. Daarnaast is nagegaan wat de perceptie was van overige betrokken actoren, zoals medewerkers van de betrokken instanties in het detentiecentrum en vreemdelingenadvocaten.

Methode De kern van het onderzoek is gelegen in 76 face to face interviews met gedetineerde vreemdelingen. Daarnaast zijn observaties uitgevoerd, interviews met overige actoren en is gebruik gemaakt van een eerder gehouden enquête onder advocaten. Ook werd een systematische literatuur review uitgevoerd.

Resultaten & Conclusie Ten eerste blijkt dat de vreemdelingen wel toegang hebben tot rechtshulp. Ondanks alle inspanningen zijn echter veel vreemdelingen niet bekend met de mogelijkheden tot laagdrempelig juridisch advies. Ook is een deel dat de weg daartoe wel heeft gevonden niet tevreden. Verschillende factoren spelen een rol bij de onbekendheid en ontevredenheid, deze komen aan bod in de presentatie. Aandacht zal ook worden besteed aan de visie van advocaten en medewerkers.

2 INTERNATIONAL AND DOMESTIC POLICIES TO COUNTER INTERNATIONAL CRIMES

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B013

Voorzitter: Maartje Weedestijn

International crimes, such as genocide, crimes against humanity and war crimes, are per definition a concern to all members of the international community. Efforts to bring them to a halt therefore are not only initiated in a domestic context, but also take place in the international arena. Countries therefore need to coordinate their policies with other countries, they need to harmonise domestic and international efforts and collectively take action through international institutions and organisations. National governments and justice systems, the UN and international courts and tribunals all participate and collaborate in the effort to bring these crimes to halt.

Unfortunately due to the complex political environments in which these collective crimes unfold, which are often characterized by instability and high political stakes, policy makers have been faced with numerous challenges and difficulties. At the international level, the UN Security Council faces the difficult question of assessing whether measures like diplomacy or humanitarian aid will suffice to counter international crimes or whether it should resort to sanctions or even military intervention.

Operating at the international level as well, the ICC needs to decide whether its member states are willing and able to prosecute the perpetrators of international crimes and its work is complicated by the politically charged environment in which it operates since it may even risk endangering a peace process, which may ultimately harm the victims whose wrong they seek to redress.

Perpetrators of international crimes, however, are not only prosecuted at the international level but predominantly before domestic courts often in the countries where the crimes actually took place. However, such countries and societies are often devastated in the aftermath of atrocities. Not only the destruction of physical and social infrastructures but also political complexities of the transition towards a peaceful society makes this quest towards accountability and prosecution of perpetrators of international crimes extremely complex and often of questionable character. To what extent can prosecutions of perpetrators of international crimes in such a politically and emotionally charged environments be fair, effective and legitimate?

In addition, countries of refuge also try to make sure that perpetrators of international crimes do not find a safe haven there and escape criminal prosecution. Article 1F of the Refugee Convention ensures that no country has to grant anyone who could possibly be involved in the perpetration of international crimes refugee protection. Countries actively applying the Refugee Convention's 'exclusion clause' also take efforts in bringing these alleged war criminals to justice, through extradition, or through prosecution on the basis of universal jurisdiction. These efforts are, however, often frustrated by a lack of cooperation with, and access to, the countries where the crimes occurred. At the same time, it is often impossible to return these individuals to their country of origin since this might put them in serious danger.

The present panel will discuss the difficulties countries encounter as they try to stop and mitigate the occurrence of international crimes by adopting different policy measures domestically and through international cooperation. It will highlight some of the policy dilemma's these countries and institutions face as they try to cooperate and coordinate their policies in an effort to bring these crimes to a halt.

International: the responsibility to protect and military intervention

Maartje Weerdesteijn

Background and purpose In 2005 the international community accepted the responsibility to protect (R2P) citizens from mass atrocities and indicated it was prepared to take collective action through the Security Council, including military intervention, when peaceful means are deemed inadequate. The implementation of R2P, however, leaves much to be desired. It is therefore important to investigate what the last resort requirement means in practice in order to more effectively implement R2P. It is argued that the leader is important in creating the circumstances in which mass violence may be perpetrated, and can be crucial in determining whether they are brought to an end. The present research will therefore focus on whether the leader can be coerced to stop perpetrating international crimes.

Method In order to investigate how R2P can be implemented more effectively, a most similar case study design was chosen that looks at the decision making process of Pol Pot of Cambodia and Slobodan Milosevic of Serbia. Both were threatened with military intervention of a much stronger force, both were offered peace deals but ultimately only Milosevic relented while Pol Pot fought until the bitter end.

Results and conclusion It is always difficult to force a leader to change course but the responsiveness of different leaders, which is partly determined by their ideological outlook, should be taken into account when determining whether peaceful measures are likely to be effective in halting or mitigating mass violence.

international: punishing international crimes under the icc's principle of complementarity - the case of colombia

Lily Rueda

Background and purpose Under the principle of complementarity, the ICC prosecutes perpetrators of international crimes only if national states are “unable or unwilling” to do so. In the context of peace negotiations, the issue of future sanctions (e.g. imprisonment, fines or alternative punishments) is pivotal. (High-level) perpetrators of international crimes often agree to sign peace accords conditional on amnesty or minimal retributive measures. It is unclear whether this could lead to the ICC determination that a State is “unwilling” to genuinely prosecute crimes and a subsequent ICC intervention: the Rome Statute lacks explicit legal regulation on the role of sanctions in this respect. This paper will present specific challenges faced by the ICC and by national authorities in Colombia when dealing with the issue of punishing international crimes in the context of the current peace negotiation between the Government and the main guerrilla group, Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC-EP).

Method The paper is descriptive and explores the challenges of punishing international crimes under the obligations derived from the Rome Statute using the peace process that is currently taking place in Colombia as a case study. Results and conclusion: The issue of punishing international crimes is critical in the peace talks undergoing in Colombia. The lacuna in the Rome Statute on what could be consider an adequate sanction or how an inadequate sanction would lead to the ICC pre-empting a national prosecution poses particular legal, political and practical challenges to the current peace process between the Colombian Government and the FARC-EP.

domestic: CRIMINAL “JUSTICE” IN THE AFTERMATH OF ATROCITIES - CASE STUDY OF RWANDA

Barbora Hola (presenter: Claire Boost)

Background and purpose In the current system of international criminal justice, the emphasis is placed on domestic courts to complement and eventually progressively take over “the fight against impunity of perpetrators of international crimes” from the international criminal courts and tribunals.

Scholars and policy-makers argue that the domestic courts, in particular those in the countries where the crimes occurred, are much better equipped to prosecute (the majority of) perpetrators of international crimes, given resources available to domestic authorities, their proximity to the crimes and familiarity with the context in which the crimes took place. However, political, legal and practical challenges of such prosecutions in the post-atrocity societies are rarely addressed. Rwanda, in the aftermath of the 1994 genocide, adopted a policy of “comprehensive justice” and prosecuted thousands of perpetrators of genocide-related crimes. Based solely on the numbers of prosecutions, Rwanda is often presented as “the success story” and an exemplary case of justice after atrocities. The paper will present data from an original empirical study regarding the prosecution of genocidaires in Rwanda and focus on the main challenges and problems behind “the success story”.

Method Case study based on the original empirical data collected on prosecution of genocide related crimes by ordinary courts in Rwanda. The paper is largely explorative and descriptive.

Results and conclusion The paper will argue that fair and legitimate prosecutions of perpetrators of international crimes seem to have been largely compromised by political, legal and practical challenges of post-genocide recovery in Rwanda.

domestic: NO SAFE HAVEN for criminal refugees?

Maarten Bolhuis

Background and purpose Several European countries that receive a great number of refugees from conflict-torn areas devotedly exclude asylum applicants who have allegedly been involved in international and other serious crimes, on the basis of Article 1F of the Refugee Convention. Some of them, such as the Netherlands, have also tried to prosecute these individuals themselves, or to extradite them to their country of origin. Particularly due to the dependence on cooperation with the countries where the crimes occurred and differences in fair trial standards, these efforts only very occasionally result in criminal prosecution. Many of those who are not prosecuted cannot be sent back to their country of origin and end up in a ‘legal limbo’. How these individuals in limbo are being dealt with, and more generally, how Article 1F is applied, differs considerably across Europe. The paper will try to answer the question what this means for ‘closing the impunity gap’.

Method The paper will be based on an analysis of unique empirical data gathered by the author on policies and state practice in Europe with respect to Article 1F exclusion.

Results and conclusion The lack of a consistent approach to the application of Article 1F and what happens 'post-exclusion', makes some countries more attractive as a place of refuge than others. This may have the undesirable side effect of war criminals roaming around in Europe. Because immigration authorities in Europe hardly communicate with each other with respect to the asylum applicants they exclude, the chance that these individuals are brought to justice is reduced even further.

3 DETENTIE & DAARNA

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B030

Voorzitter: Hilde Wermink

Gezondheidsproblemen en Zorggebruik in Nederlandse Penitentiaire Inrichtingen

Pascalie Spaan, Anja Dirkzwager, Paul Nieuwbeerta,

Achtergrond Uit internationaal onderzoek blijkt dat gedetineerden meer gezondheidsproblemen ervaren dan de algemene bevolking. In Nederland is onderzoek naar de gezondheid van gedetineerden en zorggebruik tijdens detentie beperkt.

Doel Het doel van het onderzoek is inzicht te geven in (a) de aard en omvang van lichamelijke en psychische gezondheidsproblemen en (b) het zorggebruik van gedetineerden in Nederlandse penitentiaire inrichtingen.

Methode Data van het Prison Project, een longitudinale studie naar de effecten van detentie op het leven van mannelijke gedetineerden, zijn gebruikt om gezondheidsproblemen en zorggebruik bij aanvang van detentie en 3 maanden na binnenkomst te analyseren (N=814). Informatie is o.a. verzameld over: de subjectief ervaren gezondheidstoestand, chronische aandoeningen, middelengebruik en psychische gezondheidsproblemen. Verder is informatie verzameld over contacten met hulpverleners en behandelingen voor mentale problemen, voor en tijdens detentie.

Resultaten De meeste gedetineerden waren tevreden over hun gezondheid (66%), hoewel 40% een chronische ziekte had. Een kwart rapporteerde kort na binnenkomst in voorlopige hechtenis een hoge mate van psychische problematiek, voornamelijk depressieve, angst- en psychotische klachten. Vrijwel alle gedetineerden hadden tijdens de eerste 3 maanden van detentie contact met de huisarts (89%) en een groot deel met de psycholoog (42%) en psychiater (26%). Deze percentages waren hoger dan in het jaar voor detentie. Daarentegen volgden minder gedetineerden een behandeling voor mentale problemen tijdens detentie dan in het jaar daarvoor.

Conclusie In de Nederlandse penitentiaire inrichtingen ervaren veel gedetineerden fysieke en mentale gezondheidsproblemen. Echter, veel gedetineerden zien hulpverleners en deze contacten kunnen een rol spelen in de gezondheidsbevordering van deze populatie.

De effectiviteit van het programma Terugdringen Recidive

Anouk Bosma, Maarten Kunst, Anja Dirkzwager, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond Om de hoge recidivecijfers van ex-gedetineerden te reduceren, is in 2007 het programma Terugdringen Recidive geïmplementeerd. Centraal in dit resocialisatieprogramma, dat is ontworpen voor gedetineerden met een gevangenisstraf van minimaal vier maanden, staan (a) het screenen op risico en criminogene behoeften van deelnemers, en (b) het toepassen van specifieke behandelprogramma's die daarop aansluiten.

Doel Het programma Terugdringen Recidive is landelijk geïmplementeerd in 2007, en werd vervangen door nieuw beleid in 2014. Echter, onderzoek naar de effectiviteit van het programma heeft nooit plaatsgevonden. De in 2014 geïmplementeerde aanpak maakt echter gebruik van een zelfde - op risico en behoefte-gebaseerde - aanpak. Daarom is evaluatie van de effectiviteit van het programma Terugdringen Recidive van groot belang. Deze studie bracht dit in kaart.

Methode Het onderzoek is onderdeel van het Prison Project, een grootschalig onderzoek naar de effecten van detentie. In het kader van deze studie werden (registratie-)gegevens van bijna 4.000 gedetineerden geanalyseerd, waaronder afgenomen risico-taxatie instrumenten, gegevens uit registratiesystemen van de Dienst Justitiële Inrichtingen en recidive-gegevens.

Resultaten en conclusies De resultaten van de analyses worden op het congres gepresenteerd.

Effectiviteit van interventie: Detentieduur en recidive

Hilde Wermink, Paul Nieuwbeerta, Anke A. T. Ramakers, Jan W. de Keijser, Anja J. E. Dirkzwager

Achtergrond Een belangrijke vraag voor beleidsmakers is of gevangenisstraffen kunnen bijdragen aan een vermindering van criminaliteit in de samenleving. Meer specifiek is van belang welke detentieduur de hoogste reductie in criminaliteit oplevert. Eerder onderzoek dat zich specifiek op dit 'dose-response' verband tussen detentieduur en recidive richt, is echter zeer schaars.

Doel Het doel van deze studie is om inzicht te geven in de invloed van detentieduur op recidive.

Methode Er wordt gebruik gemaakt van data over Nederlandse gedetineerden, afkomstig uit het longitudinale Prison Project. Een propensity score analyse wordt uitgevoerd om het dose-response verband voor drie uitkomstmaten

binnen een follow-up periode van zes maanden vast te stellen (delict, veroordeling en gevangenisstraf).

Resultaten Resultaten wijzen uit dat een langere detentieduur niet samengaat met een vermindering van recidive. Ook wordt een positief verband niet aangetoond. Resultaten uit verscheidene sensitiviteitsanalyses laten eenzelfde beeld zien.

Conclusies Deze resultaten impliceren dat detentieduur geen significant effect lijkt te hebben op recidive.

Wit en zwart werk na vrijlating

Anke Ramakers, Pedro Nobbe, Paul Nieuwbeerta, Anja Dirkzwager

Achtergrond (Inter)nationaal onderzoek concludeert dat de economische activiteit laag is onder ex-gedetineerden. Enige voorzichtigheid lijkt echter geboden, omdat veel studies gebaseerd zijn op registratiedata en zodoende informele activiteiten (zwart werk) niet meten. Onderzoek naar de rol van zwart werk onder ex-gedetineerden is daarmee schaars, terwijl de motieven om werkzaam te zijn binnen de informele economie juist aanwezig lijken te zijn bij dergelijke hoog-risicogroepen. Zo zou een strafblad er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat men uit moet wijken naar de informele markt.

Doel In de huidige studie wordt de arbeidsparticipatie van 946 mannelijke ex-gedetineerden gedurende het eerste half jaar na vrijlating gedetailleerd in kaart gebracht. Hoeveel van hen zijn actief in wit werk of zwart werk?

Methode Deze vraag wordt beantwoord door gebruik te maken van (en een vergelijking te maken tussen) maandelijkse zelfrapportagedata van het Prison Project en maandelijkse registratiedata van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Resultaten De vergelijkende analyse laat zien dat de gerapporteerde participatie aanzienlijk hoger is dan de geregistreeerde participatie. De rapportagedata wijst uit dat een substantieel deel van de ex-gedetineerden inkomsten verkrijgt uit zwart werk en dat deze inkomstenbron dikwijls gecombineerd wordt met andere inkomstenbronnen.

Conclusie Een substantieel deel van de ex-gedetineerden lijkt actief buiten de formele arbeidsmarkt. Dit impliceert dat de dominante definitie van werk, die gehanteerd wordt in veel onderzoek en beleid, afwijkt van de definitie die gebruikt wordt door ex-gedetineerden. Kennis over zwart werk kan richting geven aan re-integratiebeleid dat als doel heeft participatie te verhogen.

4 CYBERCRIME - ONDERZOEK MET NIEUWE TYPE DATA

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B025

Voorzitter: Rolf van Wegberg

Je geld of je data! Het verdienmodel achter ransomware(-as-a-service)

Rolf van Wegberg

Achtergrond Niet alleen consumenten hebben last van ransomware, ook steeds meer bedrijven komen er mee in aanraking. In het eerste kwartaal van 2015 nam het aantal ransomware-infecties met 300% toe ten opzichte van het kwartaal daarvoor. Ransomware versleuteld computerbestanden en houdt deze in gijzeling totdat je losgeld betaalt. Een succesvol ransomware-verdienmodel vereist naast het opstellen en verspreiden van e-mails ter infectie, ook het creëren van het virus zelf, inclusief de infrastructuur die het betalen van het losgeld in bitcoin mogelijk maakt. Tot voor kort was dit het werkterrein van technisch geschoolde cybercriminelen, die met die kennis dergelijke virussen in elkaar knutselden. Met de opkomst van ondergrondse 'as-a-service' modellen, wordt het theoretisch voor eenieder mogelijk om ransomware aanvallen uit te voeren.

Doel Het blootleggen van het verdienmodel achter ransomware-as-a-service (RaaS).

Methode We krijgen inzicht in het verdienmodel achter RaaS met een methode om data te crawlen op het DarkWeb. Met geselecteerde zoektermen is vervolgens gezocht naar relevante vormen van RaaS. Aangevuld met onderzoeksrapporten van beveiligingsbedrijven ontstaat er een beeld van de achterliggende economische mechanismen.

Resultaten & Conclusie Het verdienmodel dat achter deze vorm van criminaliteit schuilgaat, is gebaseerd op ongerichte verspreiding van e-mails op grote schaal. Dit is lonend, omdat criminelen dit relatief makkelijk en goedkoop weten te outsourcen. Daardoor hoeft slechts een deel van de ontvangers daadwerkelijk geïnfecteerd te raken met het virus en weer een deel daarvan uiteindelijk ook te betalen. Na betaling ontsleutelen de criminelen daadwerkelijk de gegijzelde computerbestanden. Anders zou immers niemand meer betalen. Ergo, criminelen hebben een incentive woord te houden.

Hosting cybercrime: Misbruik van kwetsbaarheden op servers

Anneke Schwedersky

Achtergrond Cybercrime komt steeds vaker voor op servers van hostingbedrijven. Deze vorm van criminaliteit wordt gepleegd door middel van kwetsbaarheden die op servers bestaan. Deze kwetsbaarheden ontstaan met name door lekke Content Management Systemen. De drie meest gebruikte Content Management Systemen WordPress, Joomla en Drupal staan hierbij centraal. Doordat deze systemen niet geüpdatet worden of lekke plugins en thema's geïnstalleerd worden door de gebruiker, ontstaan lekken in het systeem waar hackers of botnets misbruik van kunnen maken. Dit leidt tot problemen voor hostingbedrijven. Deze problemen houden in dat onder andere bestanden versleuteld kunnen raken, data verloren kan gaan of zelfs gestolen kan worden. Dit kan grote gevolgen hebben voor de klanten van hostingbedrijven.

Doel Het in kaart brengen van kwetsbaarheden op servers omtrent Content Management Systemen en het misbruik hiervan.

Methode Door het monitoren van een aantal servers van een hostingbedrijf kan in kaart worden gebracht welke kwetsbaarheden op de servers bestaan. Door deze servers een aantal weken te volgen kan in kaart worden gebracht in hoeverre en op welke manier hier misbruik van wordt gemaakt. Het monitoren van de servers gebeurt op verschillende niveau's waardoor een beeld van de spam, phishing en malware kan worden geschetst.

Resultaten en conclusie De eerste resultaten suggereren dat het misbruik van de beschreven kwetsbaarheden door hackers kan worden ondersteund door middel van de Routine Activity Theory en de daaruit voortkomende Crime Triangle. Hierdoor kan een beeld worden geschetst van de huidige situatie betreffende kwetsbaarheden en het misbruik daarvan. Ook komt hierbij aan bod hoe een hostingbedrijf hier mee om gaat. Dit leidt tot een advies naar hostingbedrijven hoe zij met deze vorm van cybercrime om zouden moeten gaan. Uiteindelijk kan direct en indirect slachtofferschap van de kwetsbare Content Management Systemen mogelijk worden voorkomen.

Wat gebeurt daar in het donker?

Systematische gedragsobservatie van gebruikers op het Darkweb

Johan van Wilsem, Tommy van Remunt

Achtergrond Het Darkweb is een online omgeving waarin, anders dan het reguliere world wide web, met een veel grotere mate van anonimiteit gesurfd en gecommuniceerd kan worden. Het Darkweb is daardoor onder andere een

aantrekkelijke omgeving voor illegale handel. Schattingen zijn dat er tegenwoordig in de handel op Darkweb in bijvoorbeeld drugs, wapens en creditcardgegevens vele miljoenen omgaan. Langzamerhand wordt er criminologisch onderzoek verricht op dit terrein, maar tot nog toe

Doel Gedragspatronen blootleggen van Darkwebgebruikers

Methode Met behulp van de TNO Darkweb Monitor is een steekproef getrokken van ruim 700 gebruikers van Agora, een van de grotere platforms op het Darkweb. Van deze gebruikers is gekeken in welke threads (discussieonderwerpen) zij actief zijn en wat de inhoud was van de berichten die zij daarin schreven. Daarnaast is vastgesteld in hoeverre ze in andere fora (zoals Silk Road) actief waren en wat de inhoud van die berichten was, bijv mbt type criminaliteit en in hoeverre er sprake is van actief vraag en aanbod.

Resultaten & Conclusie De resultaten laten zien dat een grote groep gebruikers relatief nieuw zijn op het Agora forum. Er is een duidelijke relatie tussen de inhoud van de communicatie op Agora (vragen stellen, reviews schrijven, handelen) en mate van activiteit op andere fora. Op basis van de inhoud van de berichten op de verschillende fora kan een typologie worden opgesteld van regelmatige combinaties van gedragingen.

5 VICTIMOLOGIE - RECENTE ONTWIKKELINGEN

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B032

Voorzitter: Maarten Kunst

Levensloop victimologie: Een nieuwe 'Big Five' benadering

Pauline Aarten, Irma Cleven, Eva Mulder, Antony Pemberton

Achtergrond en Doel Binnen de criminologie en victimologie richt onderzoek zich vooral op de vraag “wie heeft de grootste kans om slachtoffer van criminaliteit te worden en wanneer dreigt dit te gebeuren in de levensloop?”. Veel minder aandacht wordt geschonken aan hoe slachtofferschap gevolgen heeft voor de levensloop, en op wat voor manier dit proces kan worden geconceptualiseerd. In deze paper pleiten we voor een nieuwe benadering om de levensloop van slachtoffers te begrijpen, namelijk via narratieven. Het idee hiervoor ontleen we aan het kader dat McAdams en Pals (2006) omschrijven als ‘The New Big Five’. Om de gehele persoon te begrijpen - en dus ook zijn of haar levensloop - moet verder worden gekeken dan alleen de persoonlijkheidstrekken, zo beargumenteren ze. In deze paper besteden we in het bijzonder aandacht aan het belang van de autobiografische auteur - m.a.w. het narratief van een slachtoffer - en de cultuur waarin iemand opgroeit bij het beantwoorden van hoe slachtofferschap gevolgen heeft voor zijn of haar levensloop.

Methode Levensverhalen van slachtoffers van ernstige gewelds- en zedendelicten zijn verzameld. Gedurende deze interviews is gevraagd hoe hun leven voor hun slachtofferschap er uit zag, hoe zij het delict hebben ervaren en hoe zij hun toekomst zien.

Resultaten & Conclusie De persoonlijke en culturele narratieven van slachtoffers bieden veel inzicht in de wijze waarop mensen zin en betekenis geven aan negatieve gebeurtenissen en op wat voor manier dit hun leven op een positieve (redemption) dan wel negatieve (contamination) manier beïnvloedt. We concluderen dat een nieuwe ‘Big Five’ een belangrijke toevoeging is aan de levensloopvictimologie.

Eindrapportage onderzoek pilots herstelbemiddeling

Irma Cleven, Kim Lens, Antony Pemberton

Achtergrond In de afgelopen jaren is bij diverse partijen een breed gedeelde behoefte ontstaan om bemiddeling in het strafrecht te introduceren. Deze behoefte vormt de basis van het voorliggende onderzoek. Hierin worden de ervaringen onderzocht met de pilots bemiddeling/mediation in het strafrecht die

vanaf oktober 2013 door het ministerie zijn gefinancierd. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft in 2013 aan diverse actoren in het veld gevraagd projectplannen in te dienen voor pilots op het gebied van herstelbemiddeling. Vijf pilots zijn uiteindelijk ontwikkeld. De ervaringen hiermee vormen de basis van dit onderzoek.

Doel Dit onderzoek beoogt meer inzicht te krijgen in de ervaringen van slachtoffers en daders met bemiddeling/mediation in strafrecht.

Methode Respondenten hebben op drie verschillende meetmomenten een vragenlijst ontvangen. De vragenlijst bestond uit vragen betreffende de kenmerken van deelnemers, kenmerken van het delict, motieven en verwachtingen deelname, ervaringen met bemiddeling/mediation, de vaststellingsovereenkomst en psychologische constructen. Verder zijn er telefonische interviews afgenomen met de verschillende ketenpartners, zoals mediators en officieren van justitie. In dit interview werd hen gevraagd naar selectiecriteria voor bemiddeling/mediation, het doorverwijsproces, de ervaring met bemiddeling/mediation, inhoud en naleving van de vaststellingsovereenkomst, het effect van bemiddeling/mediation op het strafrecht en de kosten en baten.

Resultaten & Conclusie Het onderzoek gaat verder in op de resultaten van elk van de eerder genoemde elementen en geeft aanbevelingen voor de toekomst. Zo blijken deelnemers nauwelijks ervaring vooraf te hebben met mediation. Verder zijn ervaringen wisselend, maar overwegend positief.

Slachtoffers en de politie: Een kwalitatieve studie naar de ervaringen van slachtoffers met agenten en hun bereidheid om medewerking te verlenen aan de politie in de toekomst

Nathalie-Sharon Koster, Maarten Kunst, Joanne van der Leun

Achtergrond Het contact tussen slachtoffers van criminaliteit en de politie is voor beide partijen belangrijk. Waar de politie voor slachtoffers vaak het eerste professionele aanspreekpunt is, kunnen slachtoffers een belangrijke bron van informatie vormen voor de politie. Toch blijkt uit eerder onderzoek dat het contact niet altijd positief verloopt en dat dit negatieve gevolgen kan hebben voor de bereidheid van slachtoffers om medewerking te verlenen aan de politie in geval van herhaald slachtofferschap. Waarom dit zo zou zijn is echter niet eerder onderzocht.

Doel Het doel van dit onderzoek is om na te gaan hoe het contact met de politie de motieven van slachtoffers om wel of geen medewerking te verlenen aan de in geval van toekomstig slachtofferschap beïnvloedt.

Methode Met behulp van een semi-gestructureerd interview schema zijn 34 slachtoffers van vermogens- of geweldsmisdrijven geïnterviewd binnen drie maanden na aangifte. De interviews zijn getranscribeerd, gecodeerd, en geanalyseerd om relevante hoofd- en subthema's te identificeren.

Resultaten & Conclusie Slachtoffers van vermogensmisdrijven lijken met name belang te hechten aan een efficiënte administratieve afhandeling van de zaak. Voor slachtoffers van beide typen delicten is het belangrijk dat zij op menselijke wijze worden benaderd en dat agenten opsporingsactiviteiten uitvoeren. Met name het ontbreken hiervan kan slachtoffers het gevoel geven dat zij en hun zaak niet serieus worden genomen. Het gevoel dat het slachtoffer er alleen voor staat en twijfel over de inzet en motieven van de politie zouden niet alleen de bereidheid van slachtoffers tot toekomstige medewerking verminderen, maar zelfs kunnen leiden tot eigenrichting.

Agressie onder forensische patiënten: Een exploratieve studie naar de rol van vernederende ervaringen en wraakbehoefte

Maarten Kunst, Herman Veerbeek

Achtergrond In de literatuur wordt vaak gesuggereerd dat vernederende ervaringen een belangrijke rol spelen in het ontstaan van agressieproblematiek. Zulke ervaringen kunnen bij het slachtoffer namelijk leiden tot de behoefte om wraak te nemen op de vernederaar. Omdat de meeste mensen die zijn vernederd geen wraak willen of kunnen nemen op degene die hen heeft vernederd, ontstaat het risico dat zij op andere manieren uiting geven aan hun wraakbehoefte, in het bijzonder door uitingen van agressie jegens anderen dan de vernederaar. In de literatuur wordt dit displaced aggression genoemd.

Doel De studie had tot doel te onderzoeken of vernederende ervaringen en wraakbehoefte samenhangen met agressieproblematiek.

Methoden Honderdzesennegentig patiënten die werden behandeld voor agressieproblematiek in een forensische zorginstelling vulden gestandaardiseerde vragenlijsten in over agressieproblematiek, vernedering en wraakbehoefte.

Resultaten Zowel vernedering als wraakbehoefte hingen positief samen met agressieproblematiek.

Conclusies De resultaten suggereren dat vernederende ervaringen en wraakbehoefte ten grondslag kunnen liggen aan agressieproblematiek. Vanuit behandelperspectief is dit een belangrijke constatering. Agressieproblematiek wordt namelijk meestal behandeld met therapieën die patiënten helpen zichzelf te beheersen in irritatie opwekkende situaties. De onderliggende oorzaak van de agressieproblematiek wordt in bestaande therapieën echter niet aangepakt. Op basis van deze studie zou voorzichtig kunnen worden betoogd dat nieuwe behandelmethoden hier wel aandacht aan zouden moeten besteden, bijvoorbeeld door patiënten ruimte te bieden om uiting te geven aan hun behoefte om wraak te nemen voor vernederingen die zij in het verleden hebben moeten ondergaan.

6 BIOSOCIALE CRIMINOLOGIE - THE YOUNG GENERATION

donderdag 09:30-11:00, Zaal: B031

Voorzitter: Charlotte Barendregt

Referent: Charlotte Barendregt

Is de invloed van delinquente vrienden op de mate van gedragsproblematiek afhankelijk van individuele variatie in beloningsgevoeligheid? Toetsing van een brein X omgevingsinteractie.

Jorim Tielbeek

Achtergrond Gedragsgenetisch onderzoek laat zien dat grofweg de helft van de individuele verschillen in antisociaal gedrag verklaard wordt vanuit omgevingsinvloeden, terwijl de andere helft wordt verklaard vanuit genetische invloeden. Hoewel de interactie tussen omgeving en biologie in potentie plausibelere verklaringmodellen zou kunnen opleveren, staat het empirisch onderzoek naar dergelijke biosociale interacties nog in de kinderschoenen.

Doel De huidige studie maakt gebruik van fMRI data in een populatie van jongeren met een verhoogd risico op een persisterende antisociale ontwikkeling en onderzoekt het interactie effect van twee correlaten van antisociaal gedrag, namelijk beloningsgevoeligheid en interactie met delinquente vrienden, op het voorspellen van een gedragsstoornis (GS).

Methode Onder een steekproef van 128 jongeren met een justitiële aanvaring voor hun twaalfde levensjaar is een beloningsgevoelige taak in de fMRI scanner alsmede een delinquente vrienden vragenlijst afgenomen op de leeftijd van 17.7 (SD 1.6). Vervolgens is aan de hand van lineaire regressie modellen getoetst of de gedragsproblematiek voorspeld kan worden vanuit hoofd- en interactie-effecten van delinquente peer affiliatie (DPA) en beloningsgevoeligheid, zoals geïndexeerd door responsiviteit van het ventrale striatum tijdens de beloningstaak.

Resultaten Naast het verwachte hoofdeffect van DPA op de GS score vinden we ook een duidelijk interactie-effect: het effect van delinquente peer affiliatie op disruptief gedrag hangt af van neurale activiteit in het ventrale striatum tijdens het krijgen van feedback op beloning. Daarnaast is er een significante toename in de verklaarde variantie van GS zodra we 'kille/emotieloze' eigenschappen toevoegen aan het regressiemodel.

Conclusie De resultaten ondersteunen het belang van het gebruik van biosociale modellen in de criminologie, tegelijkertijd is voorzichtigheid geboden bij de interpretatie, gezien de crosssectionele aard van de bevindingen.

Executieve functies bij gedetineerden: de relatie met recidive, groepsverschillen, en de invloed van detentie

Jesse Meijers

Achtergrond Het neuropsychologisch functioneren van gedetineerden en de relatie met recidive wordt steeds meer onderzocht. Executieve functies, hogere cognitieve functies die ons in staat stellen tot doelgericht gedrag en zelfcontrole, krijgen daarbij veel aandacht. Executief disfunctioneren komt veel voor bij gedetineerden en draagt mogelijk bij aan een hoger risico op recidive. Het verbeteren van de executieve functies tijdens detentie kan mogelijk leiden tot vermindering van recidive. De huidige detentie-omgeving kan echter gezien worden als een verarmde omgeving, terwijl een verrijkte omgeving juist een positieve invloed zou hebben op de executieve functies.

Doel In dit promotieonderzoek wordt onder andere onderzocht of er sprake is van verschillen in executief functioneren tussen gewelddadige en niet-gewelddadige criminelen. Daarnaast wordt onderzocht of de detentie-omgeving een negatieve invloed heeft op de executieve functies van gedetineerden.

Methode Het onderzoek werd uitgevoerd in PI Amsterdam Over-Amstel. Er werden 130 mannelijke gedetineerden onderzocht met behulp van een gecomputeriseerde neuropsychologische testbatterij (de CANTAB), binnen een week na binnenkomst in detentie. Een deel hiervan werd na 3 maanden nogmaals getest.

Resultaten Tijdens de presentatie wordt verder ingegaan op de resultaten van het onderzoek. Er zal onder andere worden ingegaan op de relatie tussen executieve functies en recidive, groepsverschillen tussen gewelddadige en niet-gewelddadige gedetineerden, en op preliminaire analyses van de hermeting na 3 maanden.

Conclusie Detentie heeft het potentieel een periode te zijn waarin executieve functies van gedetineerden vooruit gaan. De huidige detentie-omgeving lijkt echter sterk op een verarmde omgeving, wat juist negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor deze functies.

Het effect van een justitiële gedragsinterventie op hartslag en hersenfuncties

Liza Cornet

Achtergrond Gedetineerden zitten in de gevangenis niet alleen hun straf uit. Ze worden er ook voorbereid op hun terugkeer in de samenleving. Zo volgen jaarlijks honderden gevangenen cognitieve gedragstherapie. De meeste gevangenen hebben baat bij deze vorm van behandeling, maar dat geldt zeker niet voor iedereen. Waarom slaat de behandeling bij de één wel aan en bij de ander niet? En kan het 'brein' van gedetineerden ons daarover meer vertellen?

Doel Dit promotieonderzoek bestond uit meerdere deelvragen. Eén van de deelvragen heeft betrekking op veranderingen in neurobiologische factoren, zoals hersenfuncties en hartslag, na toedoen van cognitieve gedragstherapie in detentie. Onderliggend aan deze vraag ligt de aanname dat als gedrag verbetert door behandeling dit terug te zien zou moeten op neurobiologisch niveau. Echter, tot op heden wordt behandelingsucces vooral bepaald aan de hand van gedragsmaten en spelen neurobiologische metingen geen rol.

Methode Het onderzoek werd uitgevoerd in verschillende Nederlandse gevangenisstrafdetenties. In totaal werden bij 190 volwassen gedetineerden zowel voor als na cognitieve gedragstherapie neurobiologische kenmerken gemeten. Ook trainers en mentoren werden in het onderzoek betrokken om behandelingsucces vast te stellen.

Resultaten Uit een eerdere literatuurstudie blijkt dat neurobiologische kenmerken kunnen veranderen door toedoen van cognitieve gedragstherapie. Tijdens deze presentatie zal dieper worden ingegaan op de eerste resultaten met betrekking tot de veranderingen in neurobiologische kenmerken na het volgen van gedragstherapie in de gevangenis.

Conclusie De resultaten van dit onderzoek zetten aan tot nadenken over de huidige behandelvorm, de gevangenisstrafdetentie zelf en de ontwikkeling van alternatieve behandelmethoden.

7 TERRORISME, RADICALISERING EN MAATSCHAPPELIJKE REACTIES

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B041

Voorzitter: Marit Scheepmaker

Terroristische "organisaties"? Een sociale netwerkanalyse van jihadistische netwerken in Nederland

Jasper L. de Bie, Christianne J. de Poot

Achtergrond & Doel Wanneer het in het publieke en academisch debat gaat over jihadistische netwerken, dan refereert men vaak naar "organisaties". Maar hoe georganiseerd zijn deze netwerken daadwerkelijk? En in hoeverre is dat de afgelopen 15 jaar hetzelfde gebleven? Deze studie probeert dat in kaart te brengen. De focus wordt gelegd op de ontwikkeling in organisatiestructuur en rolverdeling van betrokken personen.

Methode We hebben een sociale netwerk analyse toegepast op drie netwerken die actief waren in de periode 2000 tot 2013. De data waar deze netwerken op zijn gebaseerd zijn afkomstig uit een groot aantal politiedossiers.

Resultaten & Conclusies De vergelijking laat zien hoe de organisatiestructuren in deze periode transformeren van een hiërarchische celstructuur met een heldere taakverdeling, naar horizontale en hechte netwerken met een minder duidelijke oriëntatie op taken. De kernleden in de jihadistische netwerken transformeren van internationale jihad veteranen met duidelijke leidinggevende kenmerken, naar home-grown radicalen met minder status en een gebrek aan expertise. Ook sommige individuele jihadisten evolueren. Enkele subjecten die in vroege netwerken een marginale rol vervullen, blijken zich in latere netwerken als kernlid te positioneren.

Wereldbeelden en weerbaarheid van Turks-Nederlandse jongeren

Fiore Geelhoed, Richard Staring

Achtergrond Aanslagen zoals meest recentelijk in Brussel en de opkomst van IS roepen de vraag op waarom individuen radicaliseren. Dit is een van de belangrijkste vragen die beleid en wetenschap al sinds 9/11 bezighoudt. Een vraag waar onderzoekers en beleidsmakers minder mee bezig zijn, is waarom (de meeste) jongeren juist niet radicaliseren. In het antwoord op die vraag ligt echter een belangrijk instrument besloten voor de praktijk.

Doel In deze presentatie wordt ingegaan op twee onderzoeken uit 2014 en 2015 onder Turks-Nederlandse jongeren, betreffende de relatie tussen de sociaal-

culturele positie van Turks-Nederlandse jongeren en risico's op radicalisering onder Turks-Nederlandse jongeren, alsmede de steun die er onder deze jongeren leeft voor IS.

Methode De onderzoeken bestaan uit een literatuurstudie in combinatie met semi-open interviews en diverse focusgroepen met jongeren, bestuursleden en professionals. In totaal hebben we in het kader van deze twee projecten met zo'n 200 respondenten, waarvan ongeveer 150 jongeren gesproken.

Resultaten Het beeld dat uit deze studies naar voren komt, is dat van een groep die ondanks de aanwezigheid van tal van 'risicofactoren' voor radicalisering relatief weerbaar lijkt te zijn tegen radicale discourses.

Conclusies De resultaten bieden inzicht in de factoren die bijdragen aan de weerbaarheid van Turkse Nederlanders en schijnt vanuit hun wereldbeelden een ontkrachtend licht op de veronderstelde steun die Turks-Nederlandse jongeren zouden hebben voor IS.

Nederlandse moslimgemeenschappen onder antiterrorisme beleid en discours

Linda van Oostendorp

Achtergrond Vanaf de terroristische aanslagen op 9/11, is antiterrorisme wetgeving wereldwijd met name gericht op een specifieke sociale groepering die als verdacht wordt aangemerkt; Moslim gemeenschappen. Media, politiek en onderzoek spreken over een nieuwe golf van terrorisme waarin Islamitisch terrorisme als het grootste gevaar bestempeld wordt. Kritisch onderzoek wijst verder uit dat beleid, discours en antiterrorisme maatregelen negatieve (onbedoelde) effecten kunnen hebben op gemeenschappen die als verdacht worden beschouwd.

Doel Het scriptie onderzoek in kwestie heeft op kwalitatieve wijze politiek discours over terrorisme geanalyseerd in Nederland, bekijkend of een dergelijke gemeenschap wordt aangewezen als verdacht, om te functioneren als verkennend onderzoek naar de mogelijke gevolgen die ook daadwerkelijk in Nederland zouden kunnen plaatsvinden.

Methode Hiervoor zijn, in de periode van 31 juli tot 4 augustus 2015, 202 beleidsdocumenten en vier kamer debatten geanalyseerd, met verschijningsdata tussen 1 januari 2004 en 31 juli 2015. Zoektermen in de analyse binnen de documenten bestonden uit 'Jihadisme', 'verantwoordelijkheid', 'polarisatie', 'groepen', 'samenleving' en 'verdachte', mogelijke variaties op deze termen in acht nemend.

Resultaten Dit onderzoek laat een politiek discours en overeenkomend beleid zien dat Moslim gemeenschappen als potentieel verdacht aanmerkt als zij niet voldoen aan wat als hun verantwoordelijkheid wordt gezien om Jihadisme te verwerpen en hun trouw aan Nederlandse, Westerse waarden te bevestigen.

Conclusie De Nederlandse Moslim gemeenschappen lopen een risico op negatieve effecten van antiterrorisme wetgeving en het politieke discours daaromtrent. Vervolgonderzoek is uitgewerkt in een promotie onderzoeksvoorstel.

De mogelijkheden en knelpunten van social media in de opsporing van jihadgangers

Miguel Pruijssers

Achtergrond De Koninklijke Marechaussee (KMar) haar meest relevante taak, binnen de aanpak van het jihadisme in Nederland, is het signaleren van jihadgangers op de grens en op de luchthavens. De KMar wil graag weten welke mogelijkheden het monitoren van social media biedt in de opsporing van jihadgangers.

Doel In opdracht van de KMar is er daarom onderzoek gedaan naar de rol die het monitoren van social media kan spelen in de opsporing van jihadgangers. Dit onderzoek tracht inzicht te krijgen in de mogelijkheden en knelpunten die het monitoren van social media met zich mee brengt.

Methode Dit is gedaan aan de hand van literatuuronderzoek en interviews die zijn afgenomen binnen de KMar en enkele andere partners binnen de aanpak van het jihadisme in Nederland.

Resultaten Het monitoren van social media biedt meer mogelijkheden dan knelpunten. De mogelijkheden zijn te verdelen in drie categorieën die betrekking hebben op het verzamelen van informatie, het gebruik van deze informatie of een combinatie daarvan. Er zijn ook knelpunten naar voren gekomen echter, de meerderheid daarvan is met de juiste software te minimaliseren.

Conclusies De KMar heeft een belangrijke rol in de aanpak van het jihadisme in Nederland. Uit het onderzoek blijkt dat het monitoren van social media mogelijkheden biedt die de KMar kunnen bijstaan in de opsporing van jihadgangers.

8 DUTCH CARIBBEAN CRIMES AND CRIMINAL CAREERS

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B030

Voorzitter: Janine Janssen

Trouble in Paradise: Pathways into Prison for Caribbean Women in the Netherlands

Katharina J. Joosen

Background In the Netherlands, Dutch Caribbean females have been found five times more likely to be in contact with the police as a crime suspect than native Dutch women. Caribbean women also make up almost 10% of the Dutch female prison population, being one of the largest ethnic minorities in Dutch female prisons.

Aim Criminal (Dutch) Caribbean women are faced with problems across multiple life domains including poverty, a lack of education, childhood abuse, teenage pregnancies, and adult victimization through partner violence. However, it remains unclear whether these experiences are predictive of the exact periods of incarceration among criminally involved Caribbean women.

Method For the Dutch VIP project life histories of 397 female detainees in The Netherlands were obtained. A subgroup of age-matched Dutch born female prisoners (n=49) were compared with a subgroup of Caribbean born female prisoners (n=47) on risk factors (i.e., partner deviancy, socioeconomic variables, motherhood) for periods of detention using fixed effect logistic multilevel analyses.

Results Single Caribbean women had an increased risk for incarceration in any given year even after controlling for economic variables. Daily care of children decreased the likelihood of periods of incarceration across groups. For incarcerated Caribbean women having a substance abusing- or violent partner decreased the risk for incarceration in any given year, while for native Dutch women having a violent partner increased this risk.

Conclusion Results are discussed from a gendered perspective on the function and meaning of romantic relationships among incarcerated Caribbean women.

Honour, Gender and Violence in the Caribbean

Janine Janssen

Background In Europe nowadays honour-based violence (HBV) is generally associated with views on family relationships and morals regarding sexual

behaviour. In the Netherlands honour-based violence is often associated with honour codes from North Africa and the Middle East used by men in order to control and limit women.

Aim In this contribution I would like to address two questions: does honour as a motive for violence exist in the Caribbean and what problems arise when the concept of HBV as it is perceived nowadays in the Netherlands, is applied in the Caribbean?

Method The presented analysis is based on an overview of literature.

Results and conclusion It is not without risk if policymakers and academics with a Dutch background address violent phenomena in the Caribbean without paying attention towards the local context. If researchers want to contribute to the development of knowledge that can be used by policymakers and professionals to address violence, they have to pay attention to the way victims, offenders and bystanders of violence experience, perceive and as a consequence define what has happened to them. This also makes sense from a post-colonial perspective: people from the Caribbean want to analyze and describe phenomena in their societies in and on their own terms. It is all about honour.

Caribbean criminal careers in The Netherlands: delinquent trajectories of Dutch Caribbean in the Netherlands

Arjan A. J. Blokland, Wim Bernasco, Jessica Hill

Background The age-crime curve is often assumed to be a general phenomenon, whereby criminal behavior peaks around the end of adolescence, followed by a gradual but steady decline during the young adult years. However, the shape of the Dutch Caribbean age-crime curve in The Netherlands differs greatly from the native Dutch curve. For this ethnic group registered crime does not show a gradual decline during the emerging adult years, but instead reaches a plateau at a nontrivial level of crime not to decline until around age forty (Jennissen 2014). However, the aggregate age crime curve reflects the registered criminal behavior of many differently aged people at one point in time rather than individual careers.

Goal We use police data to determine whether differences in the age crime curve between the Dutch Caribbean and native Dutch reflect differences in individual criminal career development, or whether the shape of the Dutch Caribbean curve is confounded by older generations of the Dutch Caribbean residing in the Netherlands offending at higher levels.

Method We link police data for different birth cohorts, for the years 1996 to 2011, to determine whether cohorts show one overall underlying age-crime curve or whether they systematically differ.

Results Results suggest that age-crime curves for the Caribbean birth cohorts significantly differ from each other, i.e., that the differing shape of the aggregate age-crime curve for the Dutch Caribbean is a result of differences between cohorts.

Conclusions Results are discussed from a methodological viewpoint highlighting the limitations of accelerated longitudinal designs.

9 CRIMINALITEIT IN INTERGENERATIONEEL PERSPECTIEF

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B013

Voorzitter: Veroni Eichelsheim

De invloed van geografische afstand tussen ouder en kind op intergenerationale overdracht van criminaliteit

Steve van de Weijer, Stephanie Haarhuis

Achtergrond Uit diverse studies blijkt dat criminaliteit wordt overgedragen van generatie op generatie. Een mogelijk mechanisme achter deze overdracht is dat kinderen het crimineel gedrag van hun ouders aanleren wanneer ze hieraan blootgesteld worden. Zo blijkt uit een aantal onderzoeken dat wanneer kinderen niet bij hun criminele vader wonen er minder kans is op intergenerationale overdracht. Het is echter nooit onderzocht of het er ook toe doet hoe ver de criminele ouder van het kind af woont.

Doel In dit onderzoek wordt onderzocht wat de invloed is van de geografische afstand tussen ouders en hun kinderen op de intergenerationale overdracht van criminaliteit.

Methode Er wordt gebruik gemaakt van gegevens van 472 kinderen en hun 661 ouders uit de Transfive Studie. Vanaf 1994 is bekend op welk adres deze personen woonden. Met behulp van deze adresgegevens is voor ieder jaar (1994-2007) berekend of een kind bij zijn vader en moeder woonde, en hoe groot de afstand tussen de twee adressen was. Criminaliteit is gemeten op basis van officiële justitiële documentatie. Fixed effects panelmodellen worden gebruikt om te controleren voor tijdsconstante confounders.

Resultaten De resultaten tonen aan dat kinderen van criminele ouders een grotere kans hebben om delicten te plegen in de jaren dat ze bij deze ouders in huis wonen, in vergelijking met de jaren waarin ze ergens anders wonen. De afstand tussen de adressen blijkt er echter niet toe te doen.

Conclusie De intergenerationale overdracht van criminaliteit is kleiner wanneer de kinderen niet bij hun criminele ouders wonen.

De lange termijn gevolgen voor kinderen met een ouder in de gevangenis

Iris Meyer, Valery Bouwman, Holly Smallbone, Steve van de Weijer

Achtergrond Het aantal kinderen met een ouder in de gevangenis is wereldwijd sterk toegenomen gedurende de laatste decennia. Vanuit de wetenschap is er

ook een toenemende aandacht voor de negatieve gevolgen voor deze kinderen. Het meeste onderzoek richt zich met name op criminaliteit en psychische problemen van de kinderen, waarbij de uitkomsten voor kinderen vaak maar over een relatief korte periode zijn gemeten.

Doel Deze studie onderzoekt wat de lange termijn gevolgen zijn voor kinderen met een ouder in de gevangenis op het gebied van crimineel gedrag, gezinsvorming en vroegtijdige sterfte.

Methode Gegevens van de Nederlandse, multigenerationale, Transfive Studie worden gebruikt. In totaal zijn in deze studie 1.241 individuen over de levensloop gevolgd, gemiddeld tot de leeftijd van 47 jaar. Op basis van officiële justitiële gegevens van de ouders is vastgesteld of de kinderen tijdens hun jeugd hebben meegemaakt dat (één van) hun ouders een gevangenisstraf opgelegd hebben gekregen. In totaal hebben 116 personen tijdens hun jeugd een ouder in de gevangenis gehad.

Resultaten Het aantal keer dat ouders in de gevangenis hebben gezeten hangt positief samen met de kans op een veroordeling van de kinderen. Daarnaast blijken kinderen met ouders in de gevangenis een verhoogd risico te hebben om vroegtijdig te sterven (voor 65e levensjaar), een kind te krijgen tijdens de tienerjaren, en om te trouwen tijdens de zwangerschap (shotgun marriage). Er is echter geen verhoogd risico op een echtscheiding.

Conclusies Het hebben van ouders in de gevangenis hangt samen met diverse negatieve lange termijn gevolgen.

Kinderen van beroepscriminelen: Valt de appel ver van de boom?

Meintje van Dijk

Achtergrond Dat intergenerationale overdracht van criminaliteit vaak voorkomt bij kinderen waarvan de ouders veelvoorkomende delicten plegen, blijkt uit eerder onderzoek. Hoe het is gesteld met de kinderen van plegers van georganiseerde misdaad in Nederland, is echter onbekend. Dit is de reden dat politie-eenheid Amsterdam opdracht heeft gegeven voor een onderzoek naar intergenerationale criminaliteit bij beroepscriminelen.

Doel Het onderzoek heeft als doel meer inzicht te verkrijgen in de mate van intergenerationale overdracht van criminaliteit bij beroepscriminelen, alsook de mechanismen achter deze overdracht en de mechanismen die deze overdracht lijken te voorkomen.

Methode Het onderzoek is exploratief van aard. 25 Amsterdamse Beroepscriminelen en hun 48 kinderen van negentien jaar of ouder zijn intensief

bestudeerd. Er is een dossieranalyse gedaan op basis van politie-, justitie- en jeugdzorgdossiers, een media-analyse en er zijn aanvullende interviews gehouden met medewerkers van betrokken organisaties.

Resultaten 48% van de dochters heeft minimaal één HKS-antecedent. Dit betreft in de meeste gevallen niet meer dan een verkeersovertreding of vermogensdelict. Van de zonen heeft 91% minimaal één HKS-antecedent. Daarnaast heeft meer dan de helft van de zonen meer dan vier (ernstige) antecedenten op zijn naam staan.

Waardensocialisatie, sociale gelegenheidsstructuur en mediëring van meerdere risicofactoren lijken mechanismen te zijn achter intergenerationale overdracht. Moeder lijkt een cruciale rol te hebben bij (het voorkomen van) dit proces.

Conclusies De meerderheid van de zonen van Amsterdamse beroepscriminelen lijkt zijn vader achterna te gaan. Bij dochters lijkt dit in mindere mate het geval. Verschillende mechanismen lijken een rol te spelen bij (het voorkomen van) intergenerationale overdracht.

Transmission of violence in Burundi: A generational perspective on family and childrearing in everyday spaces affected by war

Lidewyde H. Berckmoes

Background In Burundi, large-scale, politically motivated community violence appears cyclical: violence occurred in 1965, 1969, 1972, 1988, 1991, a civil war waged from 1993-2005 and since April 2015 the country is again enmeshed in a political crisis.

Objective This study aims to contribute to understanding the mechanisms at the family level that foster or help reduce the transmission of violence across generations.

Methodology The study follows up on a longitudinal ethnographic research with youth conducted on Bujumbura's northern, urban periphery between 2007-2011. This study draws on data collected over a period of five months in 2014 and 2015 from a sub-sample of 25 by now, young parents.

Results Findings reveal a dialectic of continuity and change in family and childrearing attitudes and practices directly and indirectly affected by war. Child participation in household tasks was being attributed to the necessity to deal with postwar hardships of poverty. At the age of three, parents started teaching children to deal with hunger and injustice; to resign to their fate. More positively perhaps, some parents decided to abandon authoritarian parenting styles to

motivate children to be creative and as such enable survival in a precarious economy.

Conclusions In Burundi, everyday family and childrearing spaces have been deeply affected by the past war and ongoing tensions and violence. Parenting attitudes and practices reveal how recollections of the past war, current experiences with hardship and anticipations for a precarious future, shape parental understanding of long-standing childrearing practices and promote new practices geared at 'adaptability'.

10 CULTURELE CRIMINOLOGIE, OOGGETUIGEN EN MOTORGANGS

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B025

Voorzitter: Frank van Gemert

De verborgen en illegale handel in lifestyle medicijnen

Rosa Koenraad

Achtergrond De illegale handel in geneesmiddelen betreft een grootschalige handel die in omvang steeds meer lijkt toe te nemen via het internet, vrienden, familie of dealers. Vooral lifestyle medicijnen zoals erectiemiddelen en afslankmiddelen zijn populair. In de media en door opsporingsinstanties wordt de achterliggende handel in geneesmiddelen regelmatig gerelateerd aan grote georganiseerde netwerken, maar criminologisch onderzoek naar de betrokken actoren en de structuur van de handel ontbreekt nog veelal.

Doel Dit onderzoek beoogt de gebruikers van en de illegale handel in geneesmiddelen in Nederland in kaart te brengen, waarbij de betrokken actoren, netwerken en socioculturele context nader geanalyseerd worden.

Methode Voor dit onderzoek zijn data verzameld door middel van een uitgebreid survey onder gebruikers, de analyse van strafdossiers, interviews met verkopers, gebruikers en experts, en een online analyse van verkoopwebsites en discussiefora.

Resultaten De illegale handel in geneesmiddelen wordt gekarakteriseerd door een sterke verwevenheid tussen de legale en illegale handel op elk niveau van de distributieketen, waarbij van laag tot hoog niveau gebruik gemaakt wordt van de reguliere infrastructuur. Doordat geneesmiddelen zowel via de legale als illegale markt verkregen kunnen worden, maken handelaren enerzijds gebruik van de legale markt, anderzijds vindt competitie met de legale verkoop plaats. Binnen de handel zijn zeer losse samenwerkingsverbanden te onderscheiden, waardoor oplichting, vooral via het internet, plaatsvindt. De kenmerken van deze handel worden gepresenteerd aan de hand van de socioculturele context waarbinnen deze markt bestaat.

Conclusies Aan de hand van zowel socio-economische als cultureel criminologische theorieën geeft dit onderzoek een gedocumenteerde inkijk in de verborgen handel in geneesmiddelen.

Outlaw Motorcycle Gangs in de Euregio Maas-Rijn

Kim Geurtjens

Achtergrond Tegenwoordig worden Outlaw Motorcycle Gangs (OMGs) of 1%-clubs door de overheid gezien als gevaar voor de rechtsorde. Op basis van politiegegevens wordt verondersteld dat veel leden diep in de criminaliteit zitten en dat de club een criminogene werking heeft op potentiële delinquenten. Veelvoorkomende delicten hebben betrekking op verkeer, openbare orde, drugs, wapens, vermogen en geweld. Vooral in Zuid-Limburg en de omgeving Lanaken-Maasmechelen (België) is het in 2015 onrustig geweest. Meerdere grootschalige politie-acties en sluitingen van clubhuizen getuigen hiervan. Ondernijning wordt in Nederland waar mogelijk beleidsmatig middels een bestuurlijke aanpak tegengegaan. Informatievoorziening in Nederland wordt verbeterd door de RIEC-structuur en de diverse werkgroepen waaraan veiligheidspartners deelnemen. In België zijn bestuurlijke instrumenten om OMGs te weren, gespreid over diverse wetten en verloopt de informatiedeling tussen partners aanzienlijk moeizamer wegens strengere privacywetgeving. Aangezien de Euregio Maas-Rijn zich kenmerkt door samenkomende landsgrenzen en nieuwe initiatieven op het gebied van de bestuurlijke aanpak, leent deze regio zich goed voor het onderzoeken van een (vernieuwde) grensoverschrijdende aanpak van OMGs.

Methode Literatuurstudie en media-analyse van de huidige OMG-problematiek in de Euregio Maas-Rijn en de aanpak van deze problematiek.

Doel, Resultaten & Conclusies Deze bijdrage betreft een eerste overzicht van onderzoeksresultaten naar aanleiding van een in maart 2016 gestart promotietraject. Het inventariseren en vernieuwen van de huidige (grensoverschrijdende) OMG-aanpak aan de hand van de situationele criminaliteitspreventie-matrix zal hierin centraal staan.

Narratief en/in Biografie

Frank van Gemert

Achtergrond In de criminologie is sinds enige jaren een nieuwe stroming zichtbaar: Narrative Criminology. Ook in Nederland vormen narratieven een bekend onderzoeksobject binnen disciplines als historische wetenschappen en antropologie, maar binnen de criminologie is dit terrein nog nauwelijks ontgonnen.

Doel Narratieven zijn verhalen, die de verteller gebruikt om zich een identiteit te verschaffen, maar ze geven ook richting aan zijn gedrag, want mensen voelen zich geroepen om te voldoen aan verwachtingen. In dit paper draait het om de

verhouding tussen het (grote) levensverhaal van de biografie en het (kleine) narratief, dat een specifiek aspect van de persoon uitlicht.

Methode De biografie van Said Bensellam (2015) werd opgetekend in samenwerking met de hoofdpersoon. 36 interviews met Said en anderen uit zijn naaste omgeving werden aangevuld met een veelvoud aan lange en korte observaties in zijn (actuele en gewezen) werkveld. De dataverzameling voor deze biografie heeft de kenmerken van een etnografie.

Resultaten Said noemt zichzelf 'een vechter'. In zijn levensverhaal is de herkomst van dit narratief te achterhalen en komen belangrijke wapenfeiten naar voren. Said gebruikt het narratief om zichzelf te begrijpen, maar ook om kenbaar te maken wie hij is. Waar dat in de ene setting passend is, wringt het ergens anders. Toch houdt Said vast aan zijn verhaal.

Conclusies De verhouding tussen narratief en biografie is tweeledig en paradoxaal. Het kleine verhaal is ingebed in het grote verhaal, maar het kleine verhaal geeft daarnaast ook richting aan het grote verhaal.

De voordelen van overleg tussen ooggetuigen

Annelies Vredevelde, Peter J. van Koppen

Achtergrond Rechtspsychologen en criminologen waarschuwen regelmatig voor de gevaren van overleg tussen ooggetuigen, omdat zij elkaars fouten kunnen overnemen. Eerder onderzoek naar sociale beïnvloeding van getuigen onderling was er echter op gericht om zoveel mogelijk fouten te introduceren tijdens het overleg.

Doel Het doel van dit onderzoek is om erachter te komen wat er gebeurt tijdens een overleg van twee getuigen die zich daadwerkelijk proberen te herinneren wat zij observeerden. Nemen zij elkaars fouten over of corrigeren ze juist elkaars fouten? Kunnen zij elkaar helpen zich meer te herinneren of verstoren ze juist elkaars herinneringsprocessen?

Methode Wij voerden twee experimenten uit waarin getuigen moesten rapporteren over een incident dat zij hadden bijgewoond of gezien. Getuigen werden eerst individueel verhoord en vervolgens gezamenlijk of nogmaals individueel (controlegroep). Wij analyseerden het aantal juiste en onjuiste gegevens in getuigenrapportages. Bovendien analyseerden wij de invloed van gezamenlijke geheugenstrategieën tijdens het overleg.

Resultaten Twee getuigen die gezamenlijk werden verhoord herinnerden zich evenveel over het incident als twee getuigen die individueel werden verhoord, maar de gezamenlijke rapportages bevatte significant minder fouten dan de

individuele rapportages. Getuigen die elkaars bijdragen veelvuldig erkennen en aanvulden herinnerden zich significant meer dan getuigen die dat minder deden.

Conclusies Hoewel getuigen elkaars fouten kunnen overnemen, blijkt uit ons onderzoek dat ze vaker elkaars fouten corrigeren. In sommige omstandigheden zou het dus wenselijk kunnen zijn om getuigen met elkaar te laten overleggen, althans nadat zij eerst onafhankelijk van elkaar zijn verhoord.

11 DISCRETIONAIRE RUIMTE VAN PUBLIEKE EN PRIVATE TOEZICHTHOUDERS EN HANDHAVERS

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B032

Voorzitter: Karin van Wingerde

De discretionaire ruimte van particuliere onderzoekers

Clarissa Meerts

Achtergrond In wetenschappelijke denken over de private veiligheidsmarkt lijkt de nadruk te liggen op concepten zoals privatisering en responsabilisering en het idee van vervaging van het onderscheid tussen publiek en privaat. Publieke en private actoren zouden zich in dezelfde markt bewegen en met elkaar concurreren. Echter, in het geval van problematisch (dan wel crimineel) gedrag van werknemers blijkt de meerderheid volledig in de private sfeer te blijven, zonder inmenging van politie, justitie en andere publieke actoren.

Doel Het doel van het promotieonderzoek is tweeledig: ten eerste inzicht bieden in particulier onderzoek naar en afdoening van ongewenst gedrag binnen ondernemingen. Ten tweede wordt gekeken hoe we deze praktijk (theoretisch) moeten duiden, met name wat betreft de verhouding publiek/privaat.

Methode Het onderzoek steunt voornamelijk op interviews onder particuliere (corporate) onderzoekers, klanten en politie en justitie (voortdurend - 59 afgerond). Daarnaast zijn twee observaties van zes weken uitgevoerd (beiden afgerond). Vanuit de observaties zijn tenslotte 21 dossiers geselecteerd die als case study dienen.

Resultaten Voorlopige resultaten van het onderzoek worden besproken, o.a. over de ruimte die private actoren hebben om buiten politie en justitie om te reageren op ongewenst gedrag binnen een organisatie.

Conclusies Uit het veldwerk blijkt dat corporate investigators in een (zelf gecreëerde) niche opereren. Dit gaat in tegen het idee van samensmelting van publiek en privaat. Bovendien lijkt concurrentie tussen publiek en privaat maar in beperkte mate te bestaan. Dit wil niet zeggen dat er nooit inmenging is vanuit de staat, echter dit blijkt dan vaak op initiatief van de private actoren tot stand te komen.

Forensisch onderzoekers en medewerkers over de naleving van richtlijnen voor fotografie op de plaats delict en de afwegingen daarbij

Gabry Vanderveen, Karin van Wingerde

Achtergrond Op een plaats delict (PD) nemen forensisch onderzoekers (FO'ers) voortdurend beslissingen. Deze beslissingen hebben invloed op het verloop van het strafrechtelijk onderzoek en het strafproces. Eerder onderzoek naar fotografie op de PD liet zien dat FO'ers spanning ervaren tussen enerzijds richtlijnen voor de werkwijze op de PD en anderzijds de flexibiliteit bij het toepassen daarvan in specifieke situaties (Vanderveen & Roosma, 2013). Deze spanning is inherent aan de discretionaire ruimte waarover street level bureaucrats beschikken tijdens het uitvoeren van hun werk (Lipsky 1980).

Doel Deze presentatie gaat in op de beslissingsruimte van FO'ers bij het fotograferen op de PD, de manier waarop zij deze ruimte invullen, hoe dit zich verhoudt tot de richtlijnen en eisen voor PD-fotografie en de overwegingen of redenen die een rol spelen bij het al dan niet naleven ervan.

Methode Vier soorten data zijn verzameld in twee eerdere deelstudies: observaties op twee gesimuleerde PD's, interviews met 20 forensisch rechercheurs en 27 medewerkers, het door hen gemaakte ruwe fotomateriaal en het door hen uiteindelijk opgemaakte PV.

Resultaten & Conclusies De beslissingsruimte van FO'ers op een PD is groot. Dit blijkt al uit de grote variatie in de duur van het onderzoek op de PD, het aantal foto's dat is gemaakt en het uiteindelijke aantal (unieke) foto's in het opgemaakte PV. Er lijken verschillende typen (impliciete dan wel expliciete) redenen te zijn die voor het al dan niet naleven van de richtlijnen lijken te zorgen.

Regisseurs in een nachtwakersstaat? Een empirisch onderzoek naar hoe ISZW inspecteurs hun discretionaire ruimte invullen bij de handhaving van arbeidsomstandighedenwetgeving.

Karin van Wingerde

Achtergrond en Doel Inspecteurs maken dagelijks allerlei beslissingen over hoe ze het beste op overtredingen kunnen reageren. Om dergelijke beslissingen te kunnen nemen, beschikken zij over een aanzienlijke beslisruimte. Zij krijgen in de praktijk immers te maken met brede - en soms abstracte - wettelijke normen en voorschriften die zij moeten vertalen naar concrete gevallen, terwijl directe supervisie ontbreekt als zij bij bedrijven op bezoek gaan om te inspecteren. Beslissingsruimte betekent daarom ook dat inspecteurs soms de ruimte nemen om niet handhavend op te treden in gevallen waar wél regelovertreden

plaatsvinden en waar ze strikt genomen wel zouden moeten handhaven. In dit onderzoek staat de benutting van beslissingsruimte centraal door inspecteurs van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) in verband met het al dan niet sanctioneren van overtredingen van arbeidsomstandighedenwetgeving.

Methoden en data Dit betreft een lopend onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd bij de ISZW en wordt gefinancierd door het programma Handhaving en Gedrag. We maken in deze bijdrage gebruik van de gegevens uit interviews met vertegenwoordigers van de ISZW (teamleiders, inspecteurs, beleidsmakers) en de observaties van inspectiebezoeken bij onder toezicht gestelde bedrijven.

Resultaten en Conclusies Deze bijdrage gaat in het bijzonder in op hoe ISZW inspecteurs hun discretionaire ruimte invullen en welke dilemma's zij daarbij ervaren tegen de achtergrond van het beleid dat de Inspectie SZW de afgelopen jaren heeft gevoerd.

12 FORENSISCHE PSYCHIATRIE

donderdag 11:30-13:00, Zaal: B031

Voorzitter: Joke Hart

Interventie in de vorm van een E-learning module Gedetineerden met een verstandelijke beperking

Ankie van Esch, Erik Masthoff

Achtergrond Ook binnen detentie is er sprake van hoge criminaliteit, zoals geweldsincidenten, agressief gedrag en middelenmisbruik. Dit zijn tevens problemen die veelvoorkomend zijn bij mensen met een (licht) verstandelijke beperking (LVB). Slechte coping mechanismen en een overschatting van personen met LVB, liggen hier ten grondslag aan. Onderzoek laat zien dat er sprake is van een verhoogde prevalentie LVB binnen detentie. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit samenhangt met de eerder genoemde geweldsincidenten en middelenmisbruik. LVB wordt echter veelal niet herkend. Verondersteld wordt dat criminaliteit binnen detentie zal afnemen zodra op adequate wijze omgegaan wordt met gedetineerden met deze stoornis.

Doel Deze presentatie betreft een studie naar een interventie ontwikkeld als reactie op de hoge prevalentie van LVB binnen detentie. Deze interventie is in de vorm van een E-learning module om penitentiaire inrichtingswerkers meer kennis te geven over het herkennen en signaleren van LVB, en het leren omgaan met gedetineerden met LVB. Dit om verdere criminaliteit binnen detentie en recidive na detentie te voorkomen.

Methode In de huidige pilot studie hebben 192 medewerkers van PI Vught de module Gedetineerden met een verstandelijke handicap gevolgd, waarbij een voor- en nameting heeft plaatsgevonden ter bepaling van het kennisniveau omtrent LVB.

Resultaten Er is een significante verbetering zichtbaar onder de medewerkers ten aanzien van gedetineerden met een verstandelijke handicap.

Conclusies Aangenomen kan worden dat de E-learning module een goede interventie is om het kennisniveau onder penitentiaire inrichtingswerkers te vergroten, waardoor criminaliteit binnen detentie en de recidivekans na detentie zal afnemen. Een vervolgstudie zal plaatsvinden waarbij de module breder uitgerold zal worden.

Verlof en tbs: Een kwalitatief onderzoek naar de programmatheorie van begeleid verlof

Ingrid van Houwelingen, Joke Harte, Erik Bulten

Achtergrond Terbeschikkingstelling (tbs), staat ruim in de politieke en maatschappelijke belangstelling. Verlof vormt een wezenlijk onderdeel van de tbs-behandeling. Zelden wordt beschreven hoe verlof bijdraagt aan deze behandeling. De verlofpraktijk van de tbs lijkt (nog) onvoldoende methodisch onderbouwd.

Doel In dit onderzoek is een eerste poging ondernomen om de programmatheorie van het begeleid verlof binnen de tbs-behandeling in beeld te brengen. Het geeft inzicht in het doel van begeleid verlof volgens behandelverantwoordelijken en de wijze waarop het door hen wordt ingezet. Achterhaald wordt wat begeleid verlof volgens behandelverantwoordelijken een noodzakelijke interventie maakt bij het behalen van behandeldoelen.

Methode Voor dit onderzoek zijn 203 verlofaanvragen die ter beoordeling zijn voorgelegd aan het Adviescollege verloftoetsing tbs (Avt) bestudeerd. Daarnaast zijn 15 professionals uit het tbs-werkveld geïnterviewd. Met behulp van de beleidswetenschappelijke benadering is getracht om de programmatheorie van het begeleid verlof te reconstrueren.

Resultaten De tbs-gestelden waarvoor begeleid verlof werd aangevraagd zijn vooral mannen die kampen met (combinaties van) ernstige psychiatrische stoornissen en die veroordeeld zijn voor ernstige gewelds- en zedendelicten. Zij verblijven doorgaans al lange tijd intramuraal.

Behandelverantwoordelijken vinden het lastig om aan te geven wat dé doelen van begeleid verlof zijn. Vanwege de heterogeniteit van de populatie tbs-patiënten is het stellen van verlofdoelen maatwerk.

Conclusie Volgens behandelverantwoordelijken is het begeleid verlof noodzakelijk, omdat het een veilig kader biedt waarbinnen de patiënt op een geleidelijke, gecontroleerde manier kan wennen aan het leven buiten de kliniek. Het biedt de mogelijkheid om de patiënt onder toezicht de aangeleerde vaardigheden te laten oefenen.

De Landelijke Databank PPC's: een onderzoek naar psychiatrie in detentie

Anneke van Bekkum

Achtergrond

Uit de literatuur blijkt dat de prevalentie van psychiatrische problematiek onder Nederlandse gedetineerden hoog is. Om de zorg voor deze gedetineerden op hetzelfde peil te brengen als het niveau van zorg buiten het gevangeniswezen, zijn in 2009 de Penitentiair Psychiatrische Centra (PPC's) opgericht. In het PPC worden gedetineerden opgevangen, die zich op grond van zware psychiatrische problematiek niet staande kunnen houden in een regulier gevangenisregime en een gevaar vormen voor zichzelf en/of anderen.

Doel Deze presentatie zal ingaan op de demografische beschrijving van de populatie verblijvend in het PPC. Wie zijn deze patiënten, welke ontwikkeling maken zij door tijdens het verblijf in het PPC en wat gebeurt er met de patiënten na het verblijf?

Methode Door middel van een landelijk onderzoeksinitiatief, de Landelijke Databank (LDB), worden alle patiënten systematisch in kaart gebracht. Dit wordt gedaan door middel van dossieronderzoek, door het voeren van semi-structureerde gesprekken en door afname van korte vragenlijsten bij de patiënten.

Resultaten De populatie van het PPC kan beschouwd worden als een ernstige doelgroep. Zij beginnen hun (zeer gewelddadige) criminele carrière al op jonge leeftijd, hebben weinig inzicht in hun eigen handelen en er is vaak sprake van een uitgebreide hulpverleningsgeschiedenis.

Conclusies Meer onderzoek is nodig naar deze unieke populatie, om zo een bijdrage te kunnen leveren aan recidivevermindering. Daarnaast is het meten van de behandelactiviteit van belang voor het bieden van goede (individuele) zorg.

Etniciteit en psychotisch stoornissen in het Nederlandse gevangeniswezen: Prevalentie en symptoomverschillen nader bekeken

Dorina Denzel, Joke Harte, Mattis van den Bergh, Erik Scherder

Achtergrond In de literatuur over de relatie tussen psychotische stoornissen en crimineel gedrag blijft de factor etniciteit vaak onderbelicht. Uit internationaal onderzoek is gebleken dat allochtonen een verhoogd risico hebben om een psychotische stoornis te ontwikkelen. Bovendien komen lijken zij moeilijker in de zorg terecht te komen en gebeurt dat vaker via een gedwongen opname. In

Westerse gevangenen en op forensisch psychiatrische afdelingen zijn zij oververtegenwoordigd.

Doel In deze studie wordt de mogelijke invloed van etniciteit op de relatie tussen psychotische stoornissen en crimineel gedrag bestudeerd.

Methode De samenhang tussen etniciteit, psychotische stoornissen en crimineel gedrag is onderzocht binnen een groep van 824 gedetineerde patiënten met een psychotische stoornis. Deze patiënten waren gedetineerd in een van de 4 PPC's in Nederland en data zijn verzameld in het kader van het onderzoeksinitiatief Landelijke Databank PPC's. Verschillen in prevalentie en symptoomrepresentatie van psychotische stoornissen tussen verschillende etnische groepen werden vergeleken met behulp van multi-level analyse.

Resultaten Nederlandse PPC patiënten worden vaker gediagnosticeerd met andere psychiatrische stoornissen dan een psychotische stoornis. Er blijken etnische verschillen te zijn wat betreft de ernst en de aard van het ziektebeeld van patiënten met een psychotische stoornis.

Conclusies De over presentatie van etnische minderheden met een psychotische stoornis in het Nederlandse gevangeniswezen en verschillen in de ernst en aard van het ziektebeeld is van belang voor de ontwikkeling van preventie- en behandelprogramma's.

13 MIGRATIE: TERUGKEER EN DETENTIE

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B041

Voorzitter: Joris van Wijk

Identificatie van gedetineerden zonder verblijfsrecht in Belgische gevangenissen.

Steven De Ridder

Achtergrond Naar aanleiding van dalende capaciteit voor gedetineerden zonder verblijfsrecht in de gesloten centra voor illegalen maken in 2005 ambtenaren van de dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) hun intrede in de Belgische gevangenissen met het oog op identificatie.

Hierdoor wordt sinds 2005 het migratiebeleid uitgevoerd tijdens de periode dat gedetineerden zonder verblijfsrecht tevens in aanmerking komen voor vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied.

Doel Het bestuderen van de dynamiek van de interacties tussen beide protagonisten leert in welke mate de strafuitvoering en het migratiebeleid met elkaar verweven zijn en wat de implicaties hiervan zijn.

Methode Binnen het kader van een afgerond doctoraatsonderzoek werden zowel bij ambtenaren van de DVZ als gedetineerden zonder verblijfsrecht semi-gestructureerde interviews afgenomen.

Resultaten Ambtenaren van de DVZ framen hun werking ten aanzien van gedetineerden binnen het kader van de vervroegde invrijheidstelling hoewel ze geen rechtstreekse invloed uitoefenen op die beslissing. Door het gebrek aan incentives creëren gedetineerden zonder verblijfsrecht een vijandige positie ten opzichte van de ambtenaren van de DVZ. In de praktijk spelen beide partijen op die manier een 'identificatie game'.

Conclusies De actieve medewerking die verwacht wordt van gedetineerden binnen het kader van de strafuitvoering en de uitvoering van migratiebeleid wordt niet gefaciliteerd door het gebrek aan incentives en garanties en de grote gelijkens tussen beide fases.

In Limbo; onuitzetbare (vermeende) criminelen en terroristen

Joris van Wijk

Nazis in de Verenigde Staten, een Koerdische terrorist in Noorwegen, een Jamaicaanse verkrachter in Engeland, Rwandese (vermeende) genocidaires in Nederland en Sri Lankaanse Tamil Tijgers in Australië.... In deze presentatie zal ik beschrijven hoe de afgelopen decennia steeds vaker migranten de toegang tot westerse landen wordt ontzegd omdat zij in verband worden gebracht met criminaliteit of terrorisme, terwijl parallel hieraan een mensenrechtenregime is ontwikkeld dat het onmogelijk maakt om hen naar het land van herkomst terug te sturen. Na een overzicht te geven van de verschillende groepen die in deze situatie van 'legal limbo' verkeren, zal ik reflecteren op de vraag hoe staten met deze 'Ongewensten, maar Onuitzetbaren' (OmOs) omgaan. Ik zal beargumenteren dat diverse internationale en nationale maatschappelijke ontwikkelingen er toe zullen leiden dat het aantal OmO's op de korte- en middellange termijn toeneemt, terwijl landen vooralsnog geen structureel of geharmoniseerd beleid hebben hoe met deze groep op te gaan.

Methode De presentatie is gebaseerd op data die de afgelopen vijf jaar zijn verkregen middels literatuurstudie, een analyse van krantenartikelen en talloze interviews met migranten, advocaten en beleidsmakers

Conclusie Diverse internationale en nationale maatschappelijke ontwikkelingen zullen er toe leiden dat het aantal OmO's op de korte- en middellange termijn toeneemt, terwijl landen vooralsnog geen structureel of geharmoniseerd beleid hebben hoe met deze groep op te gaan.

Crimmigratie en strafonderbreking voor vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf

Jelmer Brouwer

Achtergrond Sinds april 2012 komen strafrechtelijk veroordeelde vreemdelingen zonder verblijfsrecht niet meer in aanmerking voor voorwaardelijke invrijheidsstelling. In plaats daarvan hebben zij nu de mogelijkheid tot Strafonderbreking (SOB) na het uitzitten van de helft (indien veroordeeld tot hoogstens drie jaar) of twee-derde (bij een veroordeling van meer dan drie jaar) van hun straf. Hier is de voorwaarde aan verbonden dat zij meewerken aan hun vertrek uit Nederland. Indien een vreemdeling na zijn uitzetting toch terugkeert naar Nederland dient hij alsnog het restant van zijn straf uit te zitten. SOB is uitdrukkelijk geen recht, maar een gunst verleend door de staatssecretaris op voorspraak van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

Doel Doel van deze bijdrage is inzicht te verschaffen in de effecten van de Strafonderbreking: hoe wordt de regeling ervaren door zowel vreemdelingen als medewerkers van de DT&V?

Methode Onderzoek op basis van dossieranalyses en open interviews met ongeveer veertig strafrechtelijk veroordeelde vreemdelingen zonder verblijfsrecht, en een twintigtal interviews met regievoerders van de afdeling VRIS (Vreemdelingen in de Strafrechtsketen) van de DT&V.

Resultaten Verschillende regievoerders van DT&V zijn van mening dat het instrumentele karakter van de SOB-regeling traditionele strafdoelen - voornamelijk vergelding - tenietdoet. Tegelijkertijd komen niet alle vreemdelingen in aanmerkingen voor strafonderbreking, bijvoorbeeld omdat zij niet kunnen of willen terugkeren. Hierdoor verblijven sommige vreemdelingen aanzienlijk langer in detentie dan anderen.

Conclusies De resultaten roepen vragen op over crimmigratie en de aard en het doel van straffen.

Terugkeerintenties van irreguliere migranten

Masja van Meeteren, Willem de Koster

Achtergrond en doel Terugkeermigratie is de laatste jaren een steeds belangrijker thema geworden voor onderzoekers en beleidsmakers. Studies naar terugkeerintenties zijn echter vrijwel uitsluitend gehouden onder migranten met een geldige verblijfsstatus. Het is echter onduidelijk of terugkeerintenties van irreguliere ('illegale') migranten op dezelfde wijze verklaard kunnen worden. Studies naar irreguliere migranten zijn doorgaans gericht op 'overlevingsstrategieën,' en er wordt vaak gedacht dat irreguliere migranten willen blijven en hun verblijf legaliseren. Terugkeer is dan alleen aan de orde in de vorm van gedwongen terugkeer. Hierdoor zijn de factoren die van invloed zijn op de terugkeerintenties van irreguliere migranten nog nauwelijks onderzocht. Het doel van dit onderzoek is om deze inzichtelijk te maken en te toetsen.

Methoden De analyse bestaat uit een multinomiale logistische regressieanalyse op basis van interviews met 458 irreguliere migranten in Nederland, Noorwegen Portugal en het Verenigd Koninkrijk, afkomstig uit Brazilië, Marokko en Oekraïne.

Resultaten Uit de bredere literatuur rond internationale migratie, terugkeer en irreguliere migratie worden diverse (soms tegengestelde) hypothesen afgeleid. Zo worden verwachtingen getoetst die te maken hebben met economische integratie, sociale inbedding in gast- en herkomstland, transnationale contacten, diverse push- en pull factoren in gast- en herkomstland alsmede gepercipieerde

kwaliteit van leven. De analyse laat zien dat er bij irreguliere migranten deels dezelfde en deels andere factoren spelen in vergelijking met reguliere migranten.

Conclusies Omdat de terugkeerwensen van irreguliere migranten nog nauwelijks zijn onderzocht, levert deze studie belangrijke nieuwe inzichten op.

14 WILDLIFE CRIME: THE ROLE OF RANGERS, SMUGGLERS AND REBELS

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B025

Voorzitter: Andrew Lemieux

Refining Models of Ranger Movement to Improve Patrol Strategies

Andrew Lemieux, Nick van Doormaal

Background Ranger patrol teams are the backbone of wildlife protection efforts. These teams are responsible for detecting and deterring poachers and other criminals inside protected areas. More often than not, rangers are responsible for large areas of land with limited access to resources such as vehicles or aircraft.

Goal To determine how data collected by foot patrols can better inform decision makers with regards to (a) how much area a ranger team can cover and (b) how to avoid predictable patrol routes.

Method Using data collected by ranger teams at large national park in Uganda it was possible to map their patrol routes with location readings taken every 10 seconds. This data was overlaid on grids of various scales to determine how patrol coverage measures vary by grid size. The location readings were then used to model ranger movements using biased-random bridge models (BRB) that produce three different distributions: utility, intensity and recursion.

Results By varying grid scales our results show typical models of patrol coverage overestimate the area rangers observe 10-12 fold. The BRB models show this approach is more informative than typical models of patrol coverage that don't account for time and space simultaneously. More importantly, the recursion distribution is useful for identifying where rangers are becoming predictable.

Conclusion The patrol data used in these analyses showed standard models of patrol coverage fail to account for on the ground realities. This research helps quantify how many rangers a protected area should have and how to avoid predictable routes.

Crime to Cure: the illegal trade in traditional Chinese medicine

Daan van Uhm

Background Traditional Chinese Medicine (TCM) is deeply rooted in the Chinese society. Although thousands of animal and plant species are used for medicines legally, some medications contain sinister elements; illegal animal or plant ingredients of protected species.

Goal Determine the social organisation and modus operandi of the actors involved in this illegal business.

Method The primary research carried out for this project was part of a doctoral research on illegal trade in wildlife with a focus on the EU. A multisite research model is used based on semi-structured interviews with persons who are directly involved in the illegal trade in wildlife. Several Chinese cities and villages were visited and close to fifty illegal entrepreneurs were interviewed. The interviews provided key information on the illegal trade in TCM.

Results This presentation shows that the illicit trade in TCM is a form of crime that transcends the borders of China and manifests itself in Western Europe. A relative high degree of criminal organization and interrelations with legal enterprises were revealed. Sophisticated methods combined with high profits and large trades, coordinated by well-organised, semi-loose networks characterize this form of illegal wildlife trade.

Conclusion Declining numbers in wildlife and high prices paid for illegal ingredients place the future of many species at risk.

Rebels and Ivory: Are Elephant Tusks Fuelling Conflict?

Celline Cole, Aurora Jeanroy, Marie Steinbrecher, Barbora Hola, AM Lemieux, Catrien Bijleveld

Background In recent years, elephant poaching in Central Africa significantly increased and research indicates that the African elephant could be extinct within the next decade.

Goal Our research aims at highlighting the involvement of armed militias (particularly the Seleka, Janjaweed and Lord's Resistance Army (LRA)) in ivory poaching and trade.

Method Open sources and literature research were used. As scientific literature on this topic is scarce, numerous journalistic resources as well as reports from NGOs were reviewed. Furthermore, interviews with experts in the field were conducted.

Results While the LRA and Janjaweed are mainly involved in poaching, the Seleka focuses to a greater extent on ivory trafficking. Research suggests further that the Sudanese government might be involved in the trafficking chain by facilitating and profiting from the trade. It is widely reported that the involvement in ivory poaching led to the development of links between the different armed groups as well as ivory trading connections with the Sudanese Armed Forces.

Conclusions Reports indicate that all three groups are involved in elephant poaching and further, that there is an organised crime element through the involvement of government officials. However, some of the sources might be exaggerated as regards the extent to which the groups are participating. Nevertheless, the fact that militias are partly funding their activities through ivory trade has serious implications for international security and deserves increased attention from the international community.

15 METHODEN EN TECHNIKEN VAN CRIMINOLOGISCH ONDERZOEK

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B013

Voorzitter: Heike Goudriaan

Het meten van slachtofferschap op het werk op basis van de gerapporteerde frequentie en ernst

Lisa van Reemst

Achtergrond Er is steeds meer aandacht voor geweld op de werkvloer. In de wetenschap wordt slachtofferschap op het werk verschillend gemeten, waardoor het lastig is om resultaten te vergelijken. Daarnaast wordt vaak enkel naar het voorkomen of de frequentie van (een vorm van) slachtofferschap gekeken. Zelden wordt met de ernst van geweldservaringen rekening gehouden in de meting van slachtofferschap.

Doel Het doel is om verschillende meetinstrumenten te construeren en hun bruikbaarheid te evalueren.

Methode Als deel van promotieonderzoek naar verschillen in geweldservaringen, zijn vragenlijsten afgenomen onder ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers. Op basis van een bestaand meetinstrument is gevraagd hoe vaak medewerkers 25 vormen van slachtofferschap meemaakten in de laatste zes maanden. Daarnaast is gevraagd hoe erg zij deze vormen zouden vinden. De opties om de frequentie en ernst van slachtofferschap samen te nemen in een index via de nomothetische en idiografische benadering worden verkend.

Resultaten Van de bevroegde vormen werden verstikken, bedreigingen met wapen of om naasten iets aan te doen het ernstigst gevonden, en woest kijken en ergeren het minst erg. Verbale vormen werden het vaakst ervaren in de laatste zes maanden. De resultaten van de twee methoden om een index te vormen van slachtofferschap worden getoond, naast de gerapporteerde frequentie.

Conclusies De resultaten geven ons meer inzicht in wat het slachtofferschap op het werk van ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers inhoudt, qua frequentie en ernst van ervaringen, en geeft inzicht in welke meetinstrumenten dit in kaart kunnen brengen. Hiermee kan een bruikbare maat geconstrueerd worden voor vervolganalyses.

Jeugdige daders van online-criminaliteit (cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit)

André van der Laan, Marinus Beerhuizen, Gijs Weijters

Achtergrond Criminaliteitsstatistieken laten vanaf 2008 jaarlijks een afname zien in het aantal jeugdige verdachten en daders in Nederland. De daling is vooral zichtbaar in de traditionele vormen van offline-criminaliteit. De online-activiteiten van jeugdigen, zoals het gebruik van internet of sociale media, zijn in het afgelopen decennium fors toegenomen. Naast sociaal gedrag vindt door jeugdigen ook antisociaal gedrag en zelfs crimineel gedrag online plaats.

Doel In dit onderzoek wordt ingegaan op mogelijkheden en beperkingen van zowel politie- en justitieregistraties als zelfrapportagecijfers bij het meten van online-criminaliteit. Online-criminaliteit betreft cybercriminaliteit (de ICT is doelwit) en gedigitaliseerde criminaliteit (ICT wordt gebruikt als middel om traditionele criminaliteit te plegen).

Methode Op basis van gegevens verzameld in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) waarin beide typen bronnen worden gebruikt, is de mate waarin Nederlandse jeugdigen betrokken zijn bij online-criminaliteit en de overlap die er is met traditionele offline-criminaliteit onderzocht.

Resultaten Politie- en justitieregistraties bieden op landelijk niveau nauwelijks zicht op online-criminaliteit door jeugdigen, zelfrapportagecijfers wel hoewel die bron ook beperkt is. Er is een grote discrepantie tussen de prevalentie op basis van justitieregistratie en op basis van zelfrapportage. Verder laten justitiecijfers nauwelijks overlap zien tussen online en offline-criminaliteit onder jongeren, zelfrapportage juist wel.

Conclusies Om criminaliteitsontwikkelingen goed te kunnen duiden is verbetering van de registratie van online-criminaliteit in officiële statistieken en in zelfrapportage noodzakelijk en moeten alternatieve vormen van dataverzameling worden onderzocht.

Virtual Reality Scenarios: From imagination towards full immersion

Jean-Louis van Gelder, Iris van Sintemaartensdijk, Andrew Demetrious, Reinout de Vries

Background Various criminological perspectives attempt to shed light on why and where crime occurs. On the one hand, social explanations argue that some places are better suited for criminal activity because informal social control is lacking. A competing perspective emphasizes environmental characteristics (e.g., disorganization, presence of easy escape routes, lack of adequate street lighting) in addition to spatial elements (e.g. the location of residence of the victim and/or offender).

Goal Proyecto Villa 31 is a collaboration between the University of Buenos Aires and NSCR-CRIME Lab and integrates both perspectives to examine street crime in a downtown slum in Buenos Aires to determine the relevant factors associated with crime locations. The research examines if these are indeed social, spatial, or a combination of both.

Methods We use a multi-method approach which introduces a novel way of data-collection. Specifically, we collected information about the social and physical environment through three different instruments; a survey, a social observation instrument and geo-tagged photos. Geo-tagged photos assign universal x-y coordinates to each photograph which makes subsequent analysis using advanced spatial mapping techniques possible. This means that for each area in a neighbourhood we can determine not only what type of crime occurs and when it occurs, but also how it is related to the physical and the social environment.

Results In conjunction with the survey and social observation instrument this provides an encompassing picture of the social and physical correlates of slum crime. We will discuss preliminary findings of the study.

Conclusion We reflect on how our method can be used to study other criminological phenomena and how it contributes to the emerging field of visual criminology.

Het Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden

Heike Goudriaan

Achtergrond Het Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden, beter bekend als SSB, is ontwikkeld door CBS. Het bevat een duizelingwekkende hoeveelheid micro-data over alle personen in Nederland. Waar ze wonen, in wat voor huis, hun auto, het huishouden waarvan ze deel uitmaken, hun baan, hun studie, uitkering, arbeidsrelaties, inkomen. Of ze met justitie in aanraking zijn gekomen, in het ziekenhuis hebben gelegen. En als ze zijn overleden: wat de doodsoorzaak was. En nog veel meer. Het is een stelsel koppelbare bestanden met informatie afkomstig uit een groot aantal registers en enquêtes. Met gegevens uit deze goudmijn worden over uiteenlopende onderwerpen statistieken gemaakt en worden talloze (sociaal wetenschappelijke) onderzoeken uitgevoerd.

Doel & Methode CBS krijgt regelmatig vragen van onderzoekers over het SSB. Wat is het? Wat kan er mee? Hoe werkt het? Hoe wordt omgegaan met privacy? In deze overzichtelijke en praktische presentatie met voorbeelden uit de onderzoekspraktijk wordt op al deze vragen antwoord gegeven.

Resultaten & Conclusies Na afloop van de presentatie heeft de toehoorder een duidelijk beeld over het SSB en van de schier oneindige onderzoeksmogelijkheden die gebruik ervan biedt.

16 SLACHTOFFERSCHAP

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B032

Voorzitter: Tom van Ham

Afrekenen met geweld

Tom van Ham

Achtergrond Op 21 september 2012 vinden grootschalige rellen plaats in de gemeente Haren nadat een openbare uitnodiging voor een verjaardagsfeest breed gedeeld en door anderen overgenomen wordt. De politie schat het uiteindelijke aantal aanwezigen op 700. In de loop van de avond wordt de stemming grimmiger: er worden gericht voorwerpen naar de politie gegooid, er is sprake van geweld op straat en er worden twee auto's in brand gestoken. Uiteindelijk worden 108 personen verdacht van betrokkenheid bij de rellen.

Vragen en onderzoeksmethoden Om burgers tegemoet te komen in de schade die zij hebben ondervonden, wordt een fonds opgericht. De rechter kan daders veroordelen tot het doen van een storting. Een belangrijke vraag is in hoeverre dit fonds in een maatschappelijke behoefte heeft voorzien en in hoe partijen de regeling die dit fonds mogelijk heeft gemaakt (regeling 'tegemoetkoming schade na openlijk geweld') hebben ervaren. We hebben in beeld gebracht welke bedragen zijn gestort en uitgekeerd, alsmede het aantal gehonoreerde en afgewezen aanvragen van burgers. Tevens bekijken we hoeveel reischoppers zijn veroordeeld tot het doen van een financiële bijdrage en in hoeverre zij daaraan gehoor gegeven hebben. In het verlengde daarvan is een vragenlijst uitgezet onder slachtoffers en zijn enkele verdiepende telefonische interviews gehouden. Tot slot is gesproken met medewerkers van gemeente, Openbaar Ministerie (OM) en het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM).

Conclusie De onderzoeksrapportage is ten tijde van de deadline voor het indienen van papers nog niet gereed.

Slachtoffers over de grens

Manon Hardeman

Achtergrond Op 25 oktober 2012 is een Europese richtlijn tot stand gekomen die zich richt op de slachtofferrechten binnen de Europese Unie (EU). Het doel van deze richtlijn is het zorg dragen voor een minimum aan rechten voor slachtoffers van misdrijven binnen alle lidstaten van de EU.

Doel Om zicht te krijgen op de verwachte impact van de betreffende EU-richtlijn en eventueel benodigd beleid, heeft Bureau Beke onderzoek gedaan naar de aard

en omvang van grensoverschrijdend slachtofferschap en specifieke problemen en behoeften van slachtoffers noodzakelijk.

Methoden Uit het vooronderzoek is gebleken dat vanuit zes organisaties dan wel bronnen relevante data geleverd konden worden. Dit zijn: de Veiligheidsmonitor (VM), de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee (Kmar), de rechtshulpverzoeken (LURIS), het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa), en het Team Internationale Misdrijven (TIM).

Resultaten De meeste mensen worden slachtoffer van een vermogensdelict en doen aangifte om bij hun verzekering aanspraak te kunnen maken op financiële compensatie. Slachtoffers van ernstiger feiten, zoals gewelds- en zedenmisdrijven, hebben andere behoeften. Deze relatief kleine groep zal vermoedelijk meer maatwerk vragen van de autoriteiten, bijvoorbeeld bij het verstrekken van informatie en deelname aan het rechtsproces.

Conclusie Er kan worden geconcludeerd dat de werking en reikwijdte van de EU-richtlijn in theorie een grote groep slachtoffers aangaat. Het is derhalve belangrijk om na te denken hoe deze wetgeving efficiënt in de bestaande werkprocessen van organisaties als de politie en het OM kan worden geïmplementeerd.

Virtuele Overvaltraining

Charlotte Gerritsen, Tibor Bosse

Achtergrond Ondanks dalende overvalcijfers komen overvallen helaas nog steeds vaak voor bij het MKB.

Tankstations, supermarkten, juweliers en restaurants blijven een aantrekkelijk doelwit. Dat is een groot probleem want naast verlies van inkomsten kunnen overvallen ook grote gevolgen hebben voor de medewerker die geconfronteerd wordt met de overvallers. Ze kunnen last krijgen van stress en angstklachten. Maar indien de medewerker niet handelt volgens de wensen van de overvallers dan kan de situatie escaleren met mogelijk zelfs lichamelijk letsel tot gevolg.

Doel Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het hanteren van het zogenaamde RAAK-principe de meest verstandige oplossing is bij overvallen. De meeste medewerkers maken gelukkig niet vaak een overval mee, maar dat betekent dat ze er ook niet goed op voorbereid zijn. Op een confrontatie met een overvaller zullen mensen verschillend reageren. Terwijl de ene persoon verlamd raakt van spanning zal een ander vol tegen de overvaller ingaan. Dat zijn natuurlijk reacties. Maar helaas niet altijd de juiste voor een zo goed mogelijke afloop. Gelukkig zijn er mogelijkheden om hierop te trainen.

Methoden Wij stellen een interessante aanvulling voor op bestaande trainingsmogelijkheden namelijk virtuele trainingen. Binnen een virtuele training wordt er geoefend door middel van interactie in een gesimuleerde wereld. Het centrale leerdoel van de training is het adequaat leren hanteren van het RAAK principe. De training stelt de medewerkers in staat om overval situaties vanuit een eerste persoons-perspectief mee te maken; binnen deze situaties te reageren, de gevolgen van de ondernomen acties te ondervinden en feedback te krijgen op de gemaakte keuzes. In de training krijgen de trainees scenario's aangeboden. Deze scenario's hebben de vorm van een dialoog. Wanneer de juiste keuzes gemaakt zijn dan zal de overvaller vertrekken zonder buit, wanneer je de verkeerde keuzes maakt dan kan het slecht met je aflopen. Maar gelukkig slechts virtueel.

Verder na de moord: 'de gevolgen van moord voor de nabestaanden van de slachtoffers'.

Anton van Wijk, Ilse van Leiden, Henk Ferwerda

Achtergrond Covictims - nabestaanden van slachtoffers van moord en doodslag - ondervinden als gevolg van de moord op hun dierbare praktische, emotionele, psychische en juridische problemen. Beschikbare bevindingen zijn vaak gebaseerd op cross sectionele studies.

Doel Door middel van longitudinaal onderzoek de ontwikkelingen in de problematiek van covictims inzichtelijk maken.

Methoden In totaal zijn er 28 covictims gedurende ruim 5 jaar(63 maanden (mean) jaar na het misdrijf gevolgd door middel van semigestructureerde interviews en een vragenlijst (Brief Symptom Inventory).

Resultaten De resultaten tonen aan dat de problematiek in de loop van de tijd over het algemeen afneemt. Emotionele en psychische problemen kunnen echter weer opspelen ten tijde van ontwikkelingen in het strafproces en de tenuitvoerlegging van de straf.

Conclusies Longitudinaal onderzoek is noodzakelijk om een goed beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de problemen van covictims. De behoefte aan langdurige nazorg en ondersteuning is voor deze groep wenselijk.

17 BUURTEN, PUBLIEKE RUIMTEN EN INTERVENTIES

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B016

Voorzitter: Ben Vollaard

Politieaanpakken van intimiderende (jeugd)groepen vergeleken

Anne van Uden, Politieacademie

Achtergrond In 2013 start in opdracht van de politie een promotieonderzoek naar wat goede (politie)aanpakken zijn van geweld in woonwijken. De eerste stap is een verkennend onderzoek in 8 wijkteams. Daaruit blijkt dat geweld in woonwijken een breed begrip is en dat niet één aanpak gehanteerd wordt. In het vervolg is daarom de (politie)aanpak van een specifieke vorm van geweld, intimiderend gedrag van (jeugd)groepen, onderzocht. Hoewel goed politiewerk opgevat kan worden als effectief politiewerk wordt dat in dit onderzoek juist niet gedaan. De effectiviteitsbril heeft een aantal haken en ogen en daarom vormt een ander kader de theoretische achtergrond van dit onderzoek. Dit alternatief, een maatschappijgeoriënteerde politie, is gebaseerd op een aantal aspecten die volgens Terpstra (2010) onderdeel zijn van de maatschappelijke opdracht van de politie.

Doel Inzicht krijgen in de aanpak van intimiderende (jeugd)groepen in woonwijken en de mate waarin deze aanpak binnen het kader van een maatschappijgeoriënteerde politie past.

Methode Vergelijkende casestudy: drie (politie)aanpakken zijn intensief gevolgd. Per aanpak is ongeveer 100 uur geobserveerd, zijn documenten verzameld en voerde de onderzoeker ruim 40 gesprekken met politiemensen, partners en een aantal wijkbewoners.

Resultaten en conclusie Tijdens de presentatie zullen de resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd. Daarbij zal onder andere worden ingegaan op aspecten van een maatschappijgeoriënteerde politie: de verhouding tussen preventief en reactief optreden, de wijze waarop de politie een probleemanalyse maakt en de vraag in hoeverre de aanpakken bijdragen aan vertrouwen in en acceptatie van de politie.

‘Resilience’ als theoretisch model voor zowel industriële als publieke veiligheid

Juul Gooren

Achtergrond “The capacity of a system, enterprise, or a person to maintain its core purpose and integrity in the face of dramatically changed circumstances (Zolli, 2012, p.7).” De opvatting van veiligheid als het vermijden van risico’s moet volgens de theorie van resilience niet het primaire doel van een wijk of organisatie zijn omdat daardoor het primaire proces van leven of werken ondermijnd kan worden. Een veilig wonen of werken is iets wat vaak indirect via een goede sfeer ontstaat. Een wijk en organisatie is meer resiliënt onder dergelijke condities. Meer verantwoordelijkheid bij burgers neerleggen en meer discretionaire bevoegdheid voor werknemers is volgens resilience een oplossing. Dit onderzoek zal nagaan wat de mogelijkheden en grenzen zijn van een dergelijke analogie.

Doel Het doel van dit onderzoek bestaat uit een kruisbestuiving tussen strategieën in de wereld van industriële veiligheid waar als sinds jaar en dag wordt gesproken over resilience en de wereld van publieke veiligheid waar de laatste tijd ook meer en meer over wordt gesproken in termen van resilience. Wat valt er voor een wijk te leren van organisaties? Welke best practices en policy transfers zijn mogelijk om een wijk net als een organisatie veiliger te maken?

Methode Ik veronderstel dat de wijkagent en de lijnmanager van elkaar kunnen leren om menselijk gedrag te veranderen en daarvoor condities te scheppen. Dat wil ik graag etnografisch gaan onderzoeken door met mensen in die werelden te praten. Door mij te richten op het actief burgerschap in een wijk en de bedrijfscultuur in een organisatie wil ik achterhalen op welke manier resilience uitpakt voor de veiligheid binnen zowel wijken als organisaties. Wat zijn de overeenkomsten van een wijk en een organisatie als sociaal systeem en wat kunnen we daarvan leren in het kader van resilience als methode om systemen veiliger te maken?

Effect van WhatsApp-groepen op woninginbraak: een natuurlijk experiment in Tilburg

Ben Vollaard, Martijn Akkermans

Achtergrond Bewoners kunnen in samenwerking met de politie criminaliteit in hun eigen buurt aanpakken. In Tilburg zijn bewoners daartoe door de gemeente actief betrokken bij inbraakpreventie door het starten van WhatsApp-groepen. De groepen zijn gericht op informatie-uitwisseling tussen politie, gemeente en bewoners. De deelnemers krijgen nauwkeurige instructie hoe te reageren bij

verdachte situaties. Het project wordt gecoördineerd door een medewerker van de gemeente. De groepen bieden alleen ruimte voor criminaliteit-gerelateerde berichten.

Doel Het primaire doel van de WhatsApp-groepen is het voorkomen van woninginbraken.

Methode We gebruiken quasi-experimentele variatie in het moment van starten van WhatsApp-groepen per buurt om het causale effect ervan op woninginbraken te identificeren. Voor deze analyse wordt maandelijkse gegevens gebruikt voor 35 afzonderlijke buurten voor de periode juli 2014-september 2015.

Resultaten De WhatsApp-groepen resulteren in een daling van het aantal inbraken per duizend inwoners van circa 40%. De daling is langdurig. Bovendien verplaatsen de woninginbraken zich niet naar aangrenzend naastgelegen buurten die nog geen WhatsApp-groepen hebben.

Conclusies Het stimuleren van informatie-uitwisseling tussen bewoners en autoriteiten blijkt een effectief instrument op de veiligheid te verhogen.

18 PECHAKUCHA SESSIE

donderdag 15:45-17:15, Zaal: B031

Voorzitter: Joni Reef

Het gezin van de gedetineerde vader

Joni Reef

Jaarlijks komen ongeveer 40.000 mannen binnen in Nederlandse gevangenissen en huizen van bewaring. Veel van deze mannen hebben een gezin. Niet alleen de mannen, maar ook hun gezinnen zullen onbedoelde effecten van gevangenisstraffen ondervinden. Afwezigheid van vader kan tot gebrekkige opvoeding en armoede leiden en kinderen kunnen gedragsproblemen ontwikkelen. Tegelijkertijd vormt dit gezin een beschermende factor.

Omdat moeders traditiegetrouw het grootste aandeel in de zorg en de opvoeding van kinderen hebben, richt het strafrechtstelsel zich bij vrouwen op allerlei manieren op het gezin. Maar terwijl gezinsparticipatie van vaders sterk toeneemt in de huidige maatschappij, speelt het gezin nog nauwelijks rol in de straftoemeting en strafuitvoering van mannen.

Er moet gezinsgericht gewerkt gaan worden in het Nederlandse strafrechtstelsel omdat dit onbedoelde effecten van gevangenisstraffen beperkt. In de straftoemeting van opvoedende vaders kan het opleggen van elektronisch huisarrest of het uitstellen van straffen schade voorkomen omdat vaders hun taken in het gezin kunnen voortzetten. Bij de strafuitvoering van opvoedende vaders zou het gezin meer betrokken kunnen worden tijdens detentie. Zo kan de vader in detentie gezonde familiebanden onderhouden en zelfs versterken. Een sterkere gezinsband kan vaders motiveren om aan gedragsinterventies mee te werken en te stoppen met criminaliteit. Gezinsgericht werken kan re-integratie bevorderen en de kans op recidive en intergenerationale overdracht van crimineel gedrag verminderen.

Vingersporen, de bron en verder

Elmarije van Straalen, Christianne de Poot

Achtergrond en Doel Dactyloscopisch bewijs is een van de oudste forensische bewijsmiddelen binnen de opsporing. Het verzamel- en analyseproces van dit type sporen is in de loop der jaren gemoderniseerd. De focus op de papillairlijnen in de afdruk is gebleven. Een vingerafdruk behelst echter meer informatie dan alleen een lijnenpatroon. Bij het zetten van een vingerafdruk worden ook vetten en zuren achtergelaten. Analyse van deze vetten en zuren kan meer informatie

geven over de donor van het spoor. Een promovendus op het gebied van analytische chemie doet hier nader onderzoek naar. Om de praktijk voor te bereiden op het gebruik van nieuwe technieken is het noodzakelijk om zicht te krijgen op het huidige proces van het verzamelen en interpreteren van vingersporen binnen de strafrechtketen. Ook moet worden geïnventariseerd welke behoeften en mogelijkheden er in de praktijk zijn ten aanzien van de chemische analyse van vingersporen. Dit zal binnen het onderhavige promotieonderzoek worden onderzocht.

Methode Voor het onderzoek worden verschillende methoden gebruikt. Voor de beschrijving van het huidige proces van het verzamelen en beoordelen van dactyloscopisch bewijs wordt een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarnaast worden observaties en interviews verricht bij verschillende afdelingen binnen de politie, het Nederlands Forensisch Instituut, het openbaar ministerie, de advocatuur, experts en de rechtspraak. Ook worden een aantal opsporingszaken geanalyseerd waarbij zowel dossiers worden bestudeerd alsmede betrokkenen worden geïnterviewd.

Resultaten Het promotieonderzoek naar vingersporen is gestart op 1 februari 2016. In een Pecha Kucha sessie worden de kansen en mogelijkheden van vingersporenonderzoek ontsloten en wordt het onderzoeksvoorstel gepresenteerd.

Risico's en gevaren van kunstmatige intelligentie. Een criminologische interpretatie

Gerald Hopster

Achtergrond en Doel Kunstmatige intelligentie wordt op steeds meer plekken in de samenleving ingezet ter optimalisatie van bestaande taken of het mogelijk maken van nieuwe taken. Ook in de kritieke infrastructures van de samenleving heeft kunstmatige intelligentie zijn intrede gedaan en zijn de effecten van deze kunstmatig intelligente systemen waarneembaar. De technologie ontwikkelt zich in hoog tempo waardoor er minder aandacht lijkt te zijn voor mogelijke risico's en gevaren van deze kunstmatig intelligente systemen. Dit onderzoek richt zich vanuit een criminologisch perspectief op de risico's en gevaren van kunstmatige intelligentie en de ontwikkeling van de theoretische criminologie die het mogelijk moet maken om deze risico's en gevaren te interpreteren en te verklaren.

Methoden en data Dit onderzoek bestaat uit twee deelonderwerpen: de ontwikkeling van de theoretische criminologie en het onderzoeken van de risico's en gevaren van kunstmatige intelligentie. De financiële markten zullen de focus van dit onderzoek zijn vanwege de verregeande integratie van kunstmatige

intelligentie en de beschikbaarheid van data. Naast een theoretische exercitie zal een cross-case analyse gedaan worden van cases waarin ongewenste effecten (mede) zijn veroorzaakt door kunstmatig intelligente systemen.

Resultaten en Conclusies De uitdagingen voor de academische criminologie en de mogelijke risico's en gevaren van kunstmatige intelligentie zullen centraal staan in deze bijdrage. De mogelijkheden die de uitkomsten van dit onderzoek bieden zijn vooral interessant voor de academische criminologie, toekomstige toezichthouders en de ontwikkelaars van kunstmatig intelligente systemen.

Geweld tegen hulpverleners in de psychiatrie;

Joke Harte, Mirjam van Leeuwen

Achtergrond Het Openbaar Ministerie geeft prioriteit aan de vervolging van verdachten van geweld tegen hulpverleners met een publieke taak en eist hoge straffen. Ook de overheid zet zwaar in om dit geweld terug te dringen. Met name hulpverleners in de psychiatrie ondervinden veel (ernstig) geweld. Deze geweldsincidenten hebben echter zelden een strafrechtelijk gevolg.

Doel Een eventuele strafrechtelijke reactie begint met een aangifte bij de politie. Het blijkt dat slachtoffers van geweld in de psychiatrie meestal geen aangifte doen. In dit onderzoek wordt achterhaald wat de redenen zijn van deze slachtoffers om wel of geen aangifte te doen.

Methode Door middel van een online enquête zijn werknemers in de psychiatrie gevraagd naar hun ervaringen met fysiek geweld op de werkvloer. Slachtoffers van geweld zijn gevraagd of zij hiervan wel of geen aangifte hebben gedaan bij de politie en wat hun motieven waren om dat wel of niet te doen.

Resultaten Ruim 1500 hulpverleners waren het slachtoffer van minstens één geweldsincident. Bijna driekwart van de incidenten is niet aangegeven of gemeld bij de politie. De beslissing om wel of geen aangifte te doen is vaak gebaseerd op rationele motieven. De rol van de instelling in de besluitvorming is groot. In mindere mate lijken emoties een rol te spelen.

Conclusies Aan de beslissing om wel of geen aangifte te doen liggen vooral rationele motieven ten grondslag. De slachtoffers worden slecht geïnformeerd over het verdere verloop van hun zaak.

In de h200d

Robby Roks

De Rollin 200 Crips zijn een Nederlandse gang naar Amerikaans voorbeeld die al sinds de jaren negentig van de vorige eeuw geregeld van zich hebben laten horen in de media. In mijn promotieonderzoek stond de vraag naar de inbedding van criminaliteit en identiteit centraal. Hierbij heb ik gekeken naar hoe deze Rollin 200 Crips zich verhouden tot de buurt die ze claimen als hun “h200d”, hun territorium, hoe het netwerk van de Crips zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld en welke rol het netwerk speelt in de (criminele) activiteiten van de Crips en, ten slotte, hoe deze Haagse Crips bezig zijn met construeren en communiceren van identiteit. Gedurende drie jaar heb ik etnografisch onderzoek verricht in een kleine buurt in Den Haag waarbij in totaal een netwerk van meer dan 150 respondenten werd opgebouwd. In deze PechaKuncha bespreek ik enkele centrale resultaten van mijn studie, waarbij ik onder andere in zal gaan op de keerzijden van het Nederlandse gangleven en het belang van identiteit en identificatie om de formatie van deze Rollin 200 Crips te kunnen duiden.

Over landsgrenzen op dievenpad

Barbra van Gestel, Ruud Kouwenberg

Achtergrond en Doel De afgelopen jaren zijn in verschillende publicaties zorgen geuit over het brede scala aan vermogensdelicten dat door mobiele bendes wordt gepleegd. Het gaat bij mobiele bendes om groepjes mensen die uit het buitenland naar Nederland komen en in de korte tijd dat ze in Nederland zijn, georganiseerde winkeldiefstallen plegen of zich schuldig maken aan straatroof, inbraak of autodiefstal. Het Nederlandse beleid wil zich nadrukkelijk richten op het tegenhouden van dit fenomeen en daarom hebben wij onderzoek verricht naar de facilitering van mobiele bendes. Door het vergaren van kennis over ‘stappen’ in het criminele bedrijfsproces, kan meer zicht worden verkregen op de wijze waarop deze bendes worden gefaciliteerd en van welke (legale en illegale) actoren en gelegenheden ze gebruik maken.

Methoden Literatuuronderzoek en analyse van opsporingsdossiers.

Resultaten De bevindingen uit de literatuurstudie kunnen kort worden samengevat aan de hand van drie dimensies die gelegenheid bieden aan mobiele bendes, namelijk legale beroepen en beroepsgroepen; sociale bindingen met mensen uit het herkomstland en ontmoetingsplekken. Deze dimensies kunnen in combinatie met elkaar inzichtelijk maken welke actoren en omstandigheden nu een faciliterende rol spelen voor de criminele praktijken van mobiele bendes. Het blijken dynamische, terugkerende dimensies te zijn die in verschillende fasen in

het criminele bedrijfsproces een ondersteunende rol spelen. Daarnaast kan een gebrek aan adequate samenwerking tussen regionale en internationale opsporingsdiensten ook gezien worden als een gelegenheid biedende omstandigheid.

19 MIGRATIE: ASIELMIGRATIE, TERREURDREIGING EN CRIMINALITEIT

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B041

Voorzitter: Roel Jennissen

Geregistreeerde criminaliteit onder asielmigranten

Wahideh Achbari

Achtergrond Er bestaan zorgen over de betrokkenheid van asielmigranten bij criminaliteit. Maar hoe reëel is deze zorg?

Doel In deze studie wordt nagegaan of asielmigranten die in de tweede helft van de jaren negentig in Nederland arriveerden over- of ondervertegenwoordigd zijn ten opzichte van de autochtone bevolking in de geregistreeerde criminaliteitscijfers.

Methode Beschrijvende statistiek en logistische regressieanalyse op Politieregistraties die zijn gekoppeld aan het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) van het CBS. Deze data op individueel niveau het betrekking op iedere geregistreeerde inwoner van Nederland.

Resultaten Het blijkt dat asielmigranten die in de tweede helft van de jaren negentig naar Nederland kwamen en hier tot minimaal 2012 bleven, in de jaren 2001, 2006 en 2012, een drie keer zo grote kans hadden om als verdachte in de politiestatistiek te belanden als autochtonen. De resultaten maken echter ook duidelijk dat asielmigranten in 2006 en 2012 niet vaker van een delict werden verdacht dan 'vergelijkbare' autochtone burgers, dat wil zeggen nadat er gecorrigeerd is voor een aantal achtergrondkenmerken.

Conclusies De demografische samenstelling van de asielmigranten (relatief veel alleenstaande jonge mannen) brengt veiligheidsrisico's met zich mee. Maar in vergelijking met autochtonen met dezelfde kenmerken ligt de geregistreeerde criminaliteit onder asielmigranten niet op een hoger niveau.

Asielmigratie en de terreurdreiging

Marnix Croes

Achtergrond Het gebruik van de asielstroom door terroristische organisaties is lang onderschat. De recente aanslagen in Parijs en Brussel hebben duidelijk gemaakt dat dit niet terecht was.

Doel In deze presentatie wordt, terugkijkend, inzicht gegeven in welke aanwijzingen er op welk moment bestonden dat zich onder de asielmigranten terroristen bevonden.

Methode Beschrijvende analyse op basis van gegevens uit publieke bronnen.

Resultaten Duidelijke aanwijzingen dat zich onder de asielmigranten ook terroristen bevonden, waren er reeds in november 2014. Zij hoopten zich in de maanden erna op.

Conclusies Wishing doesn't make it so. De autoriteiten doen er goed aan zich te realiseren dat de recente en huidige asielinstroom forse veiligheidsrisico's met zich meebrengt.

Publieke Zorgen rond migranten

Marnix Eysink Smeets, Anoeek Boot

Achtergrond De recente instroom van migranten heeft heel wat los gemaakt in de samenleving. De Eurobarometer, maar later ook het Continu Onderzoek Burgerperspectieven van het SCP laten bijvoorbeeld zien dat immigratie in het najaar van 2015 in korte tijd de eerste plaats innam van publieke zorgen onder de Nederlandse bevolking. In het publieke debat leek het er daarbij op dat de zorgen voorbehouden waren aan de tegenstanders van de instroom. Maar is dat wel zo?

Doel van het onderzoek was meer zicht te krijgen op de aard, omvang en mogelijke gevolgen van de zorgen over migratie onder verschillende publieksgroepen.

Methode Combinatie van literatuuronderzoek, interviews, media-analyse, analyse van trends in longitudinale surveys en secundaire analyse van een grote uitvraag van de NOS naar de houding ten opzichte van immigratie onder het Nederlandse publiek (n=50.000).

Resultaten/conclusies Media-analyse resulteerde in een mindmap van publieke zorgen, verdeeld over de clusters veiligheid, leefbaarheid, rechtvaardigheid, identiteit, kwantiteit en overheid. Analyse van het NOS-materiaal laat zien dat de zorgen uit de clusters 'veiligheid' en 'rechtvaardigheid' (mede in het licht van de

gevolgen van de financiële crisis) bij tegenstanders het zwaarste wegen. De interviews lieten zien dat zorgen over de effecten van de instroom echter niet voorbehouden zijn aan tegenstanders alleen. Zorgen zijn dus divers, wijdverbreid en deels verbonden aan andere maatschappelijke issues. Combinatie van de bevindingen met een model van Postmes c.s. m.b.t. voorwaarden voor maatschappelijke onrust laat zien dat het denkbaar is dat bij een adequate trigger grootschalige maatschappelijke onrust ontstaat.

20 BETROKKENHEID VAN BEDRIJVEN BIJ INTERNATIONALE MISDRIJVEN

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B031

Voorzitter: Jelle Jaspers

Referent: Wim Huisman

In een inventarisatie van gevallen van bedrijven die betrokken zijn bij internationale misdrijven blijkt dat bedrijven uit uiteenlopende bedrijfstakken op uiteenlopende manieren betrokken kunnen raken bij genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. Onderzoek naar hoe en waarom deze bedrijven betrokken raken bij zulke vreselijke misdrijven bevindt zich op de overlap tussen onderzoek naar organisatiecriminaliteit en onderzoek naar internationale misdrijven: we kijken naar collectieven die betrokken raken bij collectieve misdrijven. Dit bemoeilijkt ook de strafrechtelijke aanpak van dit type dader. In dit panel kijken we naar dit fenomeen aan de hand van drie papers. Het eerste gaat over de rol van Shell in Zuid Afrika tijdens apartheid, daarna kijken we naar een dochterbedrijf van een andere multinational in Argentinië tijdens de militaire dictatuur in dat land. Tenslotte overwegen we hoe bedrijfsleiders in dit soort gevallen volgens het internationaal recht verantwoordelijk zouden kunnen worden gehouden, en hoe wenselijk dat zou zijn. Wim Huisman geeft als referent commentaar.

Betrokkenheid van Shell bij apartheid in Zuid Afrika

Annika van Baar

Achtergrond In de jaren '80 werd Shell het symbool van economische betrokkenheid bij apartheid in Zuid Afrika. Door het leveren van olie en het aanwezig blijven in Zuid Afrika hield Shell het apartheidsregime in het zadel en werd het als medeschuldig gezien aan de misdrijven van dat regime. Terwijl andere oliebedrijven, zoals Mobil, vertrokken, bleef Shell actief in Zuid Afrika en, bleek later, ook olie leveren via tussenhandelaren.

Doel Dit paper onderzoekt hoe Shell precies betrokken was bij de misdrijven van het apartheidsregime en hoe deze betrokkenheid kan worden verklaard.

Methode Het onderzoek is gebaseerd op openbare bronnen, archiefmateriaal en interviews

Resultaten Uit de analyse blijkt dat qua motivatie naast winst, ook de angst precedent te scheppen en de wens bij te dragen aan een einde van apartheid een rol speelden bij Shells besluiten te blijven. De gelegenheid werd geboden door

enerzijds de geheimhoudingsplicht die in de Zuid Afrikaanse wet was verankerd en anderzijds door de bedrijfsstructuur, en kennis en vaardigheden die binnen het bedrijf aanwezig waren. Formele controle was grotendeels afwezig of ineffectief, en hoewel de informele controle onsterk was, had deze maar een beperkte impact.

Conclusie De betrokkenheid van Shell kan worden verklaard door factoren die te maken hebben met het feit dat het bedrijf groot en machtig was, maar ook doordat de betrokkenheid bij de misdrijven van het apartheidsregime in veel gevallen erg ambigu was.

Betrokkenheid van multinationals bij misdrijven tegen de menselijkheid.

Willem de Haan

Achtergrond In Argentinië zijn onlangs een aantal rechtszaken aangespannen tegen managers van Argentijnse bedrijven n.a.v. hun vermeende betrokkenheid bij misdrijven tegen de menselijkheid gepleegd tijdens de militaire dictatuur. Een aantal grote bedrijven (uit de VS en Duitsland) zijn ook beschuldigd van betrokkenheid. Dit roept vragen op naar de rol van dochterbedrijven van Nederlandse multinationals in Argentinië.

Doel Wat was de betrokkenheid van multinationals en hun dochterbedrijven bij de arrestatie, moord en/of verdwijning van arbeiders tijdens de militaire dictatuur (1976-1983) in Argentinië?

Methode Archiefonderzoek in samenwerking met de Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (FLACSO) en het Center of Legal and Social Studies (CELS) in Buenos Aires.

Resultaten Tussen Augustus 1976 en April 1978 zijn tenminste 18 personen - twaalf mannen en zes vrouwen - gearresteerd die - direct of indirect - verbonden waren aan een dochterbedrijf van een Nederlandse multinational. Elf slachtoffers hebben het niet overleefd en zijn 'verdwenen'.

Het dochterbedrijf blijkt tot deze misdrijven te hebben aangezet en de uitvoering ervan te hebben gefaciliteerd.

Conclusie De Nederlandse regering, het Nederlandse parlement konden en zouden hebben moeten weten wat er gaande was in Argentinië en de toenmalige raad van bestuur van de Nederlandse multinational zou zich bewust kunnen en moeten zijn geweest van het risico om via een van haar dochterbedrijven betrokken te raken bij de misdrijven tegen de menselijkheid die in die jaren in Argentinië werden gepleegd.

De huidige raad van bestuur zou haar morele verantwoordelijkheid moeten erkennen voor praktijken die in strijd zijn met algemeen aanvaarde internationale morele standaarden van business ethics.

Corporate agents and individual criminal liability under the Rome Statute

Lydia de Leeuw

Achtergrond Hoewel er veel voorbeelden bekend zijn van bedrijven die betrokken zijn bij internationale misdrijven, worden bedrijfsleiders zelden aansprakelijk gehouden voor hun betrokkenheid.

Doel Dit paper beoogt een inschatting te maken van de haalbaarheid en wenselijkheid van het verantwoordelijk houden van bedrijfsleiders onder contribution liability en superior responsibility zoals gedefinieerd in het Statuut van Rome.

Methode Dit wordt gedaan a.d.h.v. een analyse van jurisprudentie rondom contribution liability and superior responsibility en aanvullend door het bestuderen van 3 situaties waar de aanklager van het ICC momenteel (preliminair) onderzoek naar doet, de DRC, Palestina en Honduras.

Resultaten In relatie tot de DRC en Palestina zouden bedrijfsleiders verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor hun contributie aan internationale misdrijven, door handel in conflictmineralen en het bouwen van bezettings-infrastructuur respectievelijk. In het geval van Honduras bestaat wellicht een grond voor superior responsibility, voor bedrijfsleiders die private beveiligers inhuren.

Conclusie Art. 25 (3) (d) (ii) Statuut van Rome is, gezien de aard van het individuele handelen en de mens rea, wellicht een meer gepaste rechtsgrond is om bedrijfsleiders aansprakelijk te houden dan de andere medeplichtigheidsvormen in het Statuut. Art. 28 (b) van het Statuut van Rome kan een geschikte rechtsgrond voor aansprakelijkheid zijn, voor gevallen waarin bedrijfsleiders nalatig handelen t.a.v. medewerkers die internationale misdrijven plegen. Echter, vervolging door het ICC van bedrijfsleiders voor hun betrokkenheid bij internationale misdrijven valt voorlopig niet te verwachten, daar de meeste aandacht uitgaat naar politieke en militaire leiders.

21 INNOVATIEVE METHODEN IN KWANTITATIEF LEVENSLOOP

CRIMINOLOGISCH ONDERZOEK

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B013

Voorzitter: Vere Van Koppen

In welke mate kan het op zich nemen van volwassen sociale rollen een verklaring bieden voor het 'stoppen' met criminaliteit? Resultaten voor een groep voorheen geïstitutionaliseerde jeugd.

Victor R. van der Geest, Alexandra de Raadt, Arjan Blokland

Achtergrond Dat crimineel gedrag afneemt met de leeftijd is een bekend criminologisch gegeven. Waarom dit gebeurt is echter veel minder duidelijk. Veel levensloop criminologische theorieën benadrukken dat met het stijgen van de leeftijd, personen in toenemende mate volwassen sociale rollen op zich nemen. Hierdoor zou de motivatie, kosten/baten verhouding en beschikbare tijd voor crimineel gedrag veranderen, en de frequentie van crimineel gedrag afnemen. Hoe groot de bijdrage van volwassen rollen aan het stoppen met crimineel gedrag is, blijft echter tot op heden onduidelijk.

Methode Voor deze studie bestuderen we het stoppen met criminaliteit over een periode van 12 jaar voor 270 jongens en 270 meisjes die tijdens hun jeugd geïnterneerd zaten in een justitiële jeugdinrichting en gaan we op basis van register data na in welke bijdrage werk, trouwen en ouderschap hieraan leveren.

Resultaten Onze resultaten laten zien dat het op zich nemen van volwassen rollen in het algemeen bijdraagt aan het stoppen met crimineel gedrag. De mate waarin echter, is sterk afhankelijk van het gekozen model, de hieruit voortvloeiende uitkomst maat, type regressie, en het gebruik van gecentreerde of ongecentreerde tijdsvariërende covariaten.

Conclusie Hoewel onze resultaten laten zien dat volwassen rollen een zelfstandig effect hebben op het stoppen met crimineel gedrag, lijkt, in tegenstelling tot populaire levensloop criminologische theorieën, in modellen waarin gebruik gemaakt wordt van gecentreerde variabelen, deze invloed beperkt.

Leeftijdsgebonden effecten in levensloop criminologisch onderzoek

Evgenia Prikhodko, Arjan Blokland

Achtergrond Centraal binnen de levensloop criminologie is de notie dat belangrijke levenslooptransities van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van crimineel gedrag. De levensloop kent echter een 'sociale klok' die aangeeft of een bepaalde transitie 'te vroeg', 'op tijd' of 'te laat' plaats vindt. Het effect van transities die 'op tijd' plaats vinden, is naar verwachting anders dan dat van transities die 'te vroeg' of juist 'te laat' plaatsvinden.

Doel Het huidige onderzoek introduceert een methode - Time Varying Effect Models of TVEM - binnen de levensloop criminologie waarmee leeftijdsvariërende effecten van zowel stabiele als tijdvariërende factoren kunnen worden geanalyseerd.

Methode We illustreren het gebruik van TVEM op data afkomstig uit de Criminele Carrière en Levensloop Studie (CCLS). De CCLS is bij uitstek geschikt voor TVEM vanwege de grote steekproef (>4.500) en het grote aantal meetmomenten per persoon (>40).

Resultaten TVEM analyses laten zien dat de effecten van belangrijke transities in de levensloop op de ontwikkeling van crimineel gedrag, voor een belangrijke mate leeftijdsafhankelijk zijn.

Conclusies Levensloop criminologische theorieën gaan uit van de leeftijdsafhankelijkheid van de effecten van belangrijke levensloop transities op de ontwikkeling van crimineel gedrag. Gangbare analyse technieken (bijv. random en fixed effect modellen) bieden weinig ruimte voor het modelleren van meer complexe patronen in leeftijdsgebonden effecten. TVEM zijn hierin meer flexibel en daarmee een belangrijke aanvulling in de methodologische gereedschapskist van de levensloop criminoloog.

Comorbide ontwikkelingspaden in verschillende typen crimineel gedrag: een multi-groep multi-traject benadering

Arjan Blokland

Achtergrond Belangrijk doel van de ontwikkelings- en levensloop criminologie is het in kaart brengen van lange termijn ontwikkelingen in delinquent en crimineel gedrag. Hierbij tracht men diverse groepen te onderscheiden die elk gekenmerkt worden door een eigen ontwikkeling, eigen risico factoren en als gevolg daarvan eigen interventies behoeven.

Doel De huidige studie maakt gebruik van nieuwe mogelijkheden binnen het multi-groep trajectory model van Nagin (2005) om simultaan de ontwikkeling van

meerdere typen crimineel gedrag te modeleren en samen te vatten in een beperkt aantal ontwikkelingspaden.

Methode De mogelijkheden van multi-groep multi-traject modellen zullen worden geïllustreerd op basis van een of meer longitudinale datasets met daarin informatie over de timing en het aantal veroordelingen, alsmede de aard van de misdrijven die aan deze veroordelingen ten grondslag lagen.

Resultaten De analyses laten zien dat het mogelijk is om verschillende ontwikkelingspaden te onderscheiden, die elk gekarakteriseerd worden door specifieke ontwikkelingspatronen in diverse typen crimineel gedrag.

Conclusie De hier geïntroduceerde uitbreiding van de multi-groep trajectmodellen biedt ontwikkelings- en levensloop criminologen de kans ontwikkeling in crimineel gedrag op een zeer gedetailleerde manier in kaart te brengen.

Intermittency: Delict-vrije periodes in criminele carrières

Vere van Koppen, Elanie Rodermond, Arjan Blokland

Achtergrond Sommige daders lassen een pauze in tijdens hun criminele carrière. Hoewel deze intermitterend daders na jaren vol delicten de criminaliteit vaarwel lijken te hebben gezegd, zijn zij geen echte desisters. Na een criminaliteit-vrije periode starten deze daders opnieuw met het plegen van delicten. Kennis over deze delict-vrije periodes en de herstart van de criminele carrière draagt bij aan theorievorming en interventies.

Doel In deze studie bekijken we gaten in de criminele carrières van daders. We bestuderen hoe vaak het voorkomt dat daders tijdelijk afzien van criminaliteit, analyseren de criminele carrières van intermitterend daders en de samenhang met belangrijke gebeurtenissen in hun levens, en bespreken of de periode vóór en de periode ná de delict-vrije periode kunnen worden gezien als twee losse carrières.

Methode, resultaten en conclusies Veel daders hebben binnen hun verder actieve criminele carrière een periode waarin ze minder of geen delicten plegen. Zo heeft 30% van de daders een periode van minimaal 10 jaar binnen hun criminele carrière waarin ze geen delicten plegen. Een delict-vrije periode heeft een grotere betekenis naarmate er voor en na deze periode veel delicten worden gepleegd. We zoomen daarom in op een groep daders die minimaal drie delicten plegen, daarna een delict-vrije periode van tien jaar hebben, en vervolgens opnieuw minimaal drie delicten plegen.

22 HIGH RISK DADERS: BELEID, SANCTIONERING EN INTERVENTIES

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B025

Voorzitter: Charlotte Barendregt

Verandering beleidsdefinitie zeer actieve veelpleger

Marinus G.C.J. Beerthuizen, Nikolaj Tollenaar, André M. van der Laan

Achtergrond Veelplegers zijn criminelen die zich laten kenmerken door het hoogfrequent plegen van misdrijven. Omdat deze groep daders verantwoordelijk is voor een buitenproportioneel groot aandeel van de Nederlandse criminaliteit, geniet deze groep al jarenlang de focus van zowel politici, beleidsmakers en wetenschappers. En binnen deze groep daders staat de zeer actieve veelpleger (ZAVP) weer centraal. Tot 2014 werden de aantallen ZAVP's bijgehouden op de op het HKS gebaseerde veelplegers-lijsten van de politie, waar het aantal processen-verbaal leidend was voor wie er wel of niet een ZAVP was. Vanaf 2014 is echter een definitieverandering van de ZAVP doorgevoerd-het aantal geregistreerde misdrijffeiten is nu leidend, en het bronsysteem is ook veranderd.

Doel Het landelijk beeld ZAVP's van voor en na de definitieverandering vergelijken.

Methode Persoons-, criminele carrière- en criminogene kenmerken, zoals geregistreerd in bronnen van OM, ZM en 3RO vergelijken van de "oude" en "nieuwe" groep ZAVP's.

Resultaten Het landelijk aantal (jongvolwassen) ZAVP's, en hun criminogene profiel, verandert door de definitieverandering, en er treden verschuivingen op in welke personen er wel en niet als ZAVP gezien worden. Conclusies De definitieverandering heeft potentiële implicaties voor onderzoek naar, beleid rondom, en behandeling van ZAVP's.

De toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen:

kenmerken van de doelgroep, hun strafzaken en de tenuitvoerlegging

Lise J.C. Prop, Charlotte S. Barendregt, André M. van der Laan, Chijs van Nieuwenhuizen

Achtergrond Sinds 1 april 2014 is het Adolescentenstrafrecht (ASR) van kracht. Met de invoer van het ASR wordt voorzien in een flexibel sanctiestelsel voor jeugdigen en jongvolwassenen in de leeftijd van 16 tot 23 jaar. Afhankelijk van de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder een misdrijf

is gepleegd kan de rechter besluiten om bij 18- tot 23-jarigen het jeugdstrafrecht toe te passen (artikel 77c Sr).

Een belangrijke reden voor de invoering van het ASR is de grote variatie in de ontwikkeling van de groep jeugdigen en jongvolwassenen die in aanraking komen met politie en justitie. Er is weinig bekend over de kenmerken van 18- tot 23-jarigen bij wie het jeugdstrafrecht is toegepast. In het wetsvoorstel Adolescentenstrafrecht is te lezen dat het Adolescentenstrafrecht met name bedoeld is voor daders van ernstige misdrijven, veelplegers en voor jongvolwassenen die bijzonder kwetsbaar zijn. Maar of dit nu ook de werkelijke kenmerken zijn van de groep 18- tot 23-jarigen die volgens het jeugdstrafrecht worden berecht, is vooralsnog niet bekend.

Doel Het doel van deze studie is inzicht krijgen in de demografische kenmerken en criminele carrière kenmerken van 18- tot 23-jarigen bij wie het jeugdstrafrecht is toegepast en in de straffen en maatregelen die worden opgelegd bij deze groep jongvolwassenen.

Methode De dataverzameling bestaat uit een literatuurstudie, analyse van registratiedata van verschillende ketenpartners en analyse van (straf)dossiers. De selectie jongvolwassenen bestaat uit alle 18-23-jarigen die in het eerste jaar na invoering van het ASR zijn berecht volgens het jeugdstrafrecht.

Resultaten Enkele voorlopige resultaten zullen worden gepresenteerd.

Conclusies Verwacht wordt dat de groep jongvolwassenen die is berecht volgens het jeugdstrafrecht gekenmerkt wordt door daders van ernstige misdrijven, jongvolwassen veelplegers en kwetsbare jongvolwassenen zoals jongeren met een psychische of psychiatrische stoornis of jongeren met een ontwikkelingsachterstand.

Vergelijkend recidiveonderzoek naar het effect van cognitieve vaardigheidstrainingen

Suzan Verweij, Nikolaj Tollenaar, Bouke Wartna

Achtergrond Sinds 2004 kunnen volwassenen daders met een gemiddeld tot hoog recidiverisico in Nederland een training Cognitieve Vaardigheden (CoVa) volgen. De CoVa richt zich bijvoorbeeld op het beheersen van impulsiviteit en het leren oplossen van problemen op rationele wijze. De theorie is dat deelnemers met toegenomen cognitieve vaardigheden voortaan beter in staat zijn om weerstand te bieden tegen de druk om crimineel gedrag te plegen. Onbekend is of de CoVa-training daadwerkelijk tot minder recidive leidt.

Doel Deze studie onderzoekt de effecten van CoVa op herhaald crimineel gedrag.

Methode De recidive van daders die van 2008 t/m 2011 een CoVa-training volgden, wordt vergeleken met twee controlegroepen bestaande uit justitiabelen die niet hebben deelgenomen. In het onderzoek worden drie uitkomstmaten betrokken: de prevalentie, frequentie en ernst van de recidive.

Resultaten De resultaten wijzen uit dat het percentage recidivisten onder de CoVa-deelnemers niet significant verschilt van dat in de controlegroepen. In vergelijking met de eerste controlegroep recidiveren de CoVa-deelnemers wel minder frequent en in vergelijking met de tweede controlegroep was de recidive in totaal minder ernstig. De gevonden effecten zijn erg klein, maar zijn wel vergelijkbaar met de gemiddelde effecten die eerder in Nederland in soortgelijk onderzoek werden gevonden.

Conclusies Het onderzoek levert enkele zwakke aanwijzingen voor de effectiviteit van de CoVa-training op, maar vooralsnog is niet overtuigend bewezen dat de CoVa leidt tot een substantiële reductie van de recidive van de justitiabelen in haar doelgroep.

23 BARRIÈRES TEGEN CYBERCRIME GERICHT OP HET BETALINGSVERKEER

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B016

Voorzitter: Rutger Leukveldt

Cybercriminele netwerken: structuur, crime scripts en criminele mogelijkheden

Rutger Leukfeldt, Edward Kleemans, Wouter Stol

Achtergrond Twee recente studies die deel uitmaken van het Kennisprogramma Veiligheid Digitaal Betalingsverkeer geven op basis van een analyse van Nederlandse opsporingsonderzoeken inzicht in het ontstaan, groei en de criminele mogelijkheden van cybercriminele netwerken. Deze presentatie bouwt voort op die studies en vult het bestaande beeld aan door ook 22 cybercriminele netwerken te analyseren die actief waren in Duitsland, Engeland en de VS.

Doel Inzicht bieden in de aard en werkwijze van cybercriminele netwerken die phishing en malware aanvallen uitvoeren.

Methode 40 opsporingsonderzoeken in Nederland, Duitsland, Engeland en de VS zijn geanalyseerd om inzicht te krijgen in de structuur, crime scripts en criminele mogelijkheden van cybercriminele netwerken.

Resultaten en conclusies Alle netwerken houden zich bezig met aanvallen op (klanten van) financiële instellingen. De crime scripts van de netwerken kunnen onderverdeeld worden in drie categorieën: low-tech phishing aanvallen, high-tech malware aanvallen en high-tech hacking aanvallen op organisaties die gegevens van klanten van financiële instellingen beheren. De 3 typen crime scripts hangen samen met de mate van ICT gebruik en de mate van dader-slachtoffer interactie.

Alle Nederlandse netwerken kennen 3 lagen om de crime scripts uit te kunnen voeren: kernleden, facilitators en katvangers. De structuur van de internationale netwerken is meer divers dan die van de Nederlandse netwerken. Kernleden van enkele internationale netwerken hebben de mogelijkheden om zelfstandig het gehele crime script uit te voeren.

Publiek of privaat? Over de bijdrage van banken aan strafvordering

Sanne Boes

Achtergrond Banken dragen bij aan de strafvorderlijke bewijsverzameling in de aanpak van fraude met internetbankieren. De wetgever heeft de strafvorderlijke regulering hieromtrent min of meer op zijn beloop gelaten, met mogelijk nadelige gevolgen voor de rechtsbescherming van burgers. Dit geeft aanleiding tot herbezinning op de waarborgen en de organisatie daarvan zodat de bijdrage van private partijen aan strafvordering op een juridisch aanvaardbare manier gestalte kan krijgen.

Doel Inzicht bieden in de huidige praktijk van de bijdrage aan bewijsverzameling door banken inclusief geldende normering, alsmede normering die geldt voor het strafvorderlijk gebruik van dat bewijsmateriaal. In het verlengde daarvan is het doel een voorstel te doen voor aanpassing van het huidig normenkader op zodanige wijze, dat private onderzoeksresultaten op juridisch aanvaardbare wijze strafvorderlijk gebruikt kunnen worden.

Methode De samenwerking tussen de bancaire sector en de opsporingsautoriteiten bij de aanpak van fraude met internetbankieren wordt bestudeerd. Er is literatuurstudie en juridisch deskresearch gedaan, alsmede validerende interviews in Nederland, Duitsland en Engeland.

Resultaten en Conclusies Er wordt inzicht geboden in de huidige praktijk en normenkaders van de bancaire bijdrage aan strafvorderlijke bewijsverzameling. De normering van private activiteiten in het kader van strafrechtspleging is versnipperd en niet eenduidig. Wanneer doel en inbreuk op grondrechten hetzelfde zijn, dienen de waarborgen daaromtrent ook gelijk te zijn. De rechtsbetrekking verdient meer aandacht in plaats van de juridische status van actoren, waarbij feitelijke verschillen meer moeten worden gecompenseerd.

Barrières tegen cybercrime gericht op het betalingsverkeer. Praktische aanbevelingen op basis van vier promotieonderzoeken

Wouter Stol

Achtergrond en Doel In 2012 is het Kennisprogramma Veiligheid Digitaal Betalingsverkeer (KVDB) van start gegaan. In 2016 worden binnen dit programma drie promotieonderzoeken afgerond. Deze presentatie gaat over de praktische maatregelen die hieruit voortvloeien. Het maatschappelijke doel van het programma is bij te dragen aan de veiligheid van en het vertrouwen in het digitale betalingsverkeer. Dichterbij gelegen doel is om instellingen die primair betrokken zijn bij (het verzorgen van) het digitale betalingsverkeer en bij de veiligheid van dat verkeer, methoden aan te reiken hoe dat kan worden bereikt.

Methoden Het kennisprogramma heeft een multidisciplinair karakter en bundelt inzichten uit de criminologie, psychologie, rechtswetenschap en techniek. Er zijn dan ook verschillende methoden gehanteerd om de verschillende onderzoeken uit te voeren, zoals dossieronderzoek, vragenlijstonderzoek en juridisch deskresearch.

Resultaten en Conclusies Ten eerste worden de belangrijkste conclusies uit de vier deelonderzoeken besproken. Verder worden de uit het onderzoek voortvloeiende maatregelen besproken. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen (a) het verstoren van criminaliteit, (b) het weerbaar maken van de klanten van banken, (c) het versterken van de technische infrastructuur en (d) het verbeteren van de samenwerking tussen banken en opsporingsautoriteiten. Er is tijdens de presentatie volop ruimte voor interactie en discussie met het publiek.

24 PRAKTIJKSESSIE: EEN OPSPORINGSONDERZOEK NAAR INTERNATIONALE MENSENHANDEL VAN A TOT Z.

vrijdag 09:30-11:00, Zaal: B032

Door Henri Schel (Koninklijke Marechaussee)

Voorzitter en discussieleider: Henk van de Bunt

Naast de diverse presentaties van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van het thema van het congres, biedt NVC ook graag de gelegenheid kennis te maken met de praktijk van de aanpak van migratiecriminaliteit en mensenhandel. Daartoe zal vanuit de Brigade Recherche van de Koninklijke Marechaussee deze praktijksessie worden verzorgd waarin een groot opsporingsonderzoek centraal staat. De Coördinator Recherche van de Afdeling Tactische Opsporing van de Sectie migratiecriminaliteit zal de deelnemers meenemen in het onderzoek WIMBER, waarbij vele facetten van de aanpak van grensoverschrijdende mensenhandel aan bod komen, waaronder Mobiel Toezicht Veiligheid; het project Wodan (Eindhoven Airport); Prostitutie Controle Teams; tactisch onderzoek; Joint Investigation Team met Hongarije; de bestuurlijke aanpak; gedwongen prostitutie; uitbuiting; aanhoudingen; doorzoekingen en inbeslagname. De slachtoffers en de hoofdverdachten in deze zaak komen uit Hongarije en over het algemeen van de "Olah" zigeuner groepering. Naast de presentatie van het verloop en de uitkomsten van het opsporingsonderzoek is er volop gelegenheid voor discussie over de aanpak van migratiecriminaliteit en mensenhandel door de KMar.

25 MIGRATIE: MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B041

Voorzitter: Masja van Meeteren

"The missing link": Transnationale structuren van arbeidsuitbuiting

Sanne Bannink, Masja van Meeteren

Achtergrond en doel Arbeidsuitbuiting heeft de laatste jaren steeds meer beleidsprioriteit gekregen door de groei in grensoverschrijdende mobiliteit en Europese integratie. Bepaalde vormen van arbeidsuitbuiting zijn strafbaar als mensenhandel. Vaak wordt verondersteld dat georganiseerde groepen die grensoverschrijdend opereren de onderliggende motor van arbeidsuitbuiting vormen, omdat veel slachtoffers migranten zijn en transnationaal worden gerekruteerd. Anderen beweren dat slachtoffers vrijwillig of via mensensmokkel migreren en dan lokaal worden uitgebuit door de werkgever. Waarschijnlijk komen beide vormen, en mengvormen voor. Het doel van dit onderzoek is om te analyseren in wat voor type arbeidsuitbuitingszaken er sprake is van grensoverschrijdende netwerken en op wat voor manier.

Methode Dit onderzoek is deels gestoeld op secundaire analyse van officiële gegevens. Daarnaast zijn er diverse experts uit de praktijk geïnterviewd om aanvullende informatie te verkrijgen, omdat informatie over de transnationale component van een zaak niet altijd in de officiële gegevens terecht komt vanwege beslissingen die in de opsporing worden genomen.

(Voorlopige) resultaten Het blijkt dat transnationale netwerken in veel arbeidsuitbuitingszaken inderdaad geen of een beperkte rol spelen. Een typologie wordt geconstrueerd van de zaken waarin transnationale netwerken op verschillende manieren wel een rol spelen.

Conclusies Dit onderzoek brengt de verschillende manieren waarop slachtoffers en werkgevers met elkaar in contact komen en de rol die transnationale netwerken daarbij spelen inzichtelijk in kaart. Bovendien laat het zien hoe informatie over zulke transnationale netwerken in officiële gegevens gekleurd is door beslissingen die in de opsporingspraktijk worden genomen.

Corruptie als voedingsbodem voor commerciële kansen of precariteit? De impact van corruptie op arbeidsrelaties in Chinese migrantenondernemingen in postsocialistisch Boekarest.

Jing Hiah

Achtergrond Chinese migrantenondernemers hebben zich na 1989 veelvuldig in Boekarest, Roemenië gevestigd omdat zij kans zagen economisch succesvol te worden met het importeren van producten uit China. Er is echter weinig inzicht in hoe deze migrantenondernemingen opereren in een context waarin corruptie onder toezichthoudende instanties ten heden dagen immer als maatschappelijke probleem wordt gezien.

Doel Dit paper exploreert de impact van endemische corruptie onder toezichthoudende instanties op Chinese migrantenondernemingen in de groothandel van textiel en schoenen in Boekarest, Roemenië.

Methode De bevindingen van dit paper zijn gebaseerd op 6 maanden veldwerk in Boekarest waarin participerende observatie en kwalitatieve interviews met Chinese migrantenondernemers centraal staat. Ter aanvulling zijn NGO's op het terrein van migratie en arbeid en gouvernementele organisaties en toezichthouders geïnterviewd.

Resultaten & Conclusies Dit paper stelt dat de ervaring van corruptie door de Chinese migrantenondernemers samenhangt met zowel hun (informele) commerciële activiteiten als de algemene kwetsbaarheid die gepaard gaat met een migrantenstatus in Roemenië. De perceptie op corruptie door Chinese migranten kan daarbij gewaardeerd worden in termen van een morele economie: ongeschreven regels over wanneer steekpenningen aanvaardbaar zijn om te betalen en wanneer niet. Tevens is het spanningsveld tussen enerzijds de (economische) kansen, zoals het (sneller) verkrijgen van vergunningen en ontlopen van vervolgingen door toezichthoudende instanties, en anderzijds de onzekerheden die corrupte praktijken genereren, weinig gebalanceerd voor Chinese migrantenondernemers doordat zij minder kennis hebben van wet- en regelgeving in de ontvangende maatschappij, hun rechten niet kennen en minimaal toegang hebben tot bridging social capital.

Gefragmenteerde reizen; mensensmokkel en de komst van Syrische en Eritrese vluchtelingen

Richard Staring

Achtergrond Asielzoekers maken voor hun komst naar Nederland gebruik van mensensmokkelaars. Dat was in de jaren negentig het geval en is afgaande op de berichtgeving in de media en recent onderzoek naar de komst van Syriërs en Eritreeërs nog steeds zo.

Doel Beschrijving van de aard van de reizen van Syriërs en Eritrea naar Nederland en kenmerken van de (mensensmokkel)netwerken die deze reizen ondersteunen in vergelijking met de wetenschappelijk kennis over mensensmokkel.

Methode Een kwalitatieve analyse van een selectie van Syrische en Eritrese asioldossiers van de IND over de periode 2013 en 2014 (N=114) en open interviews met vluchtelingen uit Syrië en Eritrea in Nederland (N=17) en Syrische vluchtelingen in Turkije (N=5).

Resultaten De analyses van data laten een gefragmenteerd beeld van de komst van Syriërs en Eritreeërs in tijd en plaats zien en van de ondersteuning van mensensmokkelaars

Conclusies De reizen van de Syrische en Eritrese vluchtelingen zijn gefragmenteerd in de tijd en naar verblijfplaats. Syriërs als Eritreeërs verblijven alvorens naar Nederland te gaan enige tijd in landen aan de rand van Europa. De reis wordt ondersteund door familie en vrienden in de diaspora en door mensensmokkelaars die vaak lokaal gebruikt worden om specifieke passages te slechten. Sociale media speelt een belangrijke rol tijdens de reis. Geweld speelt vooral een rol onder de mensensmokkelaars die actief zijn in de routes via Libië.

26 VROUWELIJKE DADERS: RISICOTAXATIE, BEHANDELING EN DESISTANCE

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B030

Voorzitter: Mirjam Wijkman

Female desistance door een kwalitatieve lens: de invloed van romantische relaties en moederschap

Elanie Rodermond

Achtergrond Steeds meer studies richten zich op het proces van desistance onder vrouwen, en van diverse factoren is aangetoond dat ze verband houden met dit proces. Echter, veel desistance-studies zijn kwantitatief van aard, waardoor onduidelijk blijft hoe deze factoren precies invloed uitoefenen op vrouwelijke (ex)daders.

Doel Deze studie onderzoekt de invloed van romantische relaties en moederschap op het proces van desistance in de periode na vrijlating uit de gevangenis.

Methode De oorspronkelijke sample voor deze studie bestaat uit vrouwen die in 2007 zijn uitgestroomd (N = 2839), aangevuld met gegevens uit de Gemeentelijke Basis Administratie en justitiële documentatie. Voor de huidige deelstudie zijn interviews gehouden met 20 vrouwen, van wie 10 vrouwen in de laatste 5 jaar geen delict meer hebben gepleegd (desisters).

Resultaten De vrouwen ervaren veel problemen in de jaren na vrijlating en deze interacteren met de invloed van romantische relaties en moederschap. Gewelddadige relaties hebben een negatief effect op desistance, terwijl actieve stappen om deze relaties te beëindigen en nieuwe, ondersteunende relaties te vormen een positieve uitwerking hebben. Tegengesteld aan de literatuur lijkt het hebben van kinderen geen wezenlijke rol te spelen in het desistance proces.

Conclusie Voormalig gedetineerde vrouwen hebben op velerlei manieren baat bij het hebben van een ondersteunende partner, terwijl moederschap geen daadwerkelijk verschil lijkt te maken. Op basis van de interviewresultaten kan worden geconcludeerd dat interne veranderingen voorafgaan aan de positieve invloed van een partner, daarmee aansluitend bij de meer subjectieve theorieën.

Recidive en risicovoorspellers voor (zeden) recidive van veroordeelde vrouwelijke zedendelinquenten

Miriam Wijkman

Achtergrond Bijna al het onderzoek naar zedendelinquentie betreft mannelijke daders. In de weinige onderzoeken die zijn verricht naar vrouwelijke zedendelinquenten is naar voren gekomen dat ongeveer 1 tot 5% van de zedendaders een vrouw is. Uit een meta-analyse naar de recidive van deze groep kwam naar voren dat zedenrecidive minder dan 2% was, geweldsrecidive 12% en algemene recidive 30% (Cortoni, Hanson & Coache, 2010).

Doel Voor zover wij weten is er niet eerder in Nederland een studie verricht naar de recidive van vrouwelijke zedendelinquenten en naar de factoren die deze recidive zouden kunnen voorspellen. Het is belangrijk om deze factoren in kaart te brengen om zo risicotaxatie en behandeling beter te kunnen inrichten.

Methode In deze paper presenteren wij een recidive studie naar de gehele populatie veroordeelde vrouwelijke zedendelinquenten (N=305). Hiervoor zijn de strafbladen en de strafdossiers van de vrouwen geanalyseerd.

Resultaten De gemiddelde leeftijd waarop de vrouwen hun zedendelict pleegden was 35 jaar. Algemene recidive was 28% en geweldsrecidive 7%. Minder dan 2% van de vrouwen recidiveerde naar een zedendelict, hierdoor is het vaststellen van risicofactoren naar zedenrecidive niet goed mogelijk. Het hebben van antisociale neigingen was een significante voorspeller voor gewelds- en algemene recidive. De aanwezigheid van algemene psychologische problemen was een significante voorspeller voor geweldsrecidive.

Conclusies De recidive van Nederlandse vrouwelijke zedendelinquenten is lager dan die van mannelijke zedendelinquenten. Het hebben van algemene psychologische problemen was een significante voorspeller voor geweldsrecidive bij vrouwen, iets dat niet naar voren kwam bij mannelijke zedendaders. Voor zowel mannen als vrouwen is het hebben van antisociale neigingen wel een voorspeller voor geweldsrecidive.

Vrouwen in de forensische psychiatrie: Resultaten uit een multicenter onderzoek naar genderverschillen

Vivienne de Vogel

Achtergrond Hoewel vrouwen een minderheid vormen binnen justitiële en forensische ggz instellingen neemt gewelddadig gedrag door vrouwen toe en hiermee ook de aandacht voor deze groep. Desondanks is er nog veel onduidelijk over de achtergrond van vrouwen die in forensische zorg komen.

Doel In 2012 zijn onderzoekers uit vier forensisch psychiatrische instellingen de samenwerking aangegaan. Het doel van dit multicenter onderzoek is het vergroten van de kennis over vrouwelijke forensisch psychiatrische patiënten met implicaties voor diagnostiek, risicotaxatie en behandeling in (forensische) psychiatrische instellingen.

Methode De dossiers zijn gescoord van 275 vrouwen en 275 mannen (gematcht op leeftijd, juridische titel en opnamedatum) die tussen 1985 en 2014 opgenomen zijn (geweest) in één van de vier forensisch psychiatrische instellingen. Een uitgebreide codeerlijst en diverse risicotaxatie-instrumenten zijn gescoord, waaronder de voor vrouwen ontwikkelde Female Additional Manual (FAM).

Resultaten Er komt een beeld naar voren van over het algemeen ernstig getraumatiseerde vrouwen met complexe problematiek. De delicten waarvoor ze in behandeling zijn gekomen zijn ernstig van aard en meestal gericht naar personen in de nabije omgeving. Motieven voor delicten waren vaak relationeel van aard. Er werden belangrijke verschillen gevonden met mannen op zowel criminologische als psychiatrische variabelen en tussen subgroepen van vrouwen naar type delict (o.a. kinderdoding, brandstichting) en pathologie (o.a. psychopathie, borderline persoonlijkheidsstoornis, verstandelijke beperkingen).

Conclusies Dit multicenter onderzoek in een relatief grote groep gematchte mannen en vrouwen biedt nieuwe inzichten en is dan ook van belang voor de forensisch psychiatrische praktijk, alsook voor de strafrechtelijke keten en theorievorming over geweld door vrouwen.

27 OPSPORING, VERVOLGING EN RECHTSPRAAK

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B031

Voorzitter: Jasper van der Kemp

Beschuldigingen van seksueel kindermisbruik tijdens of na een (echt)scheiding: een beschrijvende studie

Anne Smit, Catrien Bijleveld, Masha Antokolskaia

Achtergrond In Nederland wordt tijdens een geschatte 300 tot 500 echtscheidingszaken per jaar de ene ouder door de andere beschuldigd van seksueel misbruik van (een van) de/het kind(eren). Familierechters staan hierdoor voor een dilemma. Het niet serieus nemen van een beschuldiging kan een kind blootstellen aan meer misbruik, terwijl een onterechte beschuldiging serieus nemen kan leiden tot een intensief onderzoek.

Doel Het onderzoek heeft als doel een overzicht te geven van de kenmerken van de families en omstandigheden waarin dit soort beschuldigingen voorkomen. Zulk overzicht is in Nederland niet eerder op empirische wijze tot stand gekomen en geeft de complexiteit van conflictueuze (echt)scheidingen weer waar familierechters mee te maken krijgen.

Methoden Er zijn 91 dossiers van gezag- en omgangsonderzoeken van de raad voor de kindbescherming geanalyseerd aan de hand van een scoringslijst. Daarnaast zijn van 78 van de dossiers de beschikkingen bij de rechtbanken ingezien en gescoord. Er is gebruik gemaakt van mixed methods; zowel content analysis als statistisch descriptieve methodes met SPSS zijn gehanteerd.

Resultaten Het onderzoek laat zien dat de beschuldigingen vaak pas lang na de (echt)scheiding geuit worden. Ook komen de beschuldigingen voor in gezinnen waar meer aan de hand is, zoals psychische problematiek bij de ouders, financiële problemen, en een geschiedenis van conflicten over de kinderen. In bijna alle zaken is het vermeende misbruik niet met zekerheid vastgesteld.

Conclusies Familierechters moeten onder moeilijke omstandigheden belangrijke beslissingen nemen, en een beschuldiging van seksueel kindermisbruik is vaak slechts één van de factoren die de (echt)scheiding en haar gevolgen complex maakt. Het blijft bijna altijd onduidelijk of het misbruik heeft plaatsgevonden.

De inschatting van recidive voor verdachten van witwassen

Puk Brandenburg

Achtergrond Officieren van Justitie van het Landelijk Parket constateren dat voor verdachten van witwassen de voorlopige hechtenis te weinig wordt bevolen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat dit delict minder ernstig ervaren wordt, omdat het geen directe fysieke bedreiging vormt (van Duyne, 2006). Aangezien witwassen echter gelinkt is aan vele financieel gedreven delicten, leidt de aanpak van witwassen tot de bestrijding van veel criminaliteit (Kruisbergen & Soudijn, 2015). Door verdachten van witwassen in voorlopige hechtenis te stellen, wordt het hen fysiek onmogelijk gemaakt om het delict opnieuw te plegen.

Doel De bestaande literatuur naar besluitvorming over de voorlopige hechtenis houdt weinig rekening met de aard van het delict en de onderliggende gronden van de maatregel (Baumer, 2013). De doelstelling van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de beoordeling van de recidivegrond. De onderzoeksvraag luidt dan ook: Welke kenmerken lijken invloed te hebben op de beslissing om de recidivegrond wel of niet op te nemen in een bevel tot voorlopige hechtenis bij het delict witwassen?

Methode In 2014-2015 zijn 73 verdachten van witwassen voorgeleid. Op basis van een dossierstudie zal een vergelijking gemaakt worden tussen verdachten waarbij de recidivegrond wel en niet is aangenomen. Ook zullen diepte-interviews gehouden worden met officieren van justitie en rechters om meer inzicht te verkrijgen in de beweegredenen.

Resultaten/Conclusies Een nu te verwachte uitkomst is dat voor de beslissing van de recidivegrond rekening gehouden wordt met kenmerken als leeftijd, woonplaats, etniciteit, financiële situatie, hoogte van het witgewassen bedrag en justitiële documentatie.

Elektronische controle in een internationale context

Miranda Boone, Matthijs van der Kooi, Stephanie Rap

Achtergrond In dit paper worden voor de Nederlandse resultaten gepresenteerd van een internationale vergelijking naar de toepassing van elektronische controle (electronic monitoring) in vijf landen (België, Duitsland, Engeland & Wales, Nederland en Schotland).

Doel Doel van het onderzoek was na te gaan op welke wijze elektronische controle (EC) wordt toegepast in alle fasen van het strafproces (voorlopige hechtenis, bestraffing, tenuitvoerlegging) en hoe het kan worden ingezet als

effectief en humaan alternatief voor de toepassing van de gevangenisstraf en het terugdringen van gevangenispopulaties.

Methode In alle landen zijn observaties gedaan, interviews gehouden en statistische gegevens gegenereerd.

Bevindingen Kenmerkend voor de Nederlandse toepassing is dat EC zeer verweven is met de reclasseringsdoelen, terwijl de 'kale toepassing' ten strengste wordt afgewezen. Dit vertaalt zich in een toepassing van EC die altijd gepaard gaat met een reïntegratieprogramma en zeer geïndividualiseerd is.

Conclusies/Discussie Hoe verhoudt deze toepassing zich met de toepassing in andere landen, met name in België, waar de elektronisch toezicht zich juist ontwikkeld heeft van een reïntegratieve maatregel tot een maatregel die vooral 'kaal' wordt toegepast? Wat zijn de voor- en nadelen van het ene model ten opzichte van het andere model, onder andere wat betreft de potentie om vrijheidsbeneming terug te dringen?

Gedragkundige koppeling van delicten. Een internationale onderzoeksproject (C-Link) naar de gedragsmatige consistentie en mate van onderscheid in ernstige seksuele misdrijven.

J.J. van der Kemp

Achtergrond In criminologisch onderzoek wordt gebruik gemaakt van gegevens van criminele carrières. Er is weinig onderzoek naar hoe in de opsporing een serie delicten kan worden herkend. Forensische sporen als vingerafdrukken en biologische sporen zijn beperkt beschikbaar. Een beschrijving van gedrag van de dader kan meestal wel worden gegeven. De mate waarin gedragingen tussen verschillende delicten overeenkomen wordt gebruikt voor koppelen van delicten. In dit paper wordt het Crime Linkage International Netwerk-project van academici en gedragsanalisten van de politie naar gedragsmatige koppeling gepresenteerd.

Doel Het onderzoeksproject heeft als doel te bepalen welke methoden het best kunnen worden gebruikt voor het herkennen van seriematigheid op basis van gedrag in een realistische dataset.

Methode C-LINK heeft gegevens verzameld in vijf verschillende landen om een dataset van 3,364 seksuele delicten gepleegd door 1,858 daders samen te stellen. Twee subsets met respectievelijk 42 en 166 gedragsvariabelen zijn gebruikt om de accuratesse van verschillende statistische benaderingen - Bayesiaanse analyse, Logistische regressie, Iteratieve classificaties, PCA, SSA en ruimtelijke-clusteranalyses - van de gedragsmatige koppeling te bepalen.

Resultaten De analyse van de statistische methoden laat zien dat alle methoden zeer goede voorspellingen van gedragsmatige koppeling geven. Uit de internationale vergelijking blijkt dat gedragingen van ouders uit verschillende landen in voldoende mate kunnen worden onderscheiden.

Conclusies Het gedragsmatig koppelen van delicten is mogelijk in een realistische dataset en kan met verschillende statistische methoden. Het resultaten van het C-link project is dat er meerwaarde is in een internationaal vergelijkend project waar zowel academici als gedragsanalisten aan werken.

28 STUDENTENPANEL; AARD, OMVANG EN HANDHAVING VAN LEEFOMGEVINGSCRIMINALITEIT

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B016

Voorzitter: Karin van Wingerde

Achtergrond en Doel De aard, omvang en aanpak van leefomgevingscriminaliteit, zoals verschillende vormen van milieucriminaliteit, smokkel van vuurwerk, fraude met milieu- of volkshuisvestingssubsidies en corruptie bij woningcorporaties, staan al lange tijd hoog op de agenda van politiek, beleid en wetenschap. Ook bij toezichthouders is er de afgelopen jaren steeds meer aandacht gekomen voor wetenschappelijk onderzoek naar leefomgevingscriminaliteit ten behoeve van de preventie en aanpak daarvan.

Dit collegejaar lopen zeven studenten van de Vrije Universiteit, Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit in het kader van hun afstudeerproject stage bij de Inlichtingen en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT/IOD) en bij de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) waar zij onderzoek doen naar zware leefomgevingscriminaliteit in Nederland. In dit panel presenteren enkele studenten de resultaten van hun afstudeerproject.

Methoden Het onderzoek bij de ILT-IOD vindt plaats binnen het kader van de Monitor Leefomgevingscriminaliteit op basis van afgeronde opsporingsdossiers en omvat de analyse van processen-verbaal, verhoor- en tapverslagen, getuigenverklaringen, technische rapporten, en andere gegevens. Het onderzoek bij de ISZW richt zich op de opsporing en vervolging van strafbare feite door risicovolle bedrijven en wordt uitgevoerd op basis van dossieranalyse en interviews.

Onderwerpen/Resultaten

De zeven afstudeerprojecten hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- Keuzemomenten in het opsporingsproces bij de ILT-IOD.
- De invloed van zaaks- en omgevingskenmerken op de strafrechtelijke afhandeling van zware milieucriminaliteit.
- Fraude met certificeringen
- Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel bij milieucriminaliteit
- Gelegenheden voor milieucriminaliteit bij afvaltransporten
- Gelegenheden voor milieucriminaliteit bij verwerking van gevaarlijk afval
- Opsporing en vervolging van strafbare feiten van Brzo-bedrijven

De volgende studenten zullen een presentatie verzorgen:

- Jan Willem Middeltesch, Universiteit Leiden, scriptiebegeleider dr. M.H.A. Kluin
- Kim van den Bos en Susan Willigenburg, Vrije Universiteit, scriptiebegeleider prof.dr. W. Huisman
- Lex Dekker en Martijn Voogd, Vrije Universiteit, scriptiebegeleider prof.dr. W. Huisman
- Loes Gloudemans en Casper Snel, Erasmus Universiteit Rotterdam, scriptiebegeleider dr. C.G. van Wingerde

29 CRIMINALITEIT IN DE LEVENSLOOP VAN JONG VOLWASSENEN

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B032

Voorzitter: Arjan Blokland

Ontwikkelingstrajecten van Delinquent Gedrag van Kindertijd tot Jongvolwassenheid. Longitudinaal Onderzoek binnen een Hoog Risico Populatie

Babette C. M. van Hazebroek, Lieke van Domburgh, Arjan A. J. Blokland, Jan W. de Keijser, Arne Popma

Achtergrond Kinderen die al voor het twaalfde jaar delinquent gedrag vertonen (vroeg starters), hebben een verhoogd risico op persistent crimineel gedrag tot in de jongvolwassenheid in vergelijking met kinderen die na het twaalfde jaar voor het eerst delinquent gedrag vertonen (Moffitt & Caspi, 2001; Moffitt, 1993; Loeber & Farrington, 2001). Echter, niet alle vroeg starters zetten het plegen van delicten langdurig voort. Uit onderzoek is gebleken dat een deel van de vroeg starters stopt met het plegen van delicten tussen de adolescentie en jongvolwassenheid (ongeveer 40 tot 60 procent), terwijl deze periode tevens wordt gekenmerkt door een toename in ernst van delicten bij een ander deel van deze hoog risico populatie. Kennis over variatie in lengte van criminele carrières van vroeg starters is relevant voor keuzes omtrent lengte en type van interventies (Loeber, Hoeve, Slot & Van der Laan, 2012).

Doel Het doel van het huidig onderzoek is te achterhalen welke trajecten vroeg starters van delinquent gedrag doorlopen van kindertijd tot in de jongvolwassenheid.

Methode Het onderzoek is gebaseerd op een longitudinale dataset bestaande uit individuen die reeds voor hun twaalfde levensjaar vanwege delinquent gedrag in contact zijn gekomen met politie (N = 700). Informatie over deze Childhood Arrestees Sample (CAS) is afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van de politie en geanalyseerd tot 10 jaar na hun eerste arrestatie.

Resultaten en Conclusies Data worden geanalyseerd. Resultaten worden gepresenteerd op het congres.

Leaving the Bank of Mom and Dad: Financial Independence and Delinquency Desistance in Emerging Adulthood

Jessica M. Hill, Victor R. van der Geest, Arjan A. J. Blokland

Background The transition to adulthood has changed for recent generations of young people, with traditional markers of adulthood often postponed or out of reach until later ages. Young people today cite different criteria for becoming an adult (Arnett, 1997). In this study we focus on one of these, financial independence from parents, examining how it relates to delinquency.

Goal We hypothesize that gaining financial independence from parents will lead to desistance from delinquency, but that other factors may play a moderating role.

Method Using longitudinal data from a general population sample of Dutch emerging adults, aged 18-24 years, fixed-effects models were run to examine the effect of within-person changes in financial independence on self-reported delinquency.

Results Using lagged models, we found that when respondents were financially independent they reported committing fewer crimes in the subsequent six-month period compared to when they were financially dependent. This effect was moderated by respondents' living situation: financial dependence increased crime to a greater extent when respondents were still living with their parents. As soon as they started living on their own, the desistance effect of financial independence was not as strong.

Conclusions These results suggest that gaining a more adult status decreases motivation for adolescent-like delinquent behavior.

Jong geleerd...oud gedaan? Ontwikkelingspatronen van antisociaal gedrag en relatiekwaliteit in de adolescentie als voorspellers van romantische relaties in de vroege volwassenheid

Veroni Eichelsheim, Arjan A. J. Blokland

Achtergrond Delinquent gedrag in de adolescentie is gerelateerd aan de timing en kwaliteit van romantische relaties in de volwassenheid. Zowel theorieën over relatievorming als empirische bevindingen beschrijven dat de kwaliteit van de relaties met belangrijke anderen in de adolescentie een belangrijke voorspeller is voor de kwaliteit van de relatie met een latere romantische partner.

Doel In deze studie combineren we de gangbare criminologische en relatie-theoretische perspectieven om zowel kenmerken als de kwaliteit van een relatie met een romantische partner in de volwassenheid te voorspellen.

Methode We gebruiken prospectieve en longitudinale gegevens uit de adolescentie over zowel probleemgedrag als relatiekwaliteit met belangrijke anderen. Deze informatie wordt gebruikt om bepaalde kenmerken van de relatie met een romantische partner in de volwassenheid te voorspellen (zoals: antisociaal en crimineel gedrag in de volwassenheid van zelf en partner, de timing en kwaliteit van de relatie). We gebruiken gegevens van 497 individuen en de gezinsleden die deelnemen aan het RADAR onderzoeksproject. De respondenten werden jaarlijks gevolgd in de periode 2006-2011 en opnieuw bezocht in 2013 en 2015.

Resultaten Zogenaamde “group-based trajectory analysis” laten zien dat er bepaalde clusters van individuen te identificeren in de data - gebaseerd op ontwikkelingspatronen van antisociaal gedrag en relatiekwaliteit in de adolescentie. Vervolgens gebruiken we deze clusterindeling om kenmerken en kwaliteit van de relatie met de romantische partner in de vroege volwassenheid te voorspellen.

Conclusies In de conclusie zullen we ingaan op de interpretatie van de clusterindeling - als ook op de verbanden met de romantische relatie op latere leeftijd.

Delinquente vrienden en delinquent gedrag tijdens de jongvolwassenheid

Frank Weerman, Arjan A. J. Blokland

Achtergrond Veel criminologisch onderzoek richt zich op de rol die delinquente vrienden spelen in het delinquente gedrag van adolescenten. Over de mogelijke invloed van delinquente vrienden op het delinquente gedrag van jongvolwassenen is echter veel minder bekend. Zo weten we niet of dat de mate van blootstelling aan delinquente vrienden tijdens deze periode verandert en of dat hun invloed nog even belangrijk is als tijdens de adolescentie.

Doel Voor deze studie maken we gebruik van gegevens afkomstig uit de Transitie in Amsterdam (TransAM) studie, een longitudinale studie onder ruim 900 Amsterdamse jongvolwassenen (18-24) bestaande uit vier, kort op elkaar volgende, meetmomenten om veranderingen in het vriendennetwerk en de mogelijk veranderde invloed van vrienden op het delinquente gedrag van de respondenten in kaart te brengen.

Methode Middels vragenlijsten en internet surveys is gedetailleerde ego-netwerk informatie verkregen over de vijf beste vrienden van elke respondent, onder meer over de tijd die de respondent met hen doorbrengt, het belang dat de respondent hecht aan de vriendschapsrelatie en over het deviante gedrag van deze vrienden. We gebruiken fixed effects modellen om na te gaan in hoeverre blootstelling aan delinquente vrienden tijdens de jongvolwassenheid van invloed is op het eigen delinquente gedrag en delinquente attitudes.

Resultaten/Conclusies Eerste resultaten laten zien dat de invloed van delinquente vrienden op het delinquente gedrag van jongvolwassenen op belangrijke punten afwijkt van de invloed tijdens de adolescentie.

30 CYBERCRIME / PECHAKUCHA 2.0

vrijdag 15:15-16:45, Zaal: B025

Voorzitter: Johan van Wilsem

The cyborgian hacker: a criminological study on how hackers interact with, through and against technology

Wyske van der Wagen

Background Hackers can be regarded as a rather different type of deviants. They operate, communicate and 'move' in a computer-mediated environment and are engaged in an act or practice that is predominantly technology-focused. For that reason, this study argues that a more cyborgian approach is required for capturing their (deviant) relationship with computer technology more profoundly.

Aim By applying Actor-Network Theory, well known for its hybrid or cyborgian line of thought, this study theoretically and empirically explores how hacker's intentions, emotions and actions are intertwined with the technologies they interact with, through and against.

Method and findings The empirical part of the research consists of 10 semi-structured interviews with hackers as well as the analysis of 5 hacking court files. The analysis has led to the construction of four cyborgian dimensions of hacking: cyborgian mindset, cyborgian (learning) performance, cyborgian experience and cyborgian morality.

Conclusion The article concludes that a 'more than a human' approach enables to grasp certain (cyborgian) aspects of the hacker phenomenon more profoundly as well as provides new prospects for criminological inquiry into high tech cyber deviance.

Hoe vang je een cybercrimineel? De opsporing van georganiseerde cybercriminaliteit

Geralda Odinot, Ronald Pool, Maite Verhoeven en Christianne de Poot

Achtergrond De specifieke kenmerken van cybercrime, vragen om een specifieke aanpak en kennis in de opsporing. Zeker bij ingewikkelde technische delicten heeft dit invloed op de keuzes voor de inrichting van het opsporingsonderzoek en de in te zetten opsporingsmethoden.

Doel Het krijgen van inzicht in het opsporen van (georganiseerde) cybercrime. Welke opsporingsmethodieken hierbij kunnen worden ingezet en met welk resultaat? Deze inzichten kunnen behulpzaam zijn bij het beantwoorden van de vraag of de huidige wetgeving toereikend is bij het opsporen van digitale vormen van ernstige/georganiseerde misdaad.

Methode Analyse van politiedossiers van 11 opsporingsonderzoeken naar georganiseerde cybercrime (2009-2016), in combinatie met informatie verkregen uit interviews met officieren van justitie en politie.

Resultaten Het opsporingsproces bij cybercriminaliteit is te vergelijken met het leggen van een complexe puzzel waarvan niet alle delen gevonden kunnen worden. Het internet biedt namelijk vele opties en mogelijkheden om de identiteit en locatie van actoren mee te verhullen. In de onderzochte dossiers is veelvuldig een beroep gedaan op de Wet Bob om de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden zoals het aftappen van telefoongesprekken of het inzetten van een infiltrant mogelijk te maken.

Echter, het versleutelen van informatie blijkt in toenemende mate een struikelblok voor de opsporing.

Oplossingen De ophanden zijnde ‘terughackwet’ wordt gebracht als een noodzakelijke uitbreiding van het Wetboek, om dit probleem van versleuteling te kunnen omzeilen.

Conclusie en discussie Hacken is arbeidsintensief en complex en het is de vraag of de inzet van infiltranten in digitale netwerken niet ook een oplossing zouden kunnen bieden. Hierover wordt tijdens deze presentatie de discussie gevoerd.

Nieuwe spelers, nieuwe mogelijkheden: Facilitering van georganiseerde cybercrime en gevolgen voor de opsporing

Maite Verhoeven, Christianne de Poot, Ronald Pool, Geralda Odinot

Achtergrond Naast daders van criminaliteit, zijn er verschillende actoren en omstandigheden die de uitvoering van criminaliteit mede mogelijk maken, zogenoemde faciliteerders. Het Internet heeft nieuwe vormen van criminaliteit mogelijk gemaakt die ook in georganiseerd verband gepleegd worden. Brengt deze georganiseerde cybercriminaliteit nieuwe faciliteerders met zich mee? Zo ja, wat betekenen deze nieuwe spelers voor de opsporing?

Doel Het krijgen van inzicht in de actoren en omstandigheden die georganiseerde cybercrime faciliteren en in de mate waarin deze actoren verschillen van faciliteerders van georganiseerde criminaliteit. Deze inzichten kunnen

aanknopingspunten bieden voor de preventie en opsporing van georganiseerde cybercrime.

Methode Analyse van politiedossiers van 11 opsporingsonderzoeken naar georganiseerde cybercrime (2009-2016), in combinatie met informatie verkregen uit interviews met officieren van justitie en politie.

Resultaten Verschillende personen en bedrijven faciliteren georganiseerde cybercrime bewust maar ook onbewust. Bijvoorbeeld door het leveren van bepaalde diensten, of door het niet stellen van vragen. Een deel van deze actoren zijn bekende spelers als het gaat om de facilitering van georganiseerde criminaliteit. Maar ons onderzoek laat ook zien dat verschillende nieuwe actoren en bedrijven georganiseerde cybercrime faciliteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om bedrijven die serverruimte verhuren, online advertentiebedrijven, en mensen die geld omzetten naar digitale munten.

Conclusies Voor de opsporing betekent dit dat er aandacht moet komen voor deze nieuwe faciliteerders. Daarnaast kan de opsporing nieuwe allianties aangaan om faciliteerders gezamenlijk op te sporen of juist voor te lichten.

Het gebruik van digitale ontmoetingsplaatsen op het Dark Web door cybercriminelen

Rutger Leukfeldt, Edward Kleemans, Wouter Stol

Achtergrond Cybercriminelen maken gebruik van digitale ontmoetingsplaatsen op internet (forums) om nieuwe samenwerkingen aan te gaan of criminele tools te kopen. Onbekend is of alle cybercriminele netwerken gebruik maken van dergelijke ontmoetingsplaatsen en wat het effect is op de groeiprocessen en criminele mogelijkheden van dergelijke netwerken.

Doel Inzicht bieden in de groeiprocessen van cybercriminele netwerken die phishing en malware aanvallen uitvoeren.

Methode Een analyse van 40 cybercriminele netwerken in Nederland, Duitsland, Engeland en de VS. Op basis van de monitor georganiseerde criminaliteit van het WODC is een analysekader ontwikkeld waarmee 18 Nederlandse opsporingsonderzoeken zijn geanalyseerd. Vervolgens zijn 22 interviews afgenomen met medewerkers van buitenlandse opsporingsdiensten die aan opsporingsonderzoeken naar cybercriminele netwerken hebben gewerkt.

Resultaten en Conclusies Er zijn 4 typen van groei: (1) geheel via sociale contacten, (2) sociale contacten als basis en forums om specialisten te rekruteren, (3) forums als basis en sociale contacten voor de lokale inbedding, (4) geheel via forums.

Sociale contacten blijven van belang voor het groeien van cybercriminele netwerken. Forums spelen echter bij bijna alle netwerken een rol. Soms voor de vorming van het gehele netwerk en soms alleen om één specifieke specialist te rekruteren. Verder lijkt het gebruik van forums voor veranderende groeiprocessen - en daarmee criminele mogelijkheden - te zorgen. Netwerken die volop gebruik weten te maken van forums zijn in staat om met een relatief kleine groep kernleden en facilitators internationale spelers te worden.

Homogeniteit in sociale netwerken: Een vergelijking voor cybercriminaliteit en traditionele criminaliteit

Marleen Weulen Kranenbarg, Stijn Ruiter, Jean-Louis van Gelder

Achtergrond Van traditionele criminaliteit weten we dat er een sterke relatie is tussen het criminele gedrag en de criminele attitudes van het sociale netwerk van een persoon en diens eigen criminele gedrag. Eerdere onderzoeken naar cybercrime hebben overeenkomstige bevindingen laten zien. Onduidelijk is echter of de mate van homogeniteit in criminaliteit binnen sociale netwerken overeenkomstig is voor cybercriminaliteit en traditionele criminaliteit. Vanwege de digitale context waarin cybercrime plaatsvindt zou de samenhang binnen het sociale netwerk zowel sterker als zwakker kunnen zijn. Dit is in eerder onderzoek nog niet belicht.

Doel In deze studie wordt onderzocht hoe sterk de relatie tussen het cybercriminele gedrag en attitudes van de sociale netwerkleiden van een persoon en diens eigen cybercriminele gedrag is. Daarnaast wordt onderzocht en of deze samenhang even sterk is als bij traditionele criminaliteit.

Methode Voor deze studie is gebruik gemaakt van een hoogrisicogroep voor zowel cybercriminaliteit als traditionele criminaliteit. In een survey onder volwassen Nederlandse verdachten van cybercriminaliteit en traditionele criminaliteit (N=535) is gevraagd naar het core netwerk van deze personen. Vervolgens zijn o.a. het criminele gedrag en de criminele attitudes van deze core netwerkleiden in kaart gebracht voor zowel cybercrime als traditionele criminaliteit. Daarnaast hebben de respondenten gerapporteerd over hun eigen delinquente gedrag.

Resultaten en Conclusies Bij de bespreking van de resultaten en conclusies zal de nadruk liggen op de vergelijking tussen cybercriminaliteit en traditionele criminaliteit.

Dynamiek en stabiliteit in online risicopercepties

Jelle Brands, Johan van Wilsem

Achtergrond Cybercrime staat inmiddels stevig op de wetenschappelijke en politieke agenda. Naast de voordelen en vrijheden die de 'digitalisering' van de samenleving met zich meebrengen, worden ook steeds vaker de lasten in de vorm van internet gerelateerde criminaliteit onderscheiden in termen van omvang, verscheidenheid en maatschappelijke kosten. Maar in hoeverre worden risico's om slachtoffer te worden van cybercrime eigenlijk ervaren door burgers? Maken zij zich zorgen? En wat zijn daarvan, al dan niet, de gevolgen in termen van gedragingen?

Doel Het doel van het artikel is tweeledig. Enerzijds beoogt het globaal de wetenschappelijke bijdragen m.b.t. het voorgaande in kaart te brengen. Anderzijds stelt het zich tot doel risicopercepties en zorgen over cybercriminaliteit onder de Nederlandse bevolking te pijlen, en deze af te zetten tegen mogelijke verklaringen uit zowel offline als online onderzoeken omtrent risicopercepties en angst voor- of zorgen over cybercriminaliteit. De longitudinale data waarop het artikel zich baseert (LISS-panel data) maakt het tevens mogelijk om in te gaan op veranderingen over tijd in risicopercepties en angst voor- of zorgen over internet gerelateerde criminaliteit.

Methode Risicopercepties en zorgen over cybercriminaliteit, en mogelijke verklaringen daarvoor, worden gemeten aan de hand van panel data die via een enquête zijn verkregen.

Resultaten & conclusies Een eerste inventarisatie van de panel data laten zien dat er de nodige dynamiek aanwezig is wanneer gekeken wordt naar risicopercepties van internet gerelateerde criminaliteit - gemiddeld blijven de percepties redelijk stabiel, maar er zijn duidelijk groepen te onderscheiden die door de tijd heen meer of juist minder risico's op het Internet percipieren. In de presentatie gaan we na in hoeverre dat aan bepaalde persoonskenmerken is gerelateerd en welke rol uiteenlopende vormen van slachtofferschap daarin spelen.